

Délibáb

30
filler

TITKOS ILONA *Angelo felv.*

évfolyam 6. szám

Budapest 1929. febr. 9.

EGY POMPÁS KIS HÁZIKÖNYVTÁR

**A világirodalom legelső íróit találja itt
képviselve, feltűnő olcsó árban!**

Magyar írók :

Acs Klára : Asszonyok vallomása
Berkes Imre : Babel
Berkes Imre : Ezer leányfej
Csermely Gyula : A vörös kérdőjel
Csermely Gyula : Hadgyakorlatok és szerelem
Fodor Nándor dr. : A dakotai kísértet-irtó
Hamvas József : Az élet láza
Jósika Miklós : Az ennróli kísértet
Kertész Mihály : Az üstökös
Kosztolányi Dezső : A rossz orvos
Lakatos László : Tavaszj játék
Lázár István : Dánel
Leleszy Béla : A zür-züm léglő I.-II.
Miklósy Ilona : A nagy tűz
Nyáry Andor : A szerelmes menyasszony I.-II.
Raskay Ferenc : A esodamajom
Sárányi István : A perenyel rejtély
Segesdy László : Szerelem az élet
Segesdy László : A koporso
Segesdy László : A legyene
Segesdy László : A repülő ember
Somlyó Zoltán : Őszi regény
Szekula Jenő : A vörös Ezéklel
Szekula Jenő : A fekete báró
Tersánszky Józsi Jenő : Az örült szerelem
Vécsey Leó : Az életeirkuusz

Angol írók :

Balcombe Betsy : A esászár utolsó regénye
Hergesheimer J. : A esillogó selyem-sál I.-II.
Mokles : A szép Aruja
Murray A. C. : Az ördög fla

Murray H. : Veszedelmes örökség I.-II.
Murray H. : Végzetes ajándék I.-II.
Nicholson Meredith : Az ezer gyertyák háza I.-II.
Oppenheim E. P. : A esapda I.-II.
Reeve A. B. : Amikor emberek el-tűnnek
Reeve A. B. : A láthatatlan sugár
Roy Clement : Arnyak a ködhen I.-II.
Sheridan Wilfred : Az öt fej I.-II.
Sillis Arthur : A halálkelepee
Stagg C. H. : Az arany kesztyű
Stowell V. : A zümmögő falak titka I.-II.

Francia írók :

Balzac Honoré : Szerelem a várromokon
Cladel Leon : Az álmotvag
Pittaval, Modern : Végzetes meghívás
Sand George : Egy ódon vár története

Német írók :

Harbou Thea von : Metropolis I.-II.
Hauff Wilhelm : Othello

Orosz írók :

Garsin Vszvevodol : Nadezsda Nikolajevna
Korolyenko V. : A vak művész I.-II.
Krasznoy P. N. : A vadon amazona I.-II.

Holland, indus és svéd írók :

Couperus Louis : Fidessa
Hansen Erik : Halálos veszedelem I.-II.
Rinehart M. R. : A bujdosó I.-II.
Sarath Kumar Gosh : A fakir I.-II.

Az itt felsorolt művek mind puhakötésben vannak. 1 kötet ára bérmentve 30 fillér, 10 kötet ára bérmentve 2 pengő 50 fillér. Aki 30 kötetet rendel egyszerre, annak bérmentve 5 pengő 90 fillérért küldjük. Utánvétel 40 fillérrel drágább, mert ennyit számít fel a pósta. Ha személyesen jön be a kiadóhivatalba és ott a könyveket átveszi, akkor a 30 kötet 60 fillérrel, a 10 kötet pedig 30 fillérrel olcsóbb.

Az itt felsorolt művek megrendelhetők **D É L I B Á B** kiadóhivatalában : Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12 szám

30
fillér

Budapest, 1929 február 9. 6. szám

Déliab

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Jeanne Marie Darré.
a nagyszerű zongoraművésznő, aki Budapesten több hangversenyt adott

Pista néni

A Király Színház az elmúlt héten *Bús-Fekete* László „Pista néni” című darabját mutatta be, amelyet néhány évvel ezelőtt, mint egyfelvonásost játszott az Andrássy úti Színház. Erre az ünnepélyes alkalomra kissé megfejelte a darabját és a régi egyfelvonásosból három újat csinált. Így lett a „Pista néni”-ből sztár-darab. Mert ez az kérem, száz százalékgig. A szereplők is azok. A két főszerepben, mint páros csillag, Fedák bácsi és Rózsahegyi néni. Van ebben minden, ami jó és drága. Az „Antónia”, a „Borcsa Amerikában”, a „Vén gazember” és sok más nagyszerű darab legpompásabb jelenetei sorakoznak itt fel egymás mellett ragyogó összevisszaságban. A szerző szerénységét mi sem bizonyítja jobban, minthogy saját darabjaiból egy sort sem vett át.

Most pedig jöjjön, aminek jönnie kell. Ime a mese azon türelmes emberek számára, akik esetleg nem látták Pista nénénket valamely másik színházban:

Muzsalyi Veron alias Pista néni huzamosabb ideig gazdasszonya, szakácsnője volt Hidassy Ferinek, egy mulatós gavallérnak, aki lassanként kicsöpött a birtokából. Hidassy tönkrement, de Veron ugyan ez alatt az idő alatt alaposan megszédte

magát. Házán és földjén kívül még jó csomó megtakarított pénze is van. Most nála él Hidassy, akinek a leánya testvérénél nevelődik. Hidassy Elzinek kérője akad gróf Kotrasek személyében, akinek az apja csak úgy adja beleegyezését a házassághoz, ha Feri bátyánk véglegesen szakít Veronnal. Hidassy minden kérés, könyörgés ellenére sem áll kötélnek, Veron azonban

Fedák Sári (Veron) és Zátony Kálmán (gr. Kotrasek)
Pista néni — Király Színház (Harsányi felv.)

Fedák Sári (Veron) és Rózsahegyi Kálmán (Hidassy)
Pista néni — Király Színház (Harsányi felv.)

Rózsahegyi Kálmán és Dénes Oszkár
(Pista néni — Király Színház)

hajlik a szép szóra és nagyobb summa ellenében lemond Hidassyról.

Ahogy a második felvonásban kiderül, mindez csak trükk volt Veron részéről, mert míg a familia azt hiszi, hogy Hidassy szakított Veronnal, addig ők szép csendben összeházasodtak. Veron a kapott pénzen birtokot vásárolt és felutaznak Bécsbe, hogy néhány új gazdasági eszközt szerezzenek be. A Sacherban szállnak meg, ahol összeismerkednek az öreg Kotrasek gróffal, aki azt hiszi, hogy Veron az ő körükbe tartozó úridáma. Kotraseknek annyira megtetszik Veron, hogy erőszakkal elviszi őket a fia és Elzi eljegyzési ünnepéjére.

Változás áll be a színpadon és Veron ruházatában, amennyiben káprázatosan kiöltözködik és ragyogó bundában jelenik meg az eljegyzési ünnepségen. A család elszörnyed, de hogy Kotrasek ne tudjon meg semmit, belemennek a játékba. Hidassy Feri első dolga, hogy leül kártyázni és csakhamar elúszik a bevásárlásra szánt pénz. Amikor Veron ezt megtudja, kitör belőle a szakácsnő. A gróf mindent megtud, magával viszi a fiát, hogy a közönség egy borzalmas harmadik felvonásban, mint mentőangyallal újból találkozzék

vele. Itt már ő az, aki mindent elintéz és neki köszönhetjük azt, hogy közmegelegedésre a darab végre befejeződik.

Az előadás ezzel szemben hibátlan volt. Pista néni *Fedák Sári* játszotta. Ez a szerep úgy a testére van szabva, mint valamikor az a trikó a „Bob herceg”-ben. Szóval jó volt benne. Partnere, Rózsahegyi Kálmán az operettszínpadon is kitűnő. Az ő alakításuk tette meleggé a premiér hangulatát és a szerző kizáróan nekik köszönheti, ha darabjának nagyobb sikere lesz, mint előző munkáinak.

Báthory Giza és Mészáros Giza kis szerepükből ragyogó alakítást csináltak. *Bársony Rózi* most is decens és kedves volt, mint mindig. *Zátony Kálmán* Kotrasekje egyike a legszebb színészi sikereinek. Elevenséget és derűt vitt a színpadra *Dénes Oszkár* és *Feleki Kamill* figurája. *Pártos Dezső*, *Latabár Árpád*, *Sándor István* és *Raskó Géza* neveit kell még felemlítenünk, akik valamennyien részlegálnak az elismerésre.

A darab zenéjét *Nagypál Béla* állította össze és vezényelte. Rendezte *Tihanyi Vilmos*.

Sz. Ó.

Mészáros Giza (Yvette) és Zátony Kálmán
Pista néni — Király Színház

elintéz
köz-
befeje-

óatlan
szotta.
rabva,
„Bob
enne.
z ope-
akítá-
ngula-
öszön-
sikere

za kis
esinál-
ens és
y Kál-
szebb
és de-
kár és
Dezső,
Raskó
nünk,
az el-

a állí-
dezte
Sz. Ö.

Kálmán

Bársony Rózi (Elzi) és Báthory Giza (Irma)
Pista néni — Király Színház (Harsányi felv.)

PARNA SZUS

L. Babits Mihály

Babits Mihály dolgozószobáját három dolog jellemzi: rengeteg könyv, sok kép és talán még több „Nyugat”. Valami megmagyarázhatatlan érzés uralkodik rajtam. Mintha nem íróval, költővel, hanem magánemberrel beszélgetnék, akinek kellemetlen az interjúadás. Talán túlzott szerénység ez, vagy talán zavarja őt a szomszéd szobából kiszűrődő folytonos gyermek-sírás, a konyhai mozsártörés, az udvarról behallatszó handlé monoton kiáltásának kakofóniája. Nem tudom, ez-e az oka vagy más, de az eddig megintervjuvált ötven író közül Babits Mihály volt az első, akinél úgy éreztem, hogy úgynevezett „civil” emberrel beszélgettem.

— Még nem tudtam írni-olvasni, amikor már foglalkoztatott a vers — kezdi meg a visszaemlékezéseit lassan, szinte szótagolva Babits Mihály. —

Négyéves koromban gúnyverset csináltam a belémforszírozott ételek ellen.

Ezt dudoltam, bömböltem, amikor csak megláttam az ebédleaszatلونك on az általam annyira gyűlölt eledelt.

Azután hosszabb pauza következett versírói működésemben, mert gimnázistakoromban megvettem a rímbe szedett sorokat és csak a prózáért rajongtam. Második gimnázista voltam a pécsi ciszterciáknál, amikor kiadtam egy litografált hetilapot. Itt is kiütközött belőlem a nagyfokú lokálpatriotizmusom, mert a lap ugyan *Pécselt jelent meg, de szekszárdi születésű lévén*, „*Szekszárdi szépirodalmi lapoknak*” neveztem el. Mint szerkesztő, arra voltam a legbüszkébb, hogy munkatársaim között nyolcadikos gimnázisták is voltak. A lap elég szépen prosperált, de amikor a tanárain tudomására jutott, be kellett szüntetnem.

Hetedikgimnázista koromban megpályáztam az önképzőkör mind a tizen-

hat pályadíját, amely egy-egy aranyat jelentett a szerencsés nyertesnek.

A tizenhat pályadíj közül tizenötöt én és egyet — a verspályázatot — Surányi Miklós nyert meg.

A versírással tehát továbbra is hadilábon álltam. Az egyetlenem szintén nem tulajdonítottam semmi fontosságot a verselésnek, hanem rávettem magam a filozófiai tanulmányokra.

Első nyomtatásban megjelent írásaim filozófiai cikkek voltak,

amelyek *Pauler* filozófiai lapjában láttak napvilágot. Állandóan dolgoztam ide, ahol főleg külföldi filozófiai cikkeket és könyveket ismertettem.

Azután vidékre — Bajára — neveztek ki helyettes tanárnak és ezzel új fordulópontjához jutottam életemnek. Már előzően összeismerkedtem *Kosztolányi* Dezsővel és *Juhász* Gyulával, akikkel állandó irodalmi levelezésben állottam. Azután egy szép napon önkéntelenül kezdtem verselni, ami *laskéntén egyetlen kifejező eszköz lett a számomra*. 1902-ben már majdnem egy kötetre való verset írtam, de csak 1908-ban léptem ki velük a nyilvánosság elé.

Nagyon jóknak éreztem őket és méltóságomonalulinak tartottam, hogy az akkoriban divatos akadémikus versék sorában megjelenjen.

Juhász Gyulának elküldtem belőlük egy párat, aki azokat *Ady* Endrének továbbította. Így jelentek meg első verseim a „*Holnap*” antológiájában. Ebben az időben indult meg a „*Nyugat*” is, ahol nem nagyon elismerő kritikát írtak a „*Holnap*” antológiájában megjelenő költők írásairól. A kritikához csillag alatt *Osváth* Ernő jegyzetet írt, amelyben megvédett a *kritikus haragjával szemben* és nagyon megdicsérte verseimet. Ugyanakkor

pedig levelet írt hozzám, amelyben felkért, hogy dolgozzam a „Nyugat” számára. A meghívást elfogadtam és azóta is dolgozom a „Nyugat”-nak.

Ebben az időben a fogarasi havasok közt tanároskodtam. Rengeteg szabad időm volt, amelyet mind az olvasásra fordítottam.

Ekkor tanultam meg görögül és lassan megismerkedtem a görög irodalommal.

Három év múlva barátaim és jóakaróim felhoztak Pestre és attól kezdve intenzívebben vehettem részt az irodalmi életben.

Amikor a „Gólyakalifa”-t befejeztem, hallatlanul fáradt és ideges voltam. Külföldi szanatóriumban akartam pihenni, de közben *kitört a világháború, amelyet borzasztó katasztrófának és mindnyájunkra nézve tragikusnak éreztem.* Ekkor születtek meg a békéért jajgató verseim, amelyekért sok kellemetlenséget kellett elszenvednem. Megváltam a tanárságtól és azóta élem a szegény írók életét.

Sokáig nem tudtam dolgozni, most — hogy én is a Baumgarten-díjazottak közé kerültem — szeretném újra felvenni az intenzív munkát. Legelőször is Hevesi Sándorral szemben fennálló adósságomat — Goethe „Iphigeniájá”-nak fordítását — szeretném kiegyenlíteni. Ezenkívül pedig meg akarom írni a „Halál fia” című regényemnek folytatását és egy csomó novellát, amelynek a témája itt él bennem.

Huszonöt év óta dolgozom és önkéntelenül is felmerül önmagam előtt

a kérdés, hogy vajon érdemes volt-e? *Ha a külső anyagi eredményt és erkölcsi elismerést nézem, azt kell felelnem önmagannak, hogy nem, de mindent összevetve, mégis csak érdemes volt. Nem lehetett másképp.*

Ki kellett mondanom azt, amit éreztem.

Számomra csak az a fontos, hogy folyton akadnak többen és többen, akik megértenek és így nem hiába dolgoztam negyed századon keresztül.

Mikor elhallgat, a nyomasztó csöndben, még erősebben hallatszik az udvar köznapi lármája. Ugy látszik, ő is azt hallgatja, mert kezére támaszkodva, a ködlő ablakon át bámul a messzeségbe.
Szilágyi Ödön.

Babits Mihály

PALATINUS RÓZSÁI

„A palatinus rózsái” főszereplője József főherceg, az érző szívű, jóságos József nádor, vagy ahogyan akkoriban őt elnevezték, Palatinus József. „A palatinus rózsái” pedig a ludovikások. A nagy palatinusnak egyetlen álma volt az önálló magyar hadsereg. Az önálló magyar hadseregnek pedig az alapja a magyar Ludovika Akadémia. A lelkes magyar ifjak, akik rendkívül

szeretettel csüngtek a nádor alakján s akik tudták, hogy a nádornak egy vágya van, még életében megérni a magyar tisztképző akadémia felállítását, gyönyörű meglepetést tartogatnak a nádor jubileumára. Megvalósítják a nádor álmát, titokban megszervezik az első ludovikás csapatot s ez a csapat üdvözli a jubileumon a nádort. Palatinusnak könnyek szök-

nek a szemébe a boldogságtól, csak hogy a jubileumi meglepetésnek súlyos következménye van. Az osztrák zsoldos kémeik félremagyarázzák az egész dolgot, a jubileumi meglepetés alatt valami óriási összeesküvés szálait szimatolják s a csapat vezérének, *Versegly György* Györgynek már az életébe kerülne talán ez az alapjában ártatlan ünnepség, ha maga a nádor jó szíve és éleslátása az utolsó pillanatban nem hozná meg az akkori időben még bizonyára ismeretlen, de a mai színpadon már annyira kívánatos és divatos — happy endet.

Egy finom szerelmi regény vonul végig az operetten a ludovikások vezére és a bájos budai úrileány között s ez a szerelmi regény is természetesen — operettől lévén szó — boldogan fejeződik be.

„A palatinus rózsái” szerzői, *Uray*

D'Arrigó Kornél és Siró Anna
A palatinus rózsái — Városi Színház (Harsányi felv.)

alakján
ak egy
élni a
lállítá-
rtogat-
Meg-
tokban
csapa-
eumon
szök-
ébe a
csak-
ileumi
k sú-
ménye
sztrák
félre-
az
a ju-
epetés
óriási
szálait
a csa-
Ver-
gynek
ke-
ez az
tatlan
maga
szíve
utolsó
nem
akkori
bizo-
en, de
adon
kivá-
os —

szé-
vonul
retten
k vé-
s bu-
között
egény
n —
n szó
ejező-

s ró-
Uray

Fenyves Sándor és Kőszeghy Teréz
A palatinus rózsái — Városi Színház (Harsányi felv.)

Pataky Ferenc és Zilahy Irén
A palatinus rózsái — Városi Színház

Dezső, *Kulinyi* Ernő és *Nagypál* Béla már az elmúlt szezonban szerepeltek a *Városi Színház* színpadán egy hasonló zsánerű operettel, amelynek „Cigánykirály” volt a címe. A „Cigánykirály”-nak szép sikere volt.

Minden valószínűség szerint ez a sors vár a „Palatinus rózsái”-ra is, amely sok tekintetben a kítűnő szerzőknek sikerültebb alkotása, mint a tavalyi „Cigánykirály”.

Romantikus, kedves szöveg, ha néhol egy kissé naiv is. Finom levegőjű az egész darab. A muzsikában egész végig a magyaros motívum dominál, de egy egész sor kítűnő táncszám, sőt egy ügyes trükk révén még jazz-zene is tarkítja a partitúrát. Nagyon eredeti a második felvonás fináléja. Hat induló egymásután.

Az operett színpadi beállítása szép. Az első felvonás díszlete a budai Kamaraerdőt ábrázolja. Három képből áll a második felvonás, amelynek első képe egy régi budai kávéházat, a második képe a nádor dolgozószobáját ábrázolja, a harmadik kép a Margitszigeten játszódik le. A harmadik felvonás két képből áll. Az első kép egy budai fogadó, a második kép pedig egy kápolna.

A rendezőnek tehát éppen elég alkalma nyílik a hat képből álló operettben rendezői invenciójának érvényesítésére. *Sik* Rezső, a darab rendezője, nem is maradt adós az invencióval, ha siker lesz, méltán kivetheti ő is részét abból.

Az újdonság szereposztása elég szerencsés. All ez különösen *Palatinus* József megszemélyesítőjére, *D'Arrigo* Kornélra, aki valóban illuziót keltő József nádor volt. Ugyszintén *Kőszeghy* Teréz, a szerelmes „budai lány”, valamint *Zilahy* Irén, a primadonna, táncban, énekekben és játékokban kítűnő produkáltak. Nagy szeretettel fogadta a Városi Színház publikuma régi kedvencét, *Sziklay* Józsefet, aki a skót bogarász szerepében most is pompás kabinetfigurát mutatott be. *Fenyves* Sándor (*Verseghy*) ideális csapatvezér és „szerelmes” volt. De a nagyszemélyzetű darabban hálás szerepeket kaptak *Zala* Karola, *Siró* Anna, *Horti* Sándor, *Pataky* Ferenc *Pajor* Ödön, *Sik* Rezső, *Soós* az új tag, *Békássy* István és *Tarnay* Géza, akik mind egy-egy értékes alkíttással járulnak hozzá a tiszta eszközökkel dolgozó operett remélhetőleg minél hosszabb pályafutásához.

Barna Jenő.

Horti Sándor és *Lóránth* Vilmos
A palatinus rózsái — Városi Színház

Sziklai József és Zilahy Irén
A palatinus rózsái — Városi Színház (Harsányi felv.)

Kálmán - 1% - Szilágyi

A napilapok már megemlékeztek arról a szenzációs hírről, hogy Kálmán Imre, a világhírű magyar zeneszerző, magyar librettistával írat szövegkönyvet legújabb operettjéhez. Az illusztris szerzőnek ez az elhatározása örömmel töltötte el minden magyar ember szívét, mert már eddig sem tudták megérteni, hogy amikor elsőrangú szövegíróink vannak, miért kell Kálmánnak bécsi librettistákkal dolgoznia. Ezt a kérdést még kevésbé tudták megérteni a magyarok, amikor egy-egy új Kálmán-operettet bemutattak Budapesten. Mindenki érezte ugyanis, hogy az utóbbi időben bemutatott Kálmán-operettek szövegei feltűnően gyengék.

Ezekután érthető volt az öröm, amellyel azt a hírt üdvözlöttük, hogy Kálmán Imre legújabb operettjét Szilágyi Lászlónak, a „Levendula”, a „Csókos asszony”, a „Miss Amerika”, az „Eltörött a hegedűm” stb. librettistájának társaságában írja meg.

Egy, a színházi világban igen jártas és körültekintő ember a következő-

képpen magyarázta meg, hogy miért dolgozott Kálmán Imre a bécsi librettistákkal.

— Kálmán Imre tehetségének a híre bejárta az egész világot. Mindenütt ismerik a nevét, mert mindenütt játszották már a munkáit. Minden művéből, amelyet a bécsi librettistáival írt, kitűnt, hogy a szöveg meg sem közelítette a muzsikát. Miért dolgozott mégis velük? Mert

a bécsi írók igen kis százalékot kértek a bevételből.

Eszertint a libretto alig került valamibe. A bevételi összeg azonban — egy-egy világsiker után — olyan magas volt, hogy azért a „szerény” szövegírók is megtalálták a számításaikat. Kálmán — hír szerint — alig fizetett 1, esetleg 2 százalékot az eddigi bécsi szövegkönyvekért, ami igazán szegyenletesen kevés.

Ezekután senki sem csodálkozhatik, ha a bécsi szövegírók nem erőltették meg magukat túlságosan, amikor Kálmán Imrének csináltak szövegkönyvet, de érthető az is, hogy a nevenségesen kis százalék ellenére is ragaszkodtak Kálmánhoz, mert az ő muzsikája majdnem mindig világsikert jelentett.

Ha egy színházi hír napvilágot lát, akkor — mindig van valami alapja. A Kálmán—Szilágyi kombináció is azon a tényen alapult, hogy a híres zeneszerző és a magyar szövegíró között valóban tárgyalások voltak arra vonatkozóan, hogy megírjanak egy operettet. Ennek a hírnek azonban nem lett volna szabad kiszivárognia. Miért? Mert

Kálmán nem akarta, hogy bécsi librettistái megneszeljék a dolgot.

Kálmán Imre, úgy látszik maga sem volt nagyon megelégedve bécsi szövegírósaival, mert amikor „A csikágói herceg” előkészületei alatt Pesten tartózkodott: másokkal is kezdett tárgyalni. Elsősorban Szilágyi László érdekelte, mert a szövegírónak egyik Habs-

Kálmán Imre

burg-témáját valaki elmondta neki. Ez a téma nagyon érdekelte Kálmán Imrét, mert az még nem fordult elő, hogy Bécsben, operettben, I. Ferenc Józsefet vitték volna színpadra.

Budapesten hosszabb ideig beszélt Kálmán a fiatal Szilágyi Lászlóval, amelynek eredménye az lett, hogy *szóbelileg meg is állapodtak.*

Miről szól ez a Habsburg-téma? Szilágyi László ezeket mondta róla:

— Kálmán Imre olyan témát szeretett volna, amely minden tekintetben alkalmas arra, hogy *zenekari hatásokat lehessen elérni vele.* Ezért a következő ötletem támadt: *A bécsi udvari bál képét kell színpadra vinni.* Azt a tarka-barkaságot és fényt, amely annyira jellemezte az udvart. A színház itt igazán kitehet magáért és olyan képet varázsolhat elő, amely még a revűkben is ritkaság.

Az udvari bál-köré fonódott azután a cselekmény megírása. Három felvonásra osztotta Szilágyi az operettet. I. Az érsekújvári pályaudvar. II. A bécsi Hofburg. Udvari bál. III. A bécsi Hofburg. I. Ferenc József dolgozószobája. Az operett főszereplője: *egy főherceg, aki rangján atul akar házasodni.* I. Ferenc József csak a harmadik felvonásban jönne a színpadra.

*

Eddig tehát minden rendben lett volna. Ekkor azonban olyan váratlan fordulat állott be, amiről már nem emlékeztek meg a napilapok.

Kálmán ugyanis kijelentette, hogy a librettóért nem ad többet, mint egy százalékot.

Sőt, ezt az egy százalékot sem a librettóért adná, hanem eselleg csak a szcenáriumért, amelyet Bécsben

rendes librettistáival dolgoztatna ki.

Ez természetesen csak akkor történne így, ha Szilágyi nem akarná egy százalékért megírni az egész szövegeköt.

Ezután Kálmán Imre hazautazott Bécsbe, Szilágyi László pedig azon gondolkodott, hogy megírja-e a Habsburg-librettót, ha csak ilyen kevés anyagi előny származhat belőle.

Ugy értesültünk, hogy ennek a gondolkodásnak az eredménye gerinces elhatározás lett. Eszerint 1. *Nem írja meg a darabot egy százalékért.* 2. *Nem*

dolgozik együtt a bécsi librettistákkal. Most tehát az a helyzet, hogyha sem Kálmán, sem Szilágyi nem engednek álláspontjukból, akkor a világhírű zeneszerző továbbra is régi librettistáinak bányáiban meséihez fog zenét szerezni.

Ennek az ügynek, az utóbbi napokban, újabb fejleménye van.

Szilágyi László előtt is érthetően úton — *Gilbert, a kitünő operettkomponista is megtudta, hogy van egy Habsburg-témája, amelyet Kálmánnak szánt.*

Gilbert felajánlotta Szilágyinak, hogy megzenésíti témáját, amely erősen foglalkoztatja fantáziáját és természetesen sokkal nagyobb részesedést nyújt neki.

Szilágyi most azon töpreng, hogy elfogadja-e Gilbert ajánlatát. Itt anyagi előnyökről van szó. Erősen gondol azonban arra is, hogy felvegye ismét a kapcsolatot Kálmánnal, mert ott, ha sok pénze nem is, de erkölcsi haszna lehet.

Meg aztán Kálmán Imre mégsem Zerkovitz...

Szilágyi László

AZ IRLANDI * VÁSZON *^{*}

Nincs az a foglalkozási ág — a színiigazgatót kivéve, — amely ne tanulna a saját kárán. A színiigazgató az egyetlen, aki a színházat, egyszóval az üzletét szórakozásnak tekinti csak és vezeti azt, nem sokat törődve az eredménnyel. Az utóbbi esztendő tapasztalatai szerint minden olyan speciálisan külföldi darab, amely a maga hazájában döntő sikert aratott

— *Budapesten megbukik.* Így volt ez a „Plébános úr a gazdagoknál” című Párizsban sokszázszor, sőt talán ezerszer ment vígjátékkal, így volt ez a „Külváros”-sal és ez a sors vár most az *Irlandi vászonra*, amelynek Bécsben sorozatosan táblás házai vannak.

Mert Bécs az más. Bécsben ott élnek azok a figurák, személyesen ismeri mindenki őket, akikkel *Kamare* úr bő-

kezűen telehintette darabját. Bécsben típusok ezek a tipikusan bécsiek, a minisztertől kezdve a kis szobalányig, Bécsben érdekes a cseh nemzeti mozgalom kifigurázása — nálunk még csak arra sem alkalmas, hogy háttéréül szolgáljon a cselekménynek. Már pedig ebben a darabban cselekmény is alig van — nincs másról szó, minthogy egy ügyes fezőr kierőszakolja a minisztériumban az irlandi vászon vámmentes behozatalát.

Ami a darabban ezenkívül történik, az nem számít és lényegtelen. Van szerelem, ami azonban nem járul hozzá ahhoz, hogy színesebbé tegye a cselekményt, nem tudja kiszorítani a politikát. Vannak benne jó kedélyű emberek, akik azonban nem mondanak semmit, ami kedélyes lenne. A szereimeseknek nem probléma a szerelmük, az üzlet-emberek nem veszik túlságosan szívükre

Hegedűs Gyula
Magyar Színház — Irlandi vászon (Harsányi felv.)

Hegedüs Gyula és Tóth Böske
Magyar Színház — Irlandi vászón (Harsányi felv.)

Délbáb

lt ez a
nő Pá-
zerszer
,Kül-
ost az
écsben
k.

élnék
ismeri
úr bő-
ntette
écsben
a ti-
iek, a
ezdve
ányig,
kes a
moz-
rázása
g csak
almas,
l szol-
mény-
ig eb-
n cse-
g van
ól szó,
ügyes
olja a
an az
vám-
talát.
abban
ténik,
íft és
Van
azon-
hozza
színe-
selek-
tudja
olíti-
benne
erek,
nem
mmit,
enne.
eknek
a a
üzlet-
reszik
vükre

üzleti érdekeiket. a politikusok csak beszélnek, de nem csinálják a politikát — általában alig van olyan figura a darabban, amely hozzávetően is jól lenne megrajzolva és felépi ve.

Amit Kamare úr darab formájában elénk tálat, nem más, mint egy miniszterium belső életének odavetett gyenge karikatúrája, amely bánt — de nem mulattat.

De dramaturgiailag is rossz ez a darab. Teljesen indokolatlanul mozognak a figurák, indokolatlanul, sőt hibás indokolással jelennek meg a színen, a felvonások végei pedig nagyon nélkülözik az úgynevezett csattanót, a szerepek nem szerepek — egy-kettő kivételével, megjelenik néhány ember

és elmond olyan mondatokat, amelyeket maga sem hisz.

A fordítót sem érheti dicséret a darabban, amely vígjáték — nincs vicc. A humort egyedül és kizáróan a színészek adják kölesön.

Mert az előadás nagyon jó. Amit a színészek megcsinálhattak, azt meg is csinálták. Rátkay Márton Schlesinger effendije pompásan megkonstruált alakítás, látszik, hogy ez a kitünő művész szívvel, lélekkel belefeküdt. Mellette Hegedüs Gyuláé a páma, olyan egyéni, olyan kedves és olyan közvetlen volt, mint már régen nem.

Peti Sándor túlzottan elkarikírozott egy minisztert, kevesebb több lett volna.

Körmendy János és Peti Sándor
Magyar Színház — Irlandi vászon (Harsányi felv.)

R rossz szerepekben jók voltak Tőkés Anna, Tóth Böske, Stella Gyula, Z. Molnár László, Körmendy János, Táray Ferenc, Jávör Pál, Vándory Gusztáv, Vágó Béla, Dénes György, Dávid Mihály, Harsányi Miklós és Balassa János.

Kiss Ferenc szintelen volt.

Rátkay Márton egészen az utolsó próbáig betegen próbált, a főpróba előtt azonban kénytelen volt lefeküdni, úgy, hogy a főpróbában Dénes György aratott sikert a szerepben. A premieren azonban Rátkay lázasan, betegen játszott a őszinte, látás sikerrel.

A díszletek szépek — Gara Zoltán; a rendezés a lehetőségig jó — Vaszary János.

A darab akörül fordul meg, hogy lehet-e irlandi vásznat vámmentesen importálni. Ennek az Irlandi vászonnak az importálására nem volt semmi szükség.

Ty.

melye-

ret ,a
s vice,
sziné-

mit a
meg is
singer
truált
ő mű-
Mel-
olyan
ízvet-

rozott
lett

ekben
Tőkés
öske,
Z.
Kör-
áray
Pál,
ztáv,
Dénes
Mi-
Mik-
ános.
szin-

rton
tolsó
egen
róba
ény-
idni,
pró-
örgy
sze-
eren
y lá-
ját-
ázás

épek
; a
nető-
zary

örül
hogy
ász-
esen
nek
zon-
álá-
nmi

Ty.

Tőkés Anna és Táray Ferenc
Magyar Színház — Irlandi vászon (Harsányi felv.)

Buczy Feri megháditja Párizst

Berény Henrik, a párizsban élő magyar zeneszerző tudvalevően pár hónappal ezelőtt Pesten volt s itt egy különleges zenekart szervezett, amelyet Párizsba vitt ki magával.

Párizsban a magyarokból álló zenekarnak rendkívüli nagy sikere volt, úgyannyira, hogy Párizs jelenleg legnagyobb s talán a világnak is egyik legnagyobb és legfényűzőbb szállodájában, a világ majdnem minden részéből ideseregő publikuma előtt koncertezik ma ez a zenekar.

A szálloda tulajdonosa a híres *Rot-schild*, aki maga is egy pazar apparment tart fenn magának a szállodában.

Pár héttel ezelőtt Berény elhatározta, hogy egy jó cigányt is belevesz a zenekarába. Levelet írt Magyarországra, a szülőfalujába, hogy a környék legjobb cigányát küldjék el hozzá Párizsba. A feltételek szerint a cigány óriási gázsit kap. Egyszersmind pénzt is küldött az útlevel, vizum és utazás költségeire.

A környéken kerestek és találtak cigányzenészt, *Buczy Ferenc* szemé-

lyében. Buczy remekül hegedült, de egy nagy hibája volt, hogy

soha életében még Budapesten sem volt,

nemhogy Párizsban lett volna. Ez azért volt baj, mert félték, hogy a falusi Buczy Ferencet elszedíti Párizs világvárosi forgalma, elkápráztatja a sohasem látott fény, pompa és félszeg viselkedésével nevésséssé teheti a magyar cigányt. De hegedülni úgy tudott, hogy sok pesti kollégája sem jobban és ez volt a döntő.

Buczy Ferenc falujában persze óriási izgalom volt arra a hírre, hogy a „Feri” Párizsban fog hegedülni. „Feri” álmában ugyan már látta magát nem egyszer, hogy Szegeden hegedül valamelyik kávéházban, de hogy Párizsban fog hegedülni s amellett — mint írják — egy fényes szállodában — erről még csak álmodni sem mert. A falu csodálkozásának és ünneplésének vége szakadt, amikor Buczy Ferenc cigányprímás, aki még faluján kívül nem volt sehol a világon, hóna alá kapta hegedűjét, felült a vonatra (harmadik osztályba) és elindult Párizs felé.

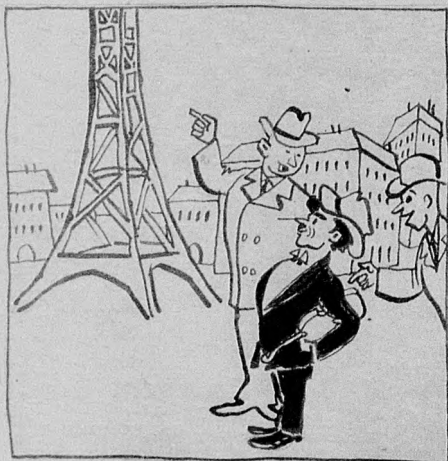
Az egész párizsi magyar kolónia megmozdult arra a hírre, hogy Buczy Ferenc cigányprímás Párizsba jön. A Gare de l'Esten egy szép napon, déli egy óraker művészekből, írókból, muzsikusból álló csoport várta Buczy Ferenc magyar cigányzenészt. Buczy Ferenc az utazás izgalmaitól

valósággal félholtan érkezett meg a pályaudvarra.

A kolónia lelkesen üdvözölte Buczy Ferencet,

aki szmokingban érkezett meg Párizsba

s aki azt hitte, hogy a menyországban szállott ki. Szinte önkívületi állapotban csodált meg mindent, az óriási

Szmokingban érkezett meg Párizsba

forgalmat, a boulevardokat, a nőket, valóságos rémület szállta meg ennyi csoda és pompa láttára. Folyton keresztet vetett, azt hitte, hogy az ördög játszik vele.

Az igazi csodálkozás azonban csak akkor fogta el Buczy Ferencet, amikor a szállodába érkeztek, amelynek falain belül neki majd hegedülni kell. Mint a mesékben, úgy csodálta meg a szökőkutakat, a márványfolyosókat, a hallokat, az üzleteket, amelyek a szálloda földszintjén voltak, a portásokat, a lifteket, a bojokat.

Amikor Buczy a szobájába ért, már nem volt élő lény, hanem valóságos hulla. Ez már sok volt egy embernek, ennyi látnivaló. Lefektettké a szobájában s magára hagyták, hogy aludja ki fáradtságát. Amikor felébredt Buczy, egyedül találta magát s azt hitte, hogy az egészet csak álmodta. De amikor a szoba mennyezetét meglátta, rájött, hogy mindez nem álom, hanem valóság.

Fölkelt a sezlőnről, kinyitotta az ajtót s kiment a folyosóra. Kíváncsian nézett körül s nyilegyenesen ment előre a folyosón. Pálmák, délszaki növények, állótükrök mindenütt. Buczy csak ment, ment, folyosóról-folyosóra, emeletről-emeleltre. Csak ment, most már vissza sem tudott volna menni oda, amelyik szobából elindult. Egyszerre csak benyitott valahova. Egy pazar fürdőszobában találta magát. Hirtelen elhatározással levetkőzött, a ruháit felakasztotta a fogasra, megeresztette a csapokat. Pompásan érezte magát a vízben.

A szobalány benyitott a fürdőszobába, első tekintete a fogasra esett. Ilyen ruhákat és ilyen holmikát még nem látott, majd rémülten felsikoltott, mert egy fekete fejet látott a fürdőkádban. A szobalány lármát csapott: „betörő, tolvaj!” s hamarosan detektív került elő. (A hotelben állandó detektívinspekció van.)

Buczy Ferenc nagy pácban volt, mert

a magyar nyelven kívül egy szót sem beszélt semmiféle nyelven

s nem tudta megértetni magát. Már be is kísérték volna a rendőrségre, ha elő nem került volna maga Berény, aki persze megmagyarázta az egész esetet.

Amikor a hotelben híre futott az esetnek, mindenki a cigányzenészt

akarta látni, az egyszerű, naiv embert, aki ilyen operettszerűen érzi magát Párizsban.

Magának Rotschildnak is a fülébe jutott a dolog, aki rögtön magához kérette Buczyt.

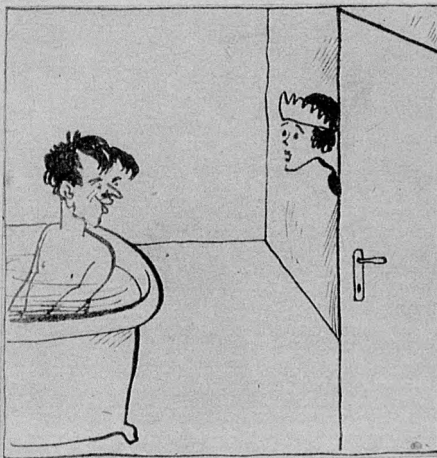
Rotschild hallatlanul mulatott az egész eseten, a „kihallgatás” végén gazdagon megajándékozta a cigányzenészt,

aki órák alatt a hotel szenzáció-jává nőtte ki magát.

Délután zenekari próba volt, amelyen már Buczy is résztvett.

Ugyanaznap este pompásan megborotválva, a vakító nagy teremben a zenekarban elegánsan kiöltözve, fölényesen, büszkén s ajkán a cigányzenészek stereotip mosolyával hegedült Buczy Ferenc. Persze, mindenki csak őt nézte, de ő merészen viszonozta a szépasszonyok tekintetét. Hiába várták, hogy valami naivságot kövessen el, Buczy, amint az álla alatt érezte hegedűjét, fölényes és magabiztos lett és olyan otthonosan mozgott a pódiumon, mintha évek óta ott játszott volna. Ez a magyar cigány, akiről még le sem pergett egészen a falujának pora, rohammal hódította meg a szálloda kényes publikumát.

Huszonegy óra alatt teljesen asszimilálódott Párizshoz Buczy Ferenc, magyar cigány.

A szobalány benyitott a fürdőszobába

* AFFÉR * A MAGYAR SZÍNHÁZBAN *

A Magyar Színház társalgójából nagy lármá hallatszott néhány nappal ezelőtt. Ez a lármázás olyan méreteket öltött, hogy az uccáról is bejöttek az emberek, sőt még az emeletről is elküldték a szolgát, hogy mi történt tulajdonképpen?

A társalgóban a következők tartózkodtak: *Emőd* Tamás és *Török* Rezső, az „*Ida regénye*” szerzői, *Rátkai* Márton, később bejött *Gombaszögi* Ella, *Turay* Ida és még több színész. Beszélgettek, amikor berohant a szobába *Nádor* Mihály, a kitűnő muzsikus, a színház karnagya, nyomában *Vágó* Bélával, az „*Ida regénye*” rendezőjével. A két művész között a következő párbeszéd, illetve *párkiabálás* zajlott le:

Vágó: Tessék engedelmeskedni a primadonnának!

Nádor: Tessék engedelmeskedni a karmesternek!

Bojár Lilly

Szegedi Színház — Bölcsődal
(Irisz felv. Szeged)

Vágó: A primadonna ideges, nem lehet mindenfélével zaklatni!

Nádor: A karmester még idegesebb. Pláne, ha zaklatják!

Vágó: Ne tessék ellenkezni!

Nádor: Ezt mondja meg a primadonnának!

Vágó: Ha a primadonna azt mondja, kísérje lassabban, akkor kísérjen lassabban!

Nádor: Ugy kísérék, ahogy jónak látom.

Vágó: Maga kísérjen úgy, ahogy a színésznő elrendeli!

Nádor: Én vagyok a karnagy vagy a színésznő? Én értek a zenéhez vagy a színésznő?!

Vágó: Mondtam már ezerszer, hogy ha a primadonna azt mondja, hogy kísérjen lassabban, akkor felelje azt, hogy rendben van!

Nádor: Nem felelem...

Vágó: ...és másnap kísérjen megint úgy, ahogy jónak látja, de ne bosszantsa az embert!

Nádor: Ha még egyszer előfordul, én itthagynok mindent!

Vágó: Maga nem fog itthagyni mindent!

Nádor: De itthagynok!

Vágó: Nem hagy itt!

Nádor: Elmegyek!

Vágó: Nem megy el!

Nádor: Ne kiabáljon!

Vágó: Maga kiabál!

Nádor (kiabálva): Én kabálok? Hallatlan!

Rátkai: Igaza van. Ne kiabáljanak!

Emőd (kiabálva): Ne kiabáljanak!

Török (kiabálva): Hallatlan!

Turay Ida (sikítózva): Ne kiabáljanak!

Két percig tartott még a zűrzavar, amikor egy pillanatra csend támadt. Olyan volt a társalgó, mint egy küzdőtér. Akkor *Vágó* megszólalt:

— *Mihály, igyunk egy pohár sör!*

Nádor szemüvege fölött nézett *Vágó* Bélára, aztán így felelt:

— *De te fizeled...*

Vágó arca ismét elkomorult:

— *Te fizeled!*

Már-már úgy látszott, hogy ismét elkezdik, amikor *Emőd* Tamás közölte:

— *Csill! Én fizetem!*

Szininövendék

IRTA CSÖNDES GÉZA

Olcó és kopott a ruhája
De fényesek az álmai;
A cipője is nyeszlett kissé,
De hóhérek szárnyai.

Hárompengős kis kalapot hord,
De a szeme frissen harmatos,
Amerre csöpp szoknyája lebben,
Télben is tavaszt harmatoz.

Szininövendék, elsőéves,
A pénz neki nem imponál,
Férfinak is csak azt nézi,
Aki ír, fest vagy komponál.

A kövérkés bankdirektornak
Vigan számárfület mutat,
Hozzád simul s úgy lesi ajkad
Mint tikkadt vador a kutat.

Ő az, ki itt-ott felderíti
Az árva költő életét,
Az eget aki megmutatja,
Hogy mégsem örökkön sötét.

Aki az eget megmutatja
— De sajnós, csak egy éven át.
Aztán szeliden, bánatosan
De szánakozva néz le rád.

Már másodéves; — másodéves. . .
Neki csak a pénz imponál.
Férfinak is csakis azt nézi,
Ki nem ír, nem fest s komponál. —

Szánakozva néz végig rajlad
S már feledte is versidet
S a kövérkés bankdirektornak
Nem mutat már számárfület. —

Miből lesz a Cserebogár?

— Nagyon későn, csak 25 éves koromban lehettem színész — mondotta nekünk Vágó Béla, — pedig már kisgyermekkorom óta mindig és mindig színész akartam lenni. Az elemi iskolában, majd később a műkedvelői előadásokon játszottam, így kacérkodva a színészettel, amelynek áhított falai közé azonban, amint már mondtam, családi és egyéb körülmények miatt csak jóval később — akkor, amikor már igen sokan hűresek szoktak lenni — juthattam be.

Színésziskolába nem jártam, sokkal egyszerűbben óhajtottam megoldani a színészi előkészítés problémáját. Évenként a Színészegyesület helyiségében felvételi vizsgák vannak, egy ilyen felvételi vizsgát óhajtottam én is ugródeszkának használni s azon keresztül óhajtottam bekerülni a színészet annyira irigyelt és megcsodált világába. Ehhez a vizsgához különféle okmányok kelle-

tek, amelyeknek a beszerzése hat forintba került. Tekintve, hogy én ilyen nagy összeggel nem rendelkeztem, okmányok nélkül jelentkeztem vizsgára, úgy gondoltam, ha esetleg fölvesznek, ráérek utólag is befizetni ilyen nagy összeget egy ilyen bizonytalan „vállalkozásba”.

A vizsgán alig szavaltam egy versből négy sort, máris azt mondták, hogy: elég. Ezt én akkor jó jelnek vettem, de később kiderült, hogy kár volt előre örülnöm, mert másnap a visszautasítottak listáján legeslegelől az én nevemet olvashattam. (Meg kell jegyeznem, hogy a visszautasításnak, mint később megtudtam, részben az is volt az oka, hogy okmányaim nem voltak rendben.)

Amennyire lesújtott engem a visszautasítás, annyira felvillanyozta a szüleimet, akik — tekintve, hogy akkor állásban voltam — örültek, hogy továbbra is megmaradok, „rendes” joglalkozásom mellett.

Egy évvel ez után a tragikus eset után nagy fordulat állott be „színészi” pályámon. Óbudán léptem föl (a direktor barátom volt) Csiky Gergely „Vasember” című darabjában. A címszerepet játszottam. Mit mondjak, rendkívüli sikerem volt. Előadás után a társulat akkori legnagyobb színészeivel, Krémer Sándorral együtt vacsorázhattam, ami a legnagyobb megtiszteltetés volt. Krémer társaságában volt egy úr, aki, mikor megtudta, hogy én voltam az, aki a Vasembert játszotta, valósággal összecsapta a kezét a csodálkozástól. Azt mondta, hogy ez teljesen lehetetlen, hiszen aki a Vasembert játszotta, az egy kész színész, aki akármelyik fővárosi színpadon megállná a helyét. Nagy büszkeség dobogtatta a keblemet s egyszersmind elpanaszkodtam neki kávéváriám a színészegyesületi vizsga alkalmából. Kiszült, hogy jó helyre adresszáltam panaszomat. Az illető úr a Színészegyesület szerződtetési osztályának főnöke volt. Birtostított arról, hogy minden jóvá lesz téve, a legközelebbi felvételi vizsgán jelentkeztem. Csak előzőleg őnála. Úgy is történt. Már mint az ő protezséja jelen-

Máris azt mondták, hogy elég

tem meg a vizsgázó bizottság előtt, amelynek az elnöke Krecsányi volt. Amikor azt kérdezték, mit tudok, olyan műsört mondtam be, hogy azt akár Zaccari is megírdgyelhetné volna. Végül is elmondtam Hamlet nagy monológját s a vizsgázó-bizottság idegeire mi sem jellemzőbb, minthogy azt — végig is hallgatták. Majd amikor azt kérték, hogy most már más valami olyant szavaljak, amelyhez hang is kell, akkor „Bernardi Montijjából” adtam elő részletet olyan hangosan, hogy ma is csodálom, hogy nem repedtek meg az összes falak. Fölvettek.

Első szerződésemet Bokody társulatához kaptam Máramaroszigelre. Itt mintegy négy hónapig lehettem, amikor vendégszereplési ajánlatot kaptam Kolozsvárról. Kolozsvárról a „Vasember”-ben léptem föl s érdekes útmutatása a Véletlennek, hogy „leányomat” most ugyanazon színésznő játszotta — most mint szerződötlet tag, — akivel mint műkedvelő együtt léptem fel ugyancsak ebben a darabban. A vendégszereplés következménye szerződés lett. Egy évig voltam Kolozsváron, ahonnan aztán Pécsre szerződtem. Pécselt igen fontos körülmény adott fordulatot színészi életemnek. Itt meglátott egyszer játszani Rákosi Viktor, akinek „Sasok” című darabjában léptem föl s aki akkor a Petőfi-Társaság díszgyűlésére rándult le oda. Ugy látszik, nagyon megtetszhetett Rákosi Vikornak a játékomb, mert valamivel később, amikor szabadságom Pesten töltöttem, egy szép napon a New-York-kávéházban fölkeresett Beöthy László megbizottja azzal, hogy Beöthy sürgősen tárgyalni akar velem.

Beöthytől hallottam aztán, hogy hozzá Rákosi ajánlott. Beöthy akkor nyitotta meg a Király Színházat s elmondta nekem, hogy az operettekén kívül drámákat is akar játszani és éppen azért dhajt szerződötletni engem is. Megegyeztünk. Első fellépésem Heyermans „Geltó” című darabjában volt. Ez a fellépés örökre felejthetellen maradt számomra, mert arról másnap úgy emlékeztek meg a lapok, hogyha nem volnának meg most is nálam ezek a lappéldányok, akkor el sem hinném, hogy valóban azok a sorok mind velem kapcsolatosan jelentek meg.

A Király Színház műsorterpe aztán úgy alakult, hogy csak operettet akartak tovább játszani s amikor Beöthy megvette a Magyar Színházat, én is oda szerződtem. Ennek ma 24 éve. Ma is itt vagyok.

A francia Rivierán

tavas van, nálunk még bundában járnak, de ott az asszonyok és a leányok már könnyű ruhákban járnak a pompás szépségű pálmák alatt. Tudósítónk Franciaországból, Angliából és New-Yorkból már elküldte a legújabb tavaszi divatszencziációkat. A Párisi Divat a külföld legelőkelőbb modell-rajzolóival áll összeköttetésben és többszáz csodaszép párisi modellt és szebbnél szebb kézimunkát, rajtot közül minden számában.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá, visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, még pedig egy negyedévre 4 pengő 40 fillért helyett 2 pengő 20 fillért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóhivatala Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám,

OROSZORSZÁG BUDAPESTEN

A moszkvai Művészszínház társulata Budapesten járt néhány napig. Huszonöt színészből és néhány kísérőből áll a csoport. Ha az ember az iránt érdeklődik, hogy ki a hivatalos vezetőjük, ki nyilatkozik a többiek nevében: erre a kérdésre nehéz választ kapni. *Senki sincs közöttük, aki magát „direktornak”, „főrendezőnek” vagy effélének hagyja címezni.* Csak tagok, barátok, színészek mind.

Azért hamar rájön az ember, hogy mégis van egy hallgatóság elismert vezérük: *Virubov*, aki nemcsak az őt ért kellemetlen baleset következtében érdemli meg az általános érdeklődést, de ő a főszínész közöttük, a legrepresentánsabb figura s egyike azon keveseknek, aki az oroszokon kívül más nyelvet is beszél.

A. Virubov

Nagyon magas, elegáns, szimpatikus arcú, szépen beszélő férfi. Nem tipikus orosz; profilból erősen hasonlít *Uray Tivadar*hoz. Barátnője kíséri végig a hosszú utazáson: kitünő hangú énekesnő — és a törött bordájú színész hű ápolója.

— Az ördög vinné el azokat a csúszós bukaresti uccákat — mondja *Virubov*, — nagyon sokat szenvedek a bordám miatt. Fáj és idegesít, amikor a belsőmben valamit ropogni hallok. Néhány szerepem erős testi munkát is kíván; azokat a legnagyobb erőfeszítés mellett tudom csak eljátszani és ez a gátlás nemcsak engem zavar, hanem a partnereimet is.

És megmutatja a bordatörés Röntgenfényképét. *Kicsit büszke arra a törésre* s ha nagyon kérnénk, talán ide is adná arcképe helyett, illusztráció céljára.

A társulat teljesen egyenlő jogokat élvez; mintha részvényesek volnának. Csak évenként egyszer: minden júniusban, konferenciára gyűlnek össze és ilyenkor háromtagú vezetőséget választanak, amely egy évig a társulat művészi és anyagi ügyeiben diszponál. Ezidőszerint *Virubov*, *Pavloff* és *Krizsanovszkaja* a vezetők. A gázi egységekre van felosztva: a legkevesebb 1, a legtöbb 3 egység. A fenti hárman kapnak csak 3 egységet, *Aslanoff* és *Gretsch* asszony kettő és felet, a többiek alacsonyabb egységet.

Nagyon érdekesek azok a dolgok, amelyeket *Virubov* az ő próba-módszereikről elmond. Tény az, hogy mindnyájuk mestere: *Staniszlavszkij*, az ő moszkvai színházában néha egy álló esztendeig próbáltat egy darabot. És előfordult már, hogy mikor végre elkövetkezett a főpróba ideje, *Staniszlavszkij* nyugodtan kijelentette:

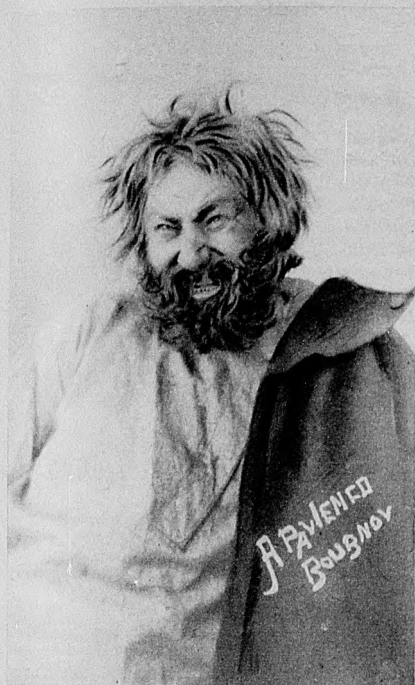
— Nem jó.

Még egy évig próbálni kell...

Szerencse, hogy *Nemirovics Dancsenkó*, aki szintén kiváló rendező, sokkal józanabb ember s ő szokta ellensúlyozni az öreg mester túlzásait.

Virubovék rendszerint négy hónapig próbálnak egy darabot. Ebből három

hónap mozgás csak b...
„belső den fi...
miért nem is...
inkább...
esemény...
csak k...
Ezzel...
tanulj...
nélkül...
Stan...
tartó...
nem...
szerep...
ról kel...
erővel...
chanik...
élje a...
És e...
akikne...
nem...
hanem...
játék...
örülne

Bubnov

hónapig csak asztalnál ülve. Semmi mozgás, kezek és lábak játéka nincs, csak beszéd, hangok. Keresik a darab „belső vonalát”, hogy a színész minden figuráról tudja, mit miért mond, miért jön be, mit gondol. És eleinte nem is mondják pontosan a szerepet, inkább saját szavaikkal követik az esemény fonalát s a szerző szövegét csak később reprodukálják szó szerint. Ezzel a módszerrel tökéletesen megtanulják a szöveget — és mindig sügő nélkül játszanak.

Staniszlavszky néha órákhosszat tartó előadásban tanítja színészeit, nem egyes mozdulatokra, hanem a szerep telkére. Minden gesztusnak belülről kell jönnie s valósággal szuggesztív erővel kell kitörnie. A színész ne mechanikusan ismétlje a dolgát, hanem élje át minden alkalommal.

És ezek az oroszok át is élik. Azok, akiknek nincs a színpadon dolguk, nem ülnek le az öltözőbe kártyázni, hanem a kulisszák mögül lesik társaik játékát — és újra, és újra élvezik, örülnek és meghatódnak a színpadi figu-

rákkal együtt. Ezt a „szisztémát” nem lehet tőlük eltanulni; ezt velük együtt kell beszívni — Staniszlavszkytól.

Az oroszok szavából egyébként azt lehet kivenni, hogy az öreg Staniszlavszky körül valami baj van. Tehetősége ugyan még a régi, de mintha már nem volna egészen normális a modern naturalizmus nagy apostola. Olyan ötletei, rendelkezései vannak, amelyek kivihetetlenek — s ha nem sikerülnek, Staniszlavszky dühöng. Staniszlavszky nemrégén Berlinben járt s akkor komolyan foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Európában telepszik le, — azóta mégis visszatért Moszkvába, de az ottani politikai viszonyok cseppet se konveniólnak neki. s ő azok közé a kevesek közé tartozik, aki ezt néha meg is mondhatja, anélkül hogy behörtöznék érte.

Virubovék persze túlnyomórészt oroszokat játszanak, de van néhány klasszikus szerző is a repertoárjukon, sőt Dickens és még néhány újabb is.

A nyáron pedig belekezdnek a „Liliom” próbálásába.

Ez lesz az első darab, amelyet orosz társulat magyar trótlól játszik. Sz. D.

M. Krizanovskaia

Önagysága öt arca...

Hihetetlen, mennyire elavulnak idővel régi hírességek. Itt van például ez a Janus nevű vén komédiás, a róla elnevezett Janus-arc feltalálója. Két arc! Hát az is valami? Méltóztatnak kegyedék tudni, hogy egy mai, 1929-es hölgynek például hány arca van?

Nem?

Akkor méltóztatassanak ide figyelni. Megkíséreljük egy modern női Janus-portrét lerögzíteni. Persze, csak körülbelül. Mert valamennyi arcát lehetetlen fölfedezni. Ahhoz nincs elég fényképező lemez — a világon.

A naiva

A szoknyája rövidebb minden elképzelhetőnél. A haja kislányosan hátra van simítva. Ifjúsága minden fantáziát felülmul. Babával játszik, nem rúszozza magát, végszükség esetén selypit. Az ártatlanság úgy sugárzik róla, mint egy autoreflektor az éjben.

Ilyennek mutatja magát a nagybácsi előtt, akitől örökölni fog.

A világ közepe

Kétségtelen, hogy vannak hibái. De elenyészőek. Ellenben vannak előnyei,

A világ közepe

melyek dominálnak.

Műveltsége az átlagosnál jóval nagyobb. Szépsége mindenütt irigylés tárgya.

Karaktere meg-ingathatatlan.

A legjobb

anya. A

legjobb

feleség.

A legjobb

szere-

tő.

A naiva

És hogy egy-egy kicsit ápolja az arcát — de hiszen az csak természetes manapság!

Ilyennek látja önmagát — a tükör előtt.

A dáma

Érzi ezt a bódító Chanel huszonkettőt, amely róla szétárad? Hallja azt a Jack Smith-suttogást, mely körülhullámozza? Látja a válláról leomló estélyi ruhát? Vagy nem is látja, olyan kicsi? Milyen démon, milyen nagy világi, milyen ingerlő, hogy csillog a szeme, hogy csillog a foga, milyen életveszélyes a mosolya — ez az a nő, akiért börtönbe és tébolydába jutnak a férfiak.

Ilyen önagysága — az udvarlója előtt.

Mad
leg ha
adóak,
halk d
véd. M
békél.
Ezt

A dáma

Az anya

Madonna-arc. Könnyes szemek. Meleg hang. A mozdulatai simák, odaadóak, simogatók. Néha énekel egy halk dalt. Játszik a fakatonával. Megvéd. Néha szigorú, de hamar megbékél.

Ezt látja benne — a kisfia.

Az anya

A sportlady

Az izmai dagadnak. Kidudorodik a bicepse. A vádlija ruganyos. Csupa életerő, csupa mozgás, energia. Bámúlja a boxbajnokokat és számontartja a kétszázméteres hátúszás részidejeit. Egyetlen komoly szenvedélye van az életben, az a sport.

Ilyennek látja — egy másik udvarlója.

A sportlady (Harsányi felvételei)

óval na-
irigylés

polja az
mészetes

a tükör

Chanel
róla szét-
a Jack
ly körül-
a vállá-
át? Vagy
an kicsi?
yen nagy
erlő, hogy
gy csillog
életveszé-
lya — ez
kiért bőr-
s téboly
nak a fér-

őnagsága
udvarlója

Hallja Maga Skót...

hát maga nem akadt el a hófúvásban? Igazán kár! De ha már itt van, elmondok néhány történelmet, ami talán egy kicsit felmelegíti fázós tagjait.

Hát kezdjük mingyárt a szerelemmel, ami mostanában úgy szedi az áldozatait, mint az a fránya spanyolnátha. Itt van például a szezon kezdetén feltűnt fiatal drámai színésznő, aki most kapott először vezető szerepet színházában. A színháznál mindenki nagyon tehetségesnek tartja, de abban közösen megállapodtak,

hogy még sokat kell neki tanulni. Ez volt a véleménye a színház igazgatójának is, aki olykor-olykor rendezni is szokott. Elhatározta, hogy a még nem rutinos és tapasztalatlan színésznőt tanítani fogja.

Az atyai gondoskodás eredménye mindkét részről szerelemmé vált.

Azt beszéltek, hogy az igazgató úr volt az első, akit megsebzelt Amor nyílt és kizáróan csak ezért kezdte tanítani az ifjú művésznőt.

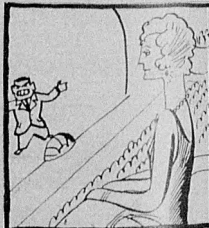
A Vigszínház legutóbbi „Ne váljunk el” előadásán a proscenium páholyban láthatott volna egy urat, akinél lelkesebben senki sem tapsolt a nézőlétren. Ez az úr báró Hatvány Lajos volt, aki tíz év óta aznap este először ült be pesti színházba. A színpadon felkereste Gombaszögi Frida asszonyt, akinek hálás szavakkal köszönte meg azt a gyönyörűséget, amit ragyogó művészetével neki szerzett.

Másnap pedig két hatalmas és értékes majolika virágtartóban ötven szál gyönyörű tulipánt küldött a báró Gombaszögi Fridának.

Gombaszögi Frida meghatva vette át a figyelmes ajándékot, amelynek csakhamar híre kelt a színházak világában és azóta a többi pesti szíatók izgatottan várják, hogy mikor látogatja meg a galáns báró az ő színházukat is.

Azért sehol sem volt olyan izgalom, mint az elmúlt hét egyik estéjén az Andrássy úti Színházban, ahol a nézők között az egyik páholyban megjelent gróf Bethlen Istvánné. Nosza volt erre olyan lötés-futás és rémület, aminőt még nem láttak ennek a kis színháznak falai. Radó Sándor ugyanis Bethlen Istvánné énekel egy kuplét és a színház vezetőség arról tanácskozott, hogy most mit csináljon. Elénekelje-e Radó ezt a számot, vagy hagyják ki a műsorból?

A végén a távollevő Wetheimer igazgató helyett Barabás Lóránt úgy döntött, hogy a miniszterelnökére való tekintettel a számot hagyják ki.

Igy is történt. A dolognak a poénje az, hogy, amint hírlík, Bethlen Istvánné pont ezt a kuplét szerette volna meghallgatni és ezért jött el az Andrássy úti Színházba, ahol a színház rögtönzött cenzurabizottsága megfosztotta őt mulatságától.

Ha néhány nappal ezelőtt felmegy, édes egy öregem, a Városi Színház igazgatósági irodájába, láthatta volna, hogy a színház vezetősége kagylókkal a fejükön rádiót hallgat. Ennek pedig egész különös oka volt. Sarobel spanyol

baritonista impresszáriója levelet küldött Sebestyén Gézának, amelyben felajánlotta, hogy az énekest lehozná Budapestre néhány napi vendégszereplésre. Sebestyénék visszairtak, hogy miután

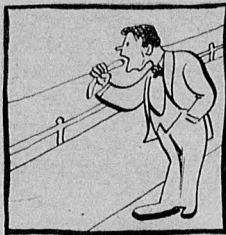
még sohasem hallották Sarobetel énekelni, nem merik leszerződteni őt. Erre újabb levél érkezett az impresszáriótól, amelyben tudomásukra hozta, hogy Sarobet bécsi koncertjét az osztrák rádió közvetíti,

hallgassák meg tehát őt az éter hullámain keresztül.

Sebestyén Géza beszereztetett egy háromlángos készüléket, felszereltette a szobájában és így hallgatta végig a baritonista hangversenyét.

Eredmény: sürgős távirat az impresszáriónak egy háromnapos márciusi vendégszereplésre.

E történet egyik szereplője szintén Sebestyén Géza, míg hőse egy magyar író, aki már egy egész sereg nagysikerű operettművegek könyvét írta. Nemrégiben összehatalkozott Sebestyén Gézával, akit mindenáron arra akart rávenni, hogy jöjjön ki a másnap esti Óbudai Színházba a legközelebbi előadására. Nagyobb nyomaték kedvéért bejelentette, hogy utána díszes bankettet fog tartani, amelyen résztvesznek a szereplőkön kívül személyes jóbarátai is. Sebestyén Géza megígérte, hogy elmegy a premiérre és a bankettre is, de, őszintén szólva, eszéig sem volt, hogy az ígéreletét be is váltsa.

Másnap éjjel a Körúton ment autójával, amikor hirtelen megsomjazott. Megállította kocsiját és bement a legközelebbi büfébe egy pohár sörre. Ahogy belépett az ajtón, nem akart a szeméinek hitni.

Őt állt az egyik pult előtt az író egyedül szmokingban és tormásvirslit vacsorázott.

Sebestyén Gézának hirtelen eszébe jutott a bankett és kis hiba, hogy meg nem ültette őt a guta nevében. Így derült ki az író szülő bankettjének titka, amelynek menüje mindössze egy pár tormásvirsliből állott.

Olyan aranyos ez az eset, hogy nem akarom elrontani egy esetleges rosszabbal, hanem inkább befejezem a mai referátummal és csak néhány rövid hírt mesélek még magának abban a bizonyos távirati stílusban.

A Budapesti Színész Szövetség február tizenhatodikán bemutatja Boros Mihály „Költő” című színművét. A darab hőse Kisfaludy Károly és ez lesz az első egész estét betöltő színdarab, amely ennek a tragikus sorsú költőnek életét, szerelmét és halálát tárgyalja. A darabot délután öt órai kezdettel az Új Színház mutatja be, javarészt a saját tagjaival. Külön érdekessége, hogy az első előadáson csak hivatalos személyiségek és a sajtó vehetnek részt.

Verebes Ernő mellékfoglalkozásként újból visszatért a színpadra, amennyiben a most megnyílt berlini Nelson-kabáriban lép fel két darabban.

A párizsi szimfonikus zenekar az elmúlt héten mutatta be Kodály Zoltán „Háry János” című szíttjét nagy sikerrel.

A berlini színikritikusok szindikátusa elhatározta, hogy nem ír többet kabarék-ról kritikát mindaddig, amíg olyan alacsony nívón mozognak, mint most. Mint követendő példát ajánlom a magyar kritikusok figyelmébe ezt a hírt.

Január hetedikén volt Henny Porten születésnapja. Ebből az alkalomból az Ufa-filmgyár műtermében százhusz teretű bankett volt.

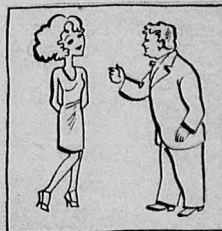
Most pedig jöjjön a szokásos vicc: Egyik ismert drámai színészünk Olaszországba készülődik. Amikor ezt Góth Sándor megtudta, felhívta őt telefonon.

— Kérlek szépen, ha látsz valami szép Gótyát vagy Tiziant, ne feledkezz meg rólam.

— Édes Sándorkám — szólt a meglepett felelet, — úgy látszik, te nagy tévedésben vagy.

— Miért? Talán nem utazol Olaszországba?

— Dehogynem, de kizáróan csak üdülni megyek oda és nem vadászni.

ROYAL* ORFEUM*

A *Royal Orfeum* februári műsorában hiányzik az úgynevezett „sztár-szám”. Ebből az következik, hogy a műsor valahogy egységesebben hat, mint a multhavi, amely pedig az állítólagos „revü”-re volt kihegyezve.

Kellemes meglepetés volt a műsor magyar része. Az „Amit az ucca dalol” című slágergyűjtemény, majd a „Bérelt szakasz” című Békeffy-bohózat előadása kifogástalan produkció volt.

Rose, Honey és Morrison

Ez utóbbiban különösen *Somlár Stefi* bizonyította be, hogy komolyabb színpadon volna a helye. De mind a két darab összes szereplői, élükön *Békeffy Lászlóval*, komoly színészi munkát végeztek és nagy sikert arattak. *Dénes Oszkár* új számán sokat mulatott a közönség és sűrű tapsokkal jutalmazta kedvencét. Szándékosan hagyjuk utoljára a magyar részből *Békeffy Lászlót*.

Mi már sokszor megírtuk erről az igazán kiváló és sokoldalú emberről, hogy műfajában a legelső között áll. Csak közhelyeket ismételnénk, ha dícsérni akarnánk. De mi nemcsak elismerjük ezt a színészt és szerzőt, hanem komolyan is veszszük. Ez a megbecsülésünk készlet arra bennünket, hogy gáncsolni is tudjuk, ha rászolgál erre. Ha a közönség komolyan veszi *Békeffy Lászlót*, akkor a legkevesebb, amit elvárhat tőle, hogy ő is komolyan vegye a közönséget és ne álljon ki egy új műsor *premierjén* más színpadokon már untig hallott konferánsszal. Ismételjük, ezzel a megállapításunkkal csak megbecsülésünknek akartunk kifejezést adni.

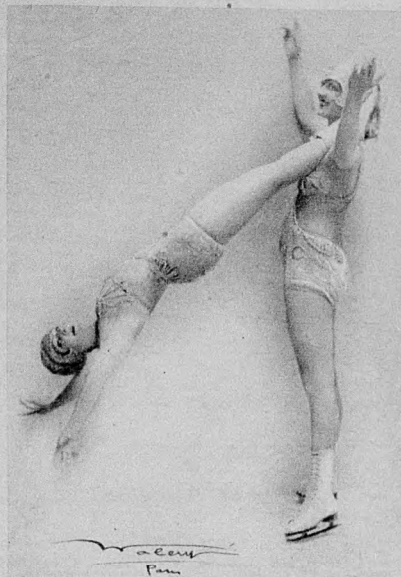
A külföldi számok közül a 3 *Barlais* nyújtó excentrikusok, *Mlle Martella* fényjáték illúziói már közismert produkciók. *Pysps and Ly* amerikai imitátorok

közül a férfi az egyedüli illúzió-költő, mert a nő utánzatai egészen kezdetlegesek. Örömmel emeljük ki ebből a szürke sorból a *Les Athenas* modern gladiátorokat. Produkciójukban nincsen sok új trükk, de amit csinálnak, azt olyan tökéletesen, az erőnek és ügyességnek olyan biztonságával csinálják, hogy a legteljesebb elismerést érdemlik ki.

Witt-Carr-Reed jazz-zongoristák 3 zongorás hangversenye olyan varietészám, amely mindig hatásos. Ez alkalommal is nagy sikert arattak.

A műsornak talán legszebb és legügyesebb száma a *Rose—Honey—Morisson*-csoport „Jégrevű”-je volt. A korcsolyás görlek és a szólisták korcsolyatáncai gyönyörködtető volt. Kellemes megjelenésük, kecses mozgásuk, a szép díszlet, a ragyogó kosztümök nagyon jól hatottak. Csodálatos ellentéte volt ennek, amikor ugyanez a csoport levetette a korcsolyát és balettcipőt húztak, hogy egy „virágbalettet” járjanak el. Itt már híre sem volt a kecses mozgásnak. Nehézkesek voltak, sőt nem egyszer ügyetlenek. Nem szabadna megengedni, hogy a közönséget így kiábrándítsák magukból. Okos volna felcserélni a két szám sorrendjét.

Végül meg kell emlékeznünk „Platoff” Don kozák kórusáról is. Ez a 35 tagú kórus nagy hibát követett el. A hibát ott követték el, amikor a Pesten már ismert Don Kozák Kórus után jöttek hozzánk. Ha azokat nem hallot-

Rose és Honey akrobatikus korcsolyatánc

tuk volna, akkor nagy sikert arattak volna Pesten, mert produkciójuk feltétlenül becsületes és alapos munka, de ezen a téren már egy kissé el vagyunk kényeztetve Serge Jaroff kozákjaitól s Nikolaj Kostriukoff legényei kissé szintelenül hatottak.

(Pozsej)

„Platoff” Doni kozák kórusa

A humorista szerkesztői üzenetei

„Előfizető, Beszterce.”

Van erre egy közmondás
Ugy rémlik:
— Nem minden Noszty
Ami fénylik.

„Revű”

Őn nem tudja
Mi a revű?
Pedig egyszerű,
A revű
Egy kis fesztelenség
Egy kis esztelenség
És sok-sok meztelenség.

„Társszerzés!”

Két író összeül,
Megírja a darabot
Aztán várnak mint
Pusztában az arabok;
Ha nagy a siker
Sietve hajbakapnak,
Ha a darab megbukik,
A legjobb barátságban
Maradnak.

„Lira”

Felhőbe hanyatlik
A drégelyi rom,
Rá visszasüt a nap
Ádáz tusa napja;
Nyilván ő is azon tünő-
dik,

Ki „A kisasszony férje”
apja?

„Regényolvásó”

A „Mennyei Hírlap”
jelenti

S nem tréfa,
Emőd és Török
„Borcsa Amerikában”
Című darabjából
Regényt ír
Gárdonyi Géza.

„Fedákrajongó”

Bár van benn
Néhány nóta,
Az új Fedák-darab
Nem operett,
Ugy hírlik
500 éves próza.

„Magyar Színház”

A dírekcio a kritikát
Immár kiállja,
Szemlátomást javult az
Ida-ológiája.

„Titkos drámaíró”

Azt írja, hogy
Színpad s irodalom
Ma két ellentétes
Fogalom.
Véleményem
Ezzel szemben
Össze így foglalom:
Azért nem minden
Bukott darab
Irodalom.

„Bánky Vilma jelölt”

— Minden áron mozi-
sztar
Akar lenni!? Nahát!
Vegyén egy lepedőt
S önállósítsa magát.

APRÓHIRDETÉSEK

Dívatszakmában jár-
tas kereskedősegédek je-
lentkezzenek a Városi
Színházban a távozó
Érczkövy László pótlá-
sára. Jelige „Párisi di-
vat”.

Jóhiszemű emberek ke-
restetnek, akik elhiszik,
hogy a „Miss Ame-
rika” a szezon legjobb
darabja. Jelige: „Hej
Hajmási, hej Szilágyi”.

Idősebb jómegjelenésű
úr vígjátékokhoz elő-
röhhögőnek ajánlkozik.
Kimerítő információkat
Hugo Viktor adhatott
volna. Leveleket a „Ne-
vető ember” jeligére
a kiadóba.

Őn bérel és kidob min-
den pénzt, ha előfizet
a Városi Színház opera-
bérletére.

Megölné önt és család-
tagjait a nevetés, ha egy-
szer őszintén beszélnek
Radó Sándorról. Cím:
Salamon Béla, Terézkör-
úti Színpad.

Shakespeare drámát,
Feld Mátyás közönsé-
get irt színházában.

Másszon fel a Parnasz-
szus tetejére, hogy meg-
jelenhessen a „Déli-
báb”-ban.

Minden darab talán,
biztos csak a Molnár!
Vigyázat, hamisítják!

Olvasta már a könyv-
alakban megjelent,
„Amazon”-t? Nem?
Ígaza van.

Ki segiténé szegény öz-
vegyasszonyt ahhoz,
hogy három lányának
szoknyákat vásárolhas-
son. Jelige: „Csicsóné,
drága”.

Jólkereső fiatal úrleány-
nak ki lenne segítségére
abban, hogy három
apja közül melyik az
igazi? Sürgős válaszo-
kat „Az utolsó Vere-
bély-lány” jeligére a ki-
adóba kérek.

Tudja ön már, milyen az
átdolgozott „Bánkbán”?
Ha nem, örüljön neki.

Betársulnék az „Ida re-
gényé”-be előnyös felté-
telek mellett. Harsányi.

A JENISZEJ LÁNYA

IRTA: LELESZY BÉLA

A Jeniszej-kutyák herreglek szimatoltak, aztán föltartották bozontos sárga nyakukat a szürkefekete szibériai ég felé és üvölteni kezdtek. Panaszos, melódikus, tutuló hangjuk egészen másfajta volt, mint a kalandozó farkas-csapatok vigasztalan hurrogása, mely torokhangú vonítása a Jeniszej befagyott medrében. A hatalmas, sárga kutyák körbe-körbe futottak az udvarok rozoga kerítésein belül, lomhán kapkodták vastag talpukat a jeges havon és meg-megtorpantak, hogy felbúghassanak.

De azért hosszú idő telt el, amíg megmozdult valami a hóba ágyazott apró fekete házak között. A Jeniszej felől a harmadik házikó lehetett, ennek az ajtaja nyílt meg és a támadt résen hatalmas fehér gőzoszlop csapódott ki a téli hidegbe.

Két bundás, alakatlan ember hömpölygött ki a párafelhőből, utánok azonnal becsukódott az ajtó megint. A bundatömegek előremozogtak, óvatosan hajlongtak, nézelődtek, aztán megállottak a fejük futó három sárga óriás-kutya mellett.

— Sztyépán, én semmit se látok!

— Farkastól riadhattak meg a bestiák. Lehet, valami vén ordas húzódott meg a hóbuckák mögött. Körül kell néznünk. Hány golyód van?

— Hat. Elég lesz.

— Elég. Magamnak is van vagy nyolc. Gyerünk át a cserjés felé!

A két ember tovább bukdácsolt. Visszarugdalták a kutyákat az udvar-kerítés alól, kidőccentek a végtelen hósvatagra és gondosan bereteselték a vastag fenyőgerenda ajtót maguk után.

A Jeniszej felé haladtak nagy vigyázattal. Egycsövű puskáik zsiros kötélen himbálóztak a vállukon, az oldalukon hosszú kés szorult széles bőrvöukbe. Már jó utat megtettek, amikor az egyikük megtorpant.

— Hé, Sztyépán!

— Mit látsz, Szegya?

— Ott jönnek! Városiak. Omszkiak! Őket érezték a kutyák!

Túl a Jeniszej parttalan medrén, ahol a lomha hófelhők homályos szürkesége szinte kínította a hólapályból, három nagy, otromba szörnyeteg közelített. Hótankok voltak, nagy, sötét hernyók a fehér hósvatagon. Egymás mögött haladtak és eresztékeikből gőzsugarak szállottak szét a dermesztő hideg levegőben.

A két paraszt sokáig figyelte a láncos autókat.

— Adóért jönnek, Szegya?

A másik elkeseredetten csóválta a fejét és megmarkolta a puskát.

— Az őszön voltak itt. Tabirszkból ugyan nem visznek el többet semmit. Gyerünk, riasszuk föl az embereket!

Visszafelé igyekeztek. Széles, szalmafonású talpuk átvitte őket a rogyadozó hókupacokon. Hamarosan ott voltak megint az apró fekete faházak között, amelyek szinte egymásra bujtak a rettentő fehér végtelenségben. A két ember a szürke, mozdulatlan felhők irányába fordította a puskáját és beledurrantottak néhányszor a levegőbe.

A sárga kutyák még vesztegesebb üvöltözésbe kezdtek. Az éles hideg levegőben szinte összerázkódott minden a dörrenések hangjától, valahonnan elnyújtott kiáltás hallatszott, aztán süvöltés, majd reteszek, ajtósarkok nyikorgása, élénk kalapálással, kiabálással vegyest.

A két férfi mozdulatlanul kuporgott a házak között, amíg sorra meg nem nyíltak a láthatatlan ajtók.

Mindenütt ugyanaz a kép. Gőzfelhőkből bukkantak elő a bundás, bugyolált alakok, puskákkal, kaszákkal, cséplőkarókkal. Együvé igyekeztek, a házikók közepe táján emelkedő, domborodó tisztás felé, ahol a két ember már jóideje topogott.

Ezalatt a három hótank gyorsan közelített és az első közülök már ott csörgött, imbolygott az első ház alatt. A második csak kis távolságban maradt el, a harmadik pedig ugyancsak a nyomukban volt. De a gyanakvó parasztlak szeme hiába kereste rajtuk a kormányzati jelvényeket vagy az ismerős hivatalos színezést.

Sztyepán odaintett a komoran gyülekező embereknek.

— Óvatosan, emberek. Ezek nem hivatalbéliek!

A három tank teljesen egyvonalba ért most föl a térségre, szemben a kis falu megdöbbszent népével. Megállottak, az ajtaik megnyíltak és nagyon furcsa népség áradt ki belőlük. Tarkabundás, asztrachán süveges, egészen bekötözött arcú úr ugrott ki a csoport elé és feléjük kiabált.

— Jó napot, tabirszkiak! Hol a bíró?

A bíró előrecammogott.

— Én vagyok, Vaszilij Vasziljevics.

— Hát akkor örülök, Vaszilij Vasziljevics! Pénzt hoztam maguknak, sok pénzt. Annyit, hogy megél belőle ebben az évben az egész falu, ha maguk is úgy akarják!

— Már hogy pénzt? Nekünk?

— Rengeteg pénzt, Vaszilij Vasziljevics. Hallottak-e valaha rólam? Hallották-e Oszip Trubenkov nevét?

A bíró megcsóválta a fejét.

— Nem én. Soha.

Körülnézett a csöpp falu lakóin, úgy folytatta.

— Ezek se itt. Különböznélnek!

A tarkabundás úr újjongott.

— Nagyszerű, Vaszilij Vasziljevics! Ennek igazán örülök! De azt csak tudja, mi az a mózi? Maga látott már mozgófényképet, ugy-e?

— Láttam! — bólintott a bíró. — Hadviselt ember vagyok, már Omszkon túl is megfordultam itt-ott. De ezek itt nem sokat tudnak róla. Alig egy-két ember!

Trubenkov elégedetten intett a társai felé.

— Nem is választhattunk volna jobb helyet, gyerekek! De hiszen ezt előre így gondoltam, Vaszilij Vasziljevics! Most aztán csak maguktól függ, hogy mennyi pénzt akarnak keresni. Mindenekelőtt: engedélyt akarok kapni magától arra, hogy itt, Tabirszk faluban és a Jeniszzej-vidéken fölvehessenek egy hatalmas filmet, igazi, ősi népdramát. Ezt az engedélyt külön megfizetem. A dolognak semmi akadályja nincs, ugy-e?

A bíró elgondolkodva felelt.

— Nincs! Nem hinném, hogy lehetne.

— Van-e itt kocsma? Vaszilij Vasziljevics!

A bíró gyanakodva nézte végig. A vállát vonogatta.

— Szeszes ital nem lesz. De kocsmahelyiség azért van, odaát a negyedik ház. Meleg nagy szoba, ott jövünk össze rendszeren. Tea is akad, meg zabkenyér, meggyász.

— A többi majd ott tárgyaljuk meg, Vaszilij Vasziljevics!

A kutyák szakadatlan üvöltözése alig hallatszott be a szűk, durva fenyőgerendafalak mögé. Három zsírlámpát gyújtottak meg, de Trubinkov Oszip behozatott valami nagy fehér gömböt egy hosszú zsinórral a hótankokról és egyszerre olyan világos lett, mintha Tabirszk valamennyi fenyőfaháza lángban állana. Alig mertek oda beövakodni a tabirszkiak.

A tarkabundás úr állott a lámpa alá, más nem is mert volna.

— Olyan filmet akarok felvenni, tabirszkiak, amelyben ti fogtok szerepelni. Eddig a világ csak olyan színdarabokat látott a filmen, amelyekben színészek játszottak. Így aztán hiábavaló volt minden. A legjobb színész se tud olyan természetes lenni a döntő helyzetekben, mint az egészen köznap ember. Ti nagyszerűen megfelelték a céljaimnak. Én tabirszki parasztlányokkal és jeniszzejparti emberekkel akarom megjátszani azt a történetet, amit a ti életektebből majd itt fogunk elkészíteni. Az egész világ el fog bámulni azon, mit tudok én kihozni a Jeniszzej-vidék legelhagyottabb falvakából! Innen fog útnak indulni a Jeniszzej lánya! A nagy film!

Az emberek összemorogtak, integettek.

— A tervem nagyon egyszerű. Kiválogatok közületek néhány nagyon jellegzetes tabirszki alakot, aztán kikérdem azoknak az életkörülményeit és majd megcsináljuk a filmet. Érdekes történet kell, megrendítő, izgalmas, de olyan, hogy mégis köznapi legyen, aminőt az élet is produkálhatott volna itt Tabirszkban, köztetek. Akiket kiválasztok, az jó fizetést kap munkájáért! Beleegyeztek, ugy-e?

Hosszú tanakodás, duruzsolás után a bíró felelt.

— Megpróbálhatjuk.

Oszip Trubenkov híres moszkvai filmrendező volt, akinek a nemzetközi sikerei után támadt az a bizarr gondolata, hogy a legjobb és legmegrendítőbb színjátékot nem játszhatják színészek. Valósággal a rögeszméje lett lassanként ez az ötlete, úgyhogy hamarosan szinte rettegtek tőle az orosz filmek nagyszerű színészei és színésznői.

— Nem azt a komédiát gondolom én, amit az oberammergaui paraszttokkal megcsináltak — magyarázgatta. — Ott az a legfőbb hiba, hogy a parasztokból színészeket nevelnek ki, ezek játszanak aztán évről-évre. Hát én nem esem ebbe a hibába. Nálam a parasztnak parasztszerepe lesz, a kocsisnak kocsis, a halász pedig halászgatni fog a filmemen! Ez lesz a filmek filmje!

Későbbi tapasztalatai aztán meggyőzték arról, hogy még tovább kell mennie. Kísérletezett a Don mellett és Nizsnij-Novgorodban, de az ő egyszerű emberei kétségbeesetten ágáltak és ripacszkodtak, amikor a fölvevőgépre elé kerültek.

— Mégül ott tartott, hogy olyan vidéket keresgél, amely nem látott sohasé színdarabot, sem pedig mozi. Tabirszkban mindössze három katonaviselt ember volt valaha moziban, a többiek el se tudták képzelni, mi lehet az, szóval ez a falu nagyszerűen megfelelt Oszip Trubinkow zseniális elgondolásának.

A nagy kocsmateremben sorra járta a tabirszkiakat, megvizsgálta, alaposan kikérdezte és megfigyelte őket. Gyűjtötte az alakokat az ő nagy tabirszki filmjéhez.

— Egyet kikötök. Akit kiválasztottam, az mindaddig abban a ruhában jelenik meg a fölvételeken, amely rajta van, amíg be nem fejezzük a filmet! Én azonnal megkezdem a fizetést, mihelyt kiválasztom az embereimet, de aztán nehogy cifrább ruhát szerezzenek!

Ezen is hosszan eltanakodtak a tabirszkiak, de bele kellett egyezniök, csak így kaphattak pénzt. Végre háromnapos keresgélés, válogatás után Trubenkovnak együtt volt kilenc kitűnő férfialakja a tabirszki életből.

— Most a nők következnek, Sztjépán Vasziljevics. Van-e egypár szép lánnya itt?

A bírónak fölragyogott a szeme.

— A legszebb az én mostohalányom volna, Nadja Jelewna. Itt lesz pár nap mulva, most küldtünk érte a wengari halásztelepre.

Trubenko elgondolkozott, aztán nagyot ütött a levegőbe.

— Sebaj! Talán jobb is így! Azt hiszem, az egész világ megcsömörlött már attól, hogy csupa gyönyörű szép nő vigye a filmekben a főszerepet. Annál érdekesebb lesz, ha ezen az egyetlen természetes filmen a női főszerepeket nem csupa Xéniák és Alexandrák alakítják, hanem tenyeres-talpas, ragyás és csúf nők. Ambár ezen a téren se szeretnék túlzásokba esni!

Sztjépán Vasziljevicsnek nem nagyon volt az ínyére ez a dolog, de hát bele kellett nyugodnia. És Oszip Trubenkov egy napon összehívta a kiválogatott tabirszkiakat.

— Most összeállítjuk a film-mesét, de úgy, hogy mindenki olyan szerepet kapjon, aminőt az életben is visz. Álljon elő Sztjépán Vasziljevics! Maga a bíró testvére, ugye? Jómódú ember, családos, van egy fogadott lánnya is, aki elég csinos?

Sztjépán aggódva húzódozott.

— No, no.

— Azután ez a szőke, bivalynyakú legény itt! Igen, az a tüskehajú? Ki vagy?

A fiatal legény előre botorkált.

— Fjedor Mihájlovics.

— No, Fjegya. Mi a foglalkozásod, mondd?

Sztjépán megvetőleg mordult oda.

— Ő csak szolgalegény itt. El is maradhatna. Semmije sincs, se anyja, se apja. Csak kegyelemből tartja Vlaszka Fjedorovics.

Trubenkov szeme megvillant.

— Nagyszerű! Hát Fjegyá, te leszel a főhős, érted? Te szerelmes vagy Sztyépán Vasziljevics mostohalányába, a gazdag és szép Nadja Jelewnába. Megértetted?

Sztyépán dühösen ugrott elő.

— Le is töröm a derekát az átkozottnak! Bele is villázom a Jeniszzejbe: Még hogy a Nadja...

Trubenkov nevére csitította el.

— Csak játék lesz az egész, Sztyépán Vasziljevics. Csak a filmre készül! Hát szerelmes leszel! Megértettél?

A szőke legény pislogott, alázatoskodott.

— Már hogyan lennék? Hiszen nem is láttam még! Meg aztán a Nadja Jelewna — hiszen ő... Ugyan!

Négynapig keserves magyarázkodás, mesélés, tanítás után Fjegyá megértette, hogy a szív nincsen tekintettel semmiféle gazdagságra, nagy társadalmi válaszfalakra, elképzelhetetlenül nagy különbségekre, ez a játék úgy alakul, hogy ő ezer hóbuckán, farkashullán és a Jeniszzejből kiúszott mammutagyaron keresztül is utat talál Nadja Jelewna szíve felé. Nadja Jelewna szerepét egy félmongolarcú, gazdag tabirszki lány játszotta, Katja Grigorevna, aki nagyon tartózkodó volt és büszke a maguk görbeoldalú fekete fenyőviskójára.

Bámulatosan kevés próba kellett, ment minden, mint a karikacsapás. Sztyépán nagyot nézett, mikor Trubenkov főrendező az ő szobájába is benyomult a fölvevőgépekkel és Jupiter-lámpáival.

— Sztyépán Vasziljevics! Magának igen sok pénze van. Hová szokta eldugni a pénzeit, mondja?

— Van! Van egy és más! — dörmögte. — De én bizony nem dugom el, kiktől dugnám? Nem nyúl ahhoz itt senki! Itt van a polcon, a kék köcsög mellett.

Trubenkov elbámult és kiejtette a kezéből a szőcsövet.

— Mit? Micsodát? Hogy a kék köcsög mellett? És nem nyúl hozzá senki?

— Nem. Hát ki is nyúlna?

Trubenkov a homlokára csapott.

— Kicsoda? Hát a mostohalánya! Az fogja ellopni és elviszi a szeretőjének, Fjegyának, ki a Jeniszzej szigetére! Nagyszerű ötlet. Hiába! De nem jó a hely a köcsög mellett. A modern világban ezt senki sem fogja elhinni! A tenyőfagerendák között leszögezzük egy sarokrést, ott lesz a pénz rejtkehelye. Jó lesz? Így hatásosabb, hiába!

— Jó! — felelte Sztyépán a vállait himbálva. És röhögött.

Trubenkov csakugyan hatalmas összegeket fizetett szét a csodálatosan sikerült film parasztszereplőinek, aztán a három hótank útnak indult megint az ismeretlen messzeségeknek. Vitte ki a nagyvilágba a tabirszki filmdrámát, amelyet a nagy rendező nem hagyott tragikusan befejezni.

Két nappal később rettentő hózivatar volt a Jeniszzej mellett, sajnos ezt már elmulasztotta Trubenkov főrendező. De Fjegyá, a szőke parasztleány ugyan csak benne volt. Tudta, hogy az élete függ attól, elérje-e a Jeniszzej partját ahonnan el tud igazodni a falúig.

Valami domboeska mozgott előtte. Sokáig elnézte és már-már valami babonás félelem támadt benne, mert az a kis hóhalom hol fölemelkedett és előrehömpölygött, hol meg összehúzódott és percekig mozdulatlan maradt.

De Fjegyá egyszerre összerázkódott és sietségre hajlította előre a derekát.

— Ember! Emberi alak! Segíteni kellene rajta!

Mikor utólréte, alig tudta kihámozni a hólepte bundákból a félig fagyott, alig pihegő lányt, Nadja Jelewnát. Egyszerre megértette a dolgot, a lány kíséretét eltévedtek vagy elpusztultak a halászteleptől eddig vezető rettentő úton, Nadja itt veszett volna el, ha ő nincs!

Jól összepacsolta, dörzsölgette a lányt, lábra állította, támogatta és elindította. Közben egyikük se szólt, úgyszólván hiábavaló lett volna a hózivatarban. Szörnyűséges órák múlva már mindketten négykézláb kúsztak a hóbuckák között, amikor meghallották a sárga kutyák tutulását.

— Tabirszk! — kiáltotta Fjegyá a teljesen kimerült leány fülébe.

Ujra megfeszítették minden erejüket, de még így is elpusztultak volna, ha a kutyák üvöltésére megint ki nem vonul két tabirszki bundás, hogy körülnézzen. Elszabadult kutyák találtak rájuk, ezek vezették hozzájuk a tabirszkiakat is és sok nap mult el, amíg kilábaltak a tüdőfagyás fenyegető veszedelméből.

Fjegya hetekig nem látta Nadját és senki se köszöntö meg neki, hogy megmentette a lányt, de ez nem is volt szokásban azon a vidéken. Fjegya gyógyult föl hamarább és mingyárt dologra fogták, jármot faragni, baltát készíteni, kézi eszközöket ácsolni, ahogy az ottani legények télen munkálkodnak. De az eszterga berregése között Fjegya zűrzavaros gondolataiban mindig Nadja forgott. Nadja és a moszkvai nagy filmrendező tabirszki darabja, amelyben az övé volt a főszerep.

Sok jó fát elrontott, sok rúgást és fejbeverést kapott is érte, amíg azon töprengett, hátha úgy lesz az életben is, ahogy Trubenkov elmondotta neki? Igaz, hogy a filmen nem volt hőzivatar és ő nem mentette meg benne Nadja életét, de hátha így még jobb?

Kerülgetni kezdte Nadját, most már az igazit. Ez nagyon kedves, széles arcú, kékszemű lány volt, aki mindig nevetett és csöppet sem hasonlított Katja Grigorevnához. Nadja nagyon elbámult az ágrólszakadt parasztlegény ólálkodásán és hevesen visszautasította őt, amíg egyszer hosszabb időre össze nem akadtak a Jeniszej szigetén.

— Hiába akaratoskodol, Nadja! — magyarázta nagyon szelíden neki Fjegya. — Az enyém lesz, már ezt le is játszottuk. Moszkvai urak voltak itt, azok mondták és föl is vették képekben rólunk. Nekem is van egy kis pénzem, adtak a moszkvaiak. Elmehetnék Omszk felé, senki se találna a nyomunkba és igaza lenne a moszkvi mesének is!

Nadja dühösen szaladt el és kérdezősködni kezdett a faluban. A tabirszkiak nevére mondták el mindent, amit csak tudtak a dologról. És Nadja gondolkozni kezdett, később sírdogálni, végül vágyakozni.

Fjegya maga se tudta, miért és hogyan, de azon vette észre magát, hogy már csökölözik Nadjával nagytitokban és részletesen elmondja előtte a nagy film végét. Nadja semmit se szólt, csak visszacsókolta őt, de ettől a perctől kezdve Fjegya mindig a ruhája alatt hordta a moszkvi pénzt, ki tudja, mikor lesz rá szükség?

Egy délután a Jeniszej szigetén járt és nézte a tavasz közeledését. Fájt a szíve vagy csak az ifjúsága zsbongatta egy kicsit? Elgondolkozott. Alig vette észre, hogy Nadja kiabál feléje messziről és futva közeledik.

— Elhoztam, Fjegyuska! Itt van! Az én pénzem! Az én örökségem, ott őrizte Sztjépan Vaszilij a szögletben! De most ments meg tőle, Fjegya, mert mindent észrevett!

Fjegya elkapta a pénzeket. A Jeniszej partján ott állott már a falu egyetlen lovasszámja, a Vasziljevicsoké, Sztjépan nem mert vele nekivágni az olvadozó jégnek. Éppen így volt Trubenkov filmjén is! De ott Fjegya és Nadja hóbuckák-ból emberi alakokat formáltak, hirtelen rájuk akaszlva néhány ruhadarabot. És amíg a filmen Sztjépan óvatosan közelített az üldögélők felé, ők messze kerülve a szánkói rohantak és elvágtattak Omszk irányában! Hátha megpróbálnák a dolgot? Elég borult idő van...

Nadja azt hitte, álmodik, amikor csúszkálva távolodtak az üldögélő és fölruházott hóalakoktól. De Trubenkov is fölujjongott volna, látva, hogy Sztjépan puskát fogott a hóbabákra és nagy óvatosan kerülgette őket. Nagy, diadalmas ordítás és Sztjépan puskacsővel toppant a két hőember elé.

— Átkozott Fjegya! Hát megpróbáltad? Mégis?

Távoli csöngőkre, kiabálásra figyelt föl most a szótlan alakok előtt. A parton hagyott szánkója éppen indul Fjegyával és Nadjával! Trubenkovnak igaza lett, rettentően igaza! Elő a puskát! Sose hibázott még vele!

Hat biztos lövést adott le a homályos partok felé, amely mögött szédítő sebességgel siklottak el a nagy film főszereplői. Fjegya megölelte Nadját.

— Nem ér ide a golyó. Hiszen ez nincs a filmben, Nadja!

— Nem baj, Fjegya! — borult a vállára a lány. — A szökés előtt kiszedtem a golyókat a töltényből! Tudtam, hogy különben lelő mind a kettőnket!

És így az élet is megadta Trubenkov nagy filmjének a hepi-endet.

Modern pesti asszony levele az édesanyjához

Irla : Lakatos László

Anyucim,

drága, aki vagy, édes és egyetlen! Üss meg, zúzz össze, taposs szét, rúgj ronggyá engem, aki a te bűnös lányod vagyok, milyen méltatlan hozzád. Vess meg, teness el és főként ne hozz még egyszer a világra!

Te most azt kérdezed, hogy hogyan kezdődött. Légy nyugodt, még nem kezdődött. De azért ne légy nyugodt, mert el fog kezdődni. Őszinte lányod vagyok és én megmondom neked becsületesen úgy, ahogy van, én nem állok jól magamért, én nem garantálok semmit, bár tudom, hogy a végén úgysem fog elvenni, viszont a férjem nem fog megbocsátani, de sőt, Tomy kisfiam és drága kincsem, ha felnő és megtudja, ki volt az ő anyja, sem fog kizárándokolni siromhoz.

Nem azért mondom, hogy bűnbocsánatot adhat esedezzem, sőt kérve-kérlek, légy olyan szíves és átkozz meg az egész világ előtt, de ez ünnepélyes pillanatban is mondom, én nem tehetek semmiről sem. Igaz, hogy ő sem. Én sem fogok tehetni semmiről sem és ő sem fog tehetni semmiről sem és mégis érzem és tudom előre, ez jönni fog és mindketten el fogunk veszni egy világbotrányban. És látod, most egy ünnepélyes könnyeseppet ejtettem erre a levélpapírra itt és ha agyonütsz azzal az áldott jó kezeddal, amelyikkel fölneveltél, akkor se tudom megmondani, kiért ejtettem, érted, drága jó anyámért, Tomyért, anyagi szép fiámért, Ödönért, áldozati mártír uramért, ha csak nem esetleg magamért, aki ugyan nem érdemlek könnyet, bár a tiedet mindenesetre, hiszen végre is szülőanyám vagy, nem is szólva arról, hogy ki értse meg egymást, ha nem egyik nő a másikat.

Mert szerencsétlen vagyok, Kevély büszkeséggel mondom: szerencsétlen, és ezt nem hagyom elvenni magamtól.

Én a végletekig szenvedek, én már azt sem tudom, hogy hol áll a fejem és merre van észak és dél, én megfeledekem az erkö'esi törvények elemi követelményeiről, én ma nem próbáltam új ruhát, holott képzelheted, hogy Ernesztin, a szabónőm, milyen szívrepesve vár egész nap, én szeretném kitépni a hajamat, én ma lehülyéztem az uramat, habár igaza volt, én meg tudnám magam fojtani egy kanál vízben, én ma felmondtam a fräuleinnek és kidohtam a eselédekert, én ma telefonon összeveszttem két legintimebb barátnőmmel és fájdalom, édes egy fiamat is keservesen megpofoztam az ő anyagi ártatlanságában, ho'ott ezt is az uram érdemelte volna, mert ő tehet mindenről, miért is adtál hozzá, szegény papa, ha élne, sosem engedte volna, hogy férjhez menjek egy ilyen szörnyeteghez, mint szegény Ödönöm, hogy az Isten bocsássa meg neki, hogy ilyen kiállhatatlan és útálatos.

Na és hogy végleg megrémülj, hát megmondom neked azt is, hogy a fiatal Hanákról van szó, a Bronz Robyról, a kegyetlenről, a száguldóról, a taposóról, a Néróról és a Dzsingiskánról. Reménytelen, úgy-e? Pont egy ilyenbe kellett beleszeretnem. Ne haragudj, de ilyen buta pech is csak a te lányoddal eshetik meg.

Nem! Nem! Nem igaz! Édesapám sírjára esküszöm, hogy még nem történt semmi sem. De erre ne adj sokat. Ne higgy a nőknek és ne bízzál meg a te leányodban. Én, fájdalom, nem állok jól semmiért, én el vagyok ftélve, én már napok óta siralomházban ülök, mint rahja végzetemnek és idegeimnek.

Hogy miért írok neked mégis, itt éjfélj órában, egy szál narancssárga pizsamában, ezen az igazi korabeli biedermejer íróasztalon (tudod, szegény Tóni néni nászajándéka), míg uram az igazak és az ügyvédek álmát alussza odabenn az ő kihalt és kihült hitvesi

ágában, hogy az Isten adjon neki erőt, egészséget, szerencsét, boldogságot és jobb második feleséget, mint az első volt. Hogy miért írok neked mégis! S. O. S. De hát értsd meg, mentsd meg az én bűnös lelkemet és esküszöm (mai napig) ártatlan testemet. Ments meg! Segíts meg, legjobban anya, aki vagy. De igazán. Én nem azt mondom, hogy térdelj le Roby előtt és úgy könyörögj neki, hogy ne csábítsa el a te szerencsétlen lányodat, mert először ez hitvány és csalárd komédia volna, másodszor pedig úgysem használna, mert ő el fog csábítani engem, nemcsak ha letérdelsz előtte, de akkor is, ha előzőleg többszöri gyors egymásutánban agyon is lövöd. Hűszen annyira szeret. (Az átkozott! A gyilkos! A drága! A kedves! A szép! A ronda! Az egyetlen!) Ez nem használ. Tőle éppen olyan kevésbé várj segítséget, mint tőlem. De fogd ezt a levelet és vidd el és mutasd meg neki, jelents fel nála. Az uramnál.

Végre is az ő kötelessége. Az ő férji becsületéről van szó. Sosem szerettük egymást, de ha megosztottam veled az ő jó napjait, ossza most meg ő is velem az én rossz napjaimat. És — a gyermeke anyjáról van szó. Lépjen közbe, kötözzön meg, küldjön szanatóriumba, vigyen a Rivierára, kényserítse Robyt, hogy vegyen el engem feleségül, De csináljon valamit.

Hogy szenvedni fog? Tudom. De nem tehetek róla, (Egyáltalán, miről tehetek én...?) Szenvadni fog? Sajnálom, de ez az ő sorsa. Mert meg van írva, hogy szeretni az anyai, mint szenvedni és én most szeretek. Nagyon. Én szeretek. Az uram szenved.

Szóval fel fogsz jelenteni. Bírom ígéretedet. Holnap! Legjobb, ha vacsora után leped meg, tudod, ilyenkor a legkevesebb benne az ellenálló erő és én majd nem leszek otthon, bementem magam Fücskékhöz egy operai páholyba, Te majd elintézel szépen mindent a te angyali modoroddal és a te félelmetes okosságoddal, amit a drága jó papa is mindig úgy respektált. Rád bízok mindent. Te majd megtalálod a kellő szavakat és a kellő érveket, nem

szólva, hogy szegény Ödön úgy fél tőled, mint a tűztől. A végén pedig okvetlenül, de ha kell, erőszakkal is menj be Tomyhoz és nyomj az alvó angyal homlokára egy nagyanyai csókol, tudod, az ilyesmi mindig hatásos. És ekkor telefonózol értem Fücskékhöz (mert remélem, addigra véget ér a Tristan) és én hazajövök bűnbánóan, habár garantáltan ártatlanul és meglátod, milyen boldogok leszünk mi még valamennyien együtt és külön-külön is.

Egy boldogabb viszontlátásig csókolom a te anyai kezeidet, amelyekkel fölnevettél. Habárhogy kérdezlek, mire is tulajdonképpen. És bírom ígéretedet és számítok jószágodra. És ha tudnád, hogy sírok most és hogy milyen jó nekem és mennyivel könnyebb, hogy megvallottam mindent őszintén és milyen tisztának érzem magam és milyen jó vagyok, belülről tele hittel és bizalommal és milyen erős vagyok. Most már igen! Milyen jó nekem, hogy ilyen anyám van. És milyen jó nekem, hogy én vagyok én és... Ne haragudj, de most úgy el vagyok érzékenyülve, mint egy szakácsnő. De ez már jó jel. Te meg fogsz menteni és én akarom, hogy te megmentsél. Én hagyom magam megmenteni. Te! Ha tudnád, hogy én most milyen hálás vagyok, milyen jó, milyen felszabadult, milyen bátor és milyen biztos, milyen... le se merem írni... tökéletes feleség. Ha most látnál, rá sem ismernél a te jó, a te becsületes, a te bűnbánó

Anitádra.

U. i. 1. Ha délben bemegy Ernesztinhez, mondd neki, kérlek, hogy délután okvetlenül jövök az új ruhát próbálni, de azt a bársonyszalagot vegye le róla már előre is, mert láttam ma délután Alapy Loreleyn egy ilyen szalagot és úgy nézett ki tőle, mint egy boszorkány, úgy kell neki.

2. Jó lesznek! Esküszöm! Fogadom! A te jó kis Anitád lesznek!

(Ezt a levelet írta Anita édesanyjához. Megírta és összetépte. A papírrongyokat a kályhában elégette.)

EGY VIGJÁTÉKIRÓ NAPLÓJÁBÓL

IRTA:
MOLNÁR JENŐ

Szeptember 5.

Első találkozásom Vele, az isteni dívval.

— Kezeit csókolom — hebegtem elfogódottan.

— Szervusz, te drága pofa — mondja ő és a nyakamba ugrik. — Hallom, milyen egyszerű darabot írtál.

Szerényen elhárítom a dicséretet.

— Te, szép ember — mondja ő, — ne pirulj, te vagy a legnagyobb író ebben az országban. Hallottad, hogy ez az undok Piri le akarja űtni a kezemről a főszerepet? Hát ha ez sikerül neki, akkor menj és feküdj be a morgue-ba. Szép kis halott leszel, mondhatom.

Zavartan felelem:

— Édes egy művésznőm...

Közbevág:

— Egy fenét vagyok én teneked édes egy művésznőd. Nevezd csak egyszerűen a te kicsi huneutkádnak. Akár hiszed, akár nem, szerelmes vagyok beléd.

Szeptember 8.

Borzasztó harcok a színház igazgatójával. Kijelentem, hogy visszaveszem a darabot, ha nem ő játssza a főszerepet, Piri en suite tiszser elájul. A színházi tűzoltók locsolják fel. Az igazgató kompromisszumot ajánl. Nem bánja, ha ő játssza a főszerepet, de akkor a második női szerepet tapossa ki Piri számára.

Szeptember 8.

Rohanok Hozzá. Toporzékol. Nem megy bele Piri szerepének kitaposásába. „Ha már épen taposni akarsz — mondja, — hát ne a szerepét taposd ki, hanem a Piri beleit”. Végül kompromisszumot ajánl. Nem bánja, ha Piri játssza a megnagyobbított második szerepet, de akkor az övét is toldjam meg. Megígérem, hogy még há-

rom jelenetet kap. „Jó — feleli, — de Pirinek nem szabad egyedül maradni a színpadon”. Ebben maradunk.

Szeptember 11.

Megkezdődnek a próbák. Ő háromszor megcsókol az első felvonás után. A második után ezt mondja: „Te számár, nem is tudod, milyen nagy ember vagy!” A harmadik után meghív vacsorára és a fülembe súgja: „A gróf nem lesz ott!”

Szeptember 14.

Piri egyik mondasának szenzációs hatása van a darabban. Az egész társulat kacag. Az isteni primadonna félrehúz. „Te — sziszegi a fülembe, — rögtön töröld ezt a mondást a Piri szerepéből. Majd én mondom el a második felvonás nagy jelenetében.” Úgy történik.

Szeptember 16.

Ő teára hí és azzal töltjük az időt, hogy átvesszük az egész szerepét. Ő tizenhét helyet jelöl meg, ahol neki valami nagyon szellemeset kell mondania. „De hiszen te'e van a szereped robbanó ötletekkel!” — mondom. — „Bízd csak rám — feleli. — Pontos statisztikám van róla, hogy hány jót kell mondanom. Még tizenhét darab viccet írj bele!” Egész éjjel azon dolgozom, hogy a tizenhét viccet kiizzadjam.

Szeptember 17.

Ő el van ragadtatva. „Halhatatlan vagy!” — mondja és össze-vissza csókol.

Szeptember 20.

Premiér. Óriási siker. Harmincöt kihívás. Őt hetvenszer tapsolták ki. Előadás után a banketten azt mondja: „Vetted észre, milyen kolosszális, személyes sikerem volt?” — „És a darab?” — kérdezem. — „Na hallod, te

buta — feleli, — darab nélkül Sarah Bernhardtnek se sikerült."

Október 15.

Állandóan zsúfolt házak, Huszonötödik előadás. „Valld be édesem — mondja a nagy nő, — nélküllem összedült volna az a vacak." Elhülve kérdeztem: „Micsoda vacak?" — „Még kérdezed? Hát a te darabod."

November 9.

Ötvenedik előadás. Viharos ünneplés. Ő azt mondja: „Hogy neked milyen szerenesed van velem! Telezabálad magad fíz percent tantémekel... Néztél volna körül, ha más játssza a főszerepet!..." Meghökkenve szólók: „Hát igazán azt hiszed, hogy ez a darab..." Az isteni nő foghegyről veti oda: „Direkt förtelmes!"

December 29.

Századik előadás. Saját autómon érkezem a színházhoz. A szalónkomikus a fülembe súg: „Vettél valamit neki?" „Miért?" — „Kérdezem — „Mert tegnap azt mondta a társalgóban: fogadok, hogy ez a piszok... — már mint te... — most is megelégedezik arról a briliáns nyakékről, amivel tartozik nekem, amiért ezt a nagy sikert beleraktam a zsebébe." Elönt a verejték. „Csak egy arany relikviát vettem neki" — felelem. — „Vigyázz, nagy botrány lesz" — figyelmeztel a derék szalónkomikus.

December 30.

Ő kijelenti a direktornak, hogy nem lép fel többé a darabomban. Örült izgalom, futkosás, kapacitálás. Ő végül megadja magát, ha ötven perccel több felléptidőjét kap. A direktor méltányosságra hivatkozva, az én tantémemből vonja le a többletet.

Január 11.

Az első gyenge ház. A nagy nő le-sújtó szempillantással fogad és az egész személyzet előtt rám ripakodik: „Majd bolond lesz a publikum ilyen

hülyeséghez bejönni! Még a vak is látja, hogy kizárólag miattam jött be eddig. De száztizenötöt háznál én sem tudok többet csinálni". Én szédülten hullok ki a színpalak közül.

Január 21.

A darabot leveszik a műsorról. Azt mondja a direktor: „Édes barátom, még a legnagyobb siker is kiég egyszer. Nem kívánok magamnak jobb darabot, mint a tied."

Január 22.

Az új darab premiérje. Megjelenek a színpadon. A nagy nőt hódolattal üdvözlöm. Ő biccent a fejével és azt mondja: „Na, mit keres maga itt nálunk?"

Pech

Pelhes Sándor és Dénes György egy közös jóbarátjukról beszélgetnek, aki mostanában adta be a válópörét.

— Nem tudod, ki a hibás? — kérdi Dénes.

— Dehogynem, a férj.

— Hogy-hogv?

— Mert véletlenül korábban jött haza.

„KAROMA“

az újabb göresér és lábformáló, teljesen guminélküli harisnya. Nyúlköny, lábhoz simuló, levegős, a láb nem izzad benne és a legfinomabb selyemharisnya alatt sem látható. Kapható minden szaküzletben, gyógyszerárban, valamint a toleráns és vezérképviseletnél.

Glória
Iötszergyár R-T.

Budapest, VI, Vilmos császár út 53

A „KAROMA“ harisnya clavultta teszi az eddig használt úgynevezett gumiharisnyát. — Elegáns, higiénikus, levegős, tartós, stoppolható is. Elpusztíthatatlan!

Külföldre és vidékre rendelések pontosan eszközölteknak.

Kérjen ismertetőt

A SÁRKÁNY

Tréfa. Irta : Vadnai László

Személyek : { Stiglicz Jenő
Bella a felesége
Polák
Steiner

Ezen darab előadási joga bármely nyelven kizáróan Dr Marton Sándor színpadi kiadótól, Budapest, IV, Bécsi ucca 1 szerezhető meg. (Copyright 1929. by Dr. Alexander Marton Budapest)

Szín: Stiglicz lakása. Szoba, középen asztal, többi tárgyak rendezés szerint. Középről és jobbról bejárat

(Mikor a függöny fölmeleg, Stiglicz gyűrött háziruhában az asztal mellett áll és nagy üggyel-bajjal egy nadrágot vasal.)

(Kopogás.)

Stiglicz: Bújjon be!

Polák (középről be, 40 év körüli férfi): Jó napot kívánok, Stiglicz úr!

Stiglicz: Köszönöm szépen!

Polák (csodálkozva): Mit csinál maga, csak nem vasal?

Stiglicz (rosszkedvűen): Áh... Tangót táncolok!... Nem látja?

Polák: Nem jön le dominózni a kávéházba?

Stiglicz: Nem lehet! Ki muszáj vasalnom a nadrágom!

Polák (nézi a nadrágot): Milyen glancos ez a nadrág... És micsoda bűg ez? Rémes!

Stiglicz: Micsoda milyen?

Polák: Bűg!

Stiglicz: Bűg? (Ráteszi a fülét.) Nem hallom?!

Polák: Hisz itt lenn el is van égetve?! Jó! néz ki ez a nadrág!

Stiglicz (dühösen): Mondja Polák, mit kritizálja maga a nadrágomat? És ha már mindenáron kritikus akar lenni, Molnár Ferencet hűzza le és ne a nadrágomat.

Polák: Én csak azt furesálok, hogy magának kell vasalni. Ez nem férfinak való munka.

Stiglicz: Mondja, miért lázít maga? Azért jött fel, hogy forradalmat csináljon?

Polák: Isten őrizzen attól! De ha ne-

kem feleségem volna, bizony megmutatnám, hogy az ilyen munkákat ő végezné el!

Stiglicz: Könnyen beszél! Megmutatná... Próbáljon az én feleségemnek mutogatni... Az egy sárkány... Itt ő dirigál. Megjegyzem, nem esoda! Örökölte! Az apja katona-karmester volt a Weingrubernél.

Polák: Nahát nálam mégse fordulhatna elő ilyen vasa'ás.

Stiglicz: A vasalás még csak hagyján. De amikor smirglizni kell a késeket. És a ringlót is én főzöm be. Arról nem is beszélve, hogy minden nagytakarításkor én ereszttem be a padlót. Így... (Mutatja.)

Polák: Na maga alaposan papucsba van...

Stiglicz: Miért papucsba? Meztírláb!

Polák: És a felesége nem csinál semmit?

Stiglicz: Azért ő is el van foglalva! Veszekszik velem!

Polák: Még veszekszik is?

Stiglicz: Miért még? Csak veszekszik! Az egy sárkány!

Polák: Szóval maga dolgozik és ő még egy keféet se vesz a kezébe!?

Stiglicz: Azt azért nem lehet mondani. Szokott keféet a kezébe venni! De csak azért, hogy a fejemhez vágja! Tudja, a feleségem olyan gyerekes, amit a kezébe adnak, azt a fejemhez vágja! S milyen egyszerűen céloz... Mindig eltalál... Ném esoda! Örökölte. Az anyjának lövőideje volt a ligethe.

Bágyadt nem lesz, ha veselődí Pilavin fe-nyőfürdőben fürdik

A
PESTI HIRLAP
DISZKÖNYVTÁRA

A világirodalom Uj
és Régi Remekei.
A legnagyobb iro-
dalmi értékű regények
pompás kiállításban

Egy sorozat 12 kötet

Havonként egy kötet

A sorozat előfizetési ára kötetenként:

2 pengő 10 fillér

A Pesti Hirlap előfizetői számára:

1 pengő 50 fillér

HORTOBÁGYI JUHTURÓ

Mindenütt kapható!

Termeli:

ORSZ. MAGY.

TEJSZÖVETKEZETI KÖZPONT

Polák: Hallatlan.

Stiglicz: De ez még semmi. Amellett pofoz is.

Polák: Rémes! Hát mondja, miért tűri ezt maga?

Stiglicz: Mit csináljak?

Polák: Váljon el!

Stiglicz: Jó tíró! Mit gondol, ez még nekem nem jutott eszembe? Ha az csak úgy menne! A szíáni láreket előbb választja el egymástól, mint tőlem a feleségem... Tudja, ez egy olyan sárkány, akit nem lehet szélnek eresztetni.

Polák: Nahát én kitaláltam egy olyan szisztémát, melynek a segítségével nagyon könnyen el lehet válni bárkitől...

Stiglicz (izgatottan): Aranyos Polák úr, mondja el gyorsan...

Polák (ünnepélyesen): Tanuk előtt meg kell pofoztatni magát a feleségétől!

Stiglicz: Ne mondja? És akkor el lehet válni?

Polák: Rögtön. Az válóok. Persze, legalább két tanunak kell igazolni, hogy a pofon megtörtént. Én egy színházban pofoztattam meg magam a feleségemtől. Másnap az egész karzatot beidéztem tanunak. De el is választottak.

Stiglicz: Nagyszerű... Na és mi van, ha véletlenül nem üt pofon a feleségem?

Polák: Nem létezik! Én tudok három mondatot, melyeknek olyan varázslatos erejük van, ha elmondja feleségének, az száz ember előtt is úgy pofon vágja, hogy leesik az állkapcsa.

Stiglicz (tjedten): Az ül kapesom? Még jó, hogy nem az igazi...

Polák: Az egyik, amire biztos pofon

üti, a következő: Anyuskám, te olyan izléstelen vagy, mint egy szakácsnő...

Stiglicz: Nagyon jól! És milyen igaz!

Polák: A második: Szívem, neked olyan pocakod van, hogy egy hordó az kismiska.

Stiglicz: Pocak??? Jaj de remek!

Polák: A harmadik pedig: Angyalom, te olyan öreg vagy, mint a Bem apó!

Stiglicz: Nagyszerű! Megjegyzem, nem csoda! Örökölte. A nagypapa öregember volt Gyöngyösön...

Polák: Ez az a három mondat, amelyet ha elmond a feleségének, három olyan pofont kap, hogy rögtön elválasztják.

Stiglicz: Polák, maga egy angyal! Megjegyzem, valószínűleg nem is fog sor kerülni ezekre. Pofon üt az engem enyhébb dolgok miatt is, mint az a... izé... pocakos kisferi... egy hordó...

Polák: Szóval akkor ennél maradunk. Én most lemegek a kávéházba és felhozom a Steinert a második tanunak... De el ne felejtse a három mondatot... (El.)

Stiglicz: Elfelejtteni? Még csak az kellene... (Tanulva.) Anyuskám, olyan izléstelen vagy, mint a Bem apó... Csak tudnám, ki volt az a Bem apó? Ja, tudom már, ki volt!... Izléstelen!... (Szépen összehajlja a kivasalt nadrágot és egy székre teszi.)

Bella (be, 40 év körüli nő, Morózus, szigorú házisárkány, Kezében stoppolófa és harisnya. Dühösen kiabál): Jenő?! Jenő?! Mit csinálsz már megint?!

Stiglicz (tjedten): Nem csináltam semmit, szívem!

Bella: Épp ez az! Miért nem csinálsz valamit? Én agyonstrapálom magam és te még a füledet se mozgatod?

Stiglicz (kétségbeesetten): Mit csináljak ha nem tudom a fülemet mozgatni? Próbáltam! Nem megy!

Bella (energikusan átadja a harisnyát és a stoppolófát): Itt a harisnya! Ezt a két lyukat bestoppolod! Ha kész vagy vele, akkor megpucofod

a kilincseket és lemész bevásárolni!

Stiglicz (félre): Na csak jöjjön fel a tanu...

Bella: Mit motyogsz már megint?

Stiglicz (ijedten): Én motyogtam? Hát merek én motyogni?

Bella: Nem is ajánlom. Különben azonnal pofonüttelek!

Stiglicz: Azonnal? Mér olyan sürgős? Nem tudsz még két percig várni?

Bella: Nem! (Pofonüti.)

Stiglicz (csodálkozó arcot vág, majd kis szünet után örömmel lekopogja. Félre.) Hangulatban van!

Bella: Nna! Ezt megkaptad! És most azonnal kezdjél el do'gozni, mert különben kaphatsz még egy párat!

Stiglicz (örömmel): Még egy párat? Angyal vagy, szívem! (Félre.) Mi nek kell ide a Bem anyó pocakja?

Bella (távozóban): Mire visszajövök, kész legyél, mert különben jaj neked!

Stiglicz (nyomatékkal): Ha nem leszek kész, képes vo'nál pofon is ütni?

Bella: De mennvirel!

Stiglicz: Esküdj!

Bella: Esküszöm! (El.)

Stiglicz: Hát ez egy angyal!

(Kopogás)

Majd Pollák Steinerrel be

Steiner (középkorú férfi): Szolgálja, Stiglicz úr!

Polák: Megjöttünk, megjöttünk...

Stiglicz (örömmel): Alászolgálja urak! (Kézfogás.) Steiner úr tudja miről van szó?

„Ne koplalj, de légy karesú!”

A helyes táplálkozás szabályai. Teljes étlap kalória-táblázattal, gyönyörű illusztrációkkal

Kapható kiadóhivatatalunkban (VII. Dohány u. 12). Ara 1 pengő 80 fillér. Postán bérmentve 1 pengő 90 fillér. Az összeg bélyegekben is beküldhető, utánvételek nem küldjük

Polák: Hogyne: Elmondtam már neki mindent útközben! Na, mi újság?

Stiglicz: Megvolt a főpróba (Lekopogva.) Kaptam egy olyan pofont, hogy elállt a lélekzetem!

Polák: Gratulálok! De mondja, nem fogja a neje önagvsá a zsenirozni magát két ember előtt?

Stiglicz: Micsoda beszéd az? Multkor a Bazilika előtt ütött pofon és nem szégye'te magát!

Steiner: Kedves Stiglicz úr, medd' fog ez tartani? Nekem tudniillik sietnem kell!

Stiglicz: Legyen nyugodt! Tíz perc múlva nőtlen ember vagyok!

Steiner: Tíz -erc? Nem tudok addig várni!

Stiglicz (ijedten): Csak nem akar elmenni?

Steiner: Muszáj kérem! De nem tesz semmit! Tessék csak nyugodtan beidézteni, én mindenre megesküszöm!

Polák: Maradjon csak itt, Steiner úr! Gyorsan el lesz ez intézve!

Stiglicz (leül): Tempó, kérem, tempó...

Stiglicz: Ahogy be'én, kapok egy po-

Visszaélések vannak!

Néhány hete tapasztaljuk, hogy úgy S. H. S. ból (Jugoszlávia), valamint Csehszlovákiából és Román ából egyes olvasóink panaszkodnak, hogy a lapot drágábban árulják, mint ahogy mi azt hirdetjük. Sajnos, az ilyen egyes előforduló esetekben nem tudunk védekezni, de figyelmeztetjük és kérjük nb. olvasóinkat, hogy semmi szín alatt ne fizessenek többet a lapért, mint ahogy mi azt feltüntetjük. Még pedig:

S. H. S.-ban :

Tolnai Világlapja 12 dinár
Délbáb 6 „

Romániában :

Tolnai Világlapja 40 lei
Délbáb 20 „

Csehszlovákiában :

Tolnai Világlapja 6 korona
Délbáb 3 „

font . . . (Félre vonja Polákot.)
Mondja, Polák, nem tud nekem egy jó partit?

Steiner (tűrelmetlenül): Kezdjük kérem . . .

Polák: Kezdheljük! Szóval, ahogy megkapta a pofont, odafordul hozzánk és azt mondja: Remélem, látták az urak?! Mi azt mondjuk: igen, és elmeövíünk . . .

Stiglicz: És engem itthagynak a sárkánnyal?

Polák: Ha akar, akkor velünk jön!

Stiglicz: Mi az, hogy jövők? Repülök! Ó a sárkány és én fogok repülni!

Polák: A három mondatot el ne felejtse!

Stiglicz: Isten őrizze! De azokra úgy se fog sor kerülni!

Steiner: Kezdjük uraim! Nincs időm!

Stiglicz: Hát akkor kérem . . . Pssz. (Lábujjhegyen odamegy az ajtóhoz.)

Kikiabál.) Bella, édes! Bella, drága!

Bella: Jövök már, mit ordítsz?!

Stiglicz: Uraim, jól figyelni! Nehogy el-

nézzenek erre pofont! (Hátrább me- pár lépéssel.)

Bella (be).

Steiner, Polák (egyszerre): Kezít csókolom, nagyságos asszony . . .

Bella (kimerően): Jó estét! (Stigliczhez.) Mit akarsz?

Stiglicz (hátraság): Figyelni! (Bellához, félve.) Nem vagyok kész a stoppolással . . . (Várja a hatást.)

Bella: Ezért hívtál?

Stiglicz (félve): Nemesak ezért . . . (Háttra.) Figyelni! (Bellához.) Azt akartam mondani, hogy még bele se fogtam!

Bella: Bele se fogtál? Hát mit csináltál eddig?

Stiglicz: Mozgattam a fületem! (Félre.) Nem értem . . . (Fenn.) Anyuskám, mit ígértél, ha nem leszek kész?

Bella: Már nem emlékszem!

Stiglicz (szomorúan): Így bázírozzon az ember egy nőnek az ígéretére!

Steiner (fölkel, meghúzza Stiglicz kabátját): Kérem, gyereink, nekem el kell menni!

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLO

Stiglicz (súgva): Pssz. Mit akar még? Most jött? Esv pillanat és kapom.

Steiner (dühösen leül).

Bella: Akarsz még valamit mondani?

Stiglicz: Hogyne, azt akarom mondani. *(Félve.)* hogy nem is fogok be'efogni... a kilincseket se fogom meg'uccolni... *(Szünet.)* és... és bevásárolni se megyek le! *(Várja a pofont.)*

Bella (megdöbbenve): Miért?

Stiglicz: Mert az a feleség dolga! *(Odatartja az arcát.)* Remélem látják az ur... na? mi lesz?

Bella: Hát erről még tárgyalunk!

Stiglicz (hátra): Hogy van az első varázsmóndat?

Polák (súg): Izléstelen, mint egy szakácsnő!

Stiglicz (félve): Én már rég akarom neked mondani, kis szívem... izé... hogy izé... hogy... izé...

Bella: Na? Hogy izé?

Stiglicz: Hogy izléstelen vagy angyalom! Olyan izléstelen vagy mint... hogy hívják azt a hölgyet, aki a konyhában főzni szokott?

Bella (csodálkozva): Szakácsnő!

Stiglicz (örömmel): Nahát? Mondd, honnan tudtad?

Bella: Szóval, én izléstelen vagyok, mint egy szakácsné?!

Stiglicz: Mit szólsz hozzá? *(Tartja a fejét a kezéhez, majd kis szünet után félre.)* Úgy látszik, svungot vesz!

Bella (kedvesebb hangon): Jenőké, igazán furesa vagy máma! Ezt nem érdemeltem meg tőled!

Stiglicz (dühösen Polákhöz): Polák, maga becsapott!

Polák (megdöbbenve): Nem értem! Mondja a pocakot, az biztos!

Steiner (jólkel): Hát én megyek! Alá-szolgája!

Stiglicz (dühösen): Mondja, tönkre akar tenni? Üljön le és várjon!

Steiner (mérgesen leül).

Bella (nyájásan): Parancsolnak az urak egy csésze feketét?

Polák (súg): Pocak, pocak!

Stiglicz: Én nem értem, fiam, hogy miért iszol folyton feketekávét? Olyan pocakod van már attól a sok feketétől, hogy... *(Hátra Polákhöz.)* Micsoda?

Polák (súg): Hordó az kismiska!

Stiglicz: Hogy egy hordár az egy pici Miksa hozzád képest! *(Tartja az arcát.)*

Bella: Nekem pocakom van? De Jenő-kém?! Nézd ezt a csípőt, hát van még egy ilyen cingár csípő Pesten?

Stiglicz (dühösen hátra Polákhöz): Juj! Maga svindler! Hol marad a pofon?

Polák (kétségbeesve): Nem értem! Be-csületszavamra, nem értem! Mondja neki a Bem apót! Az tuti...

Bella: Drágam fiam...

Stiglicz (félre): Drága fiam? Mi történt Bellával?

Bella: Mégis csak kiszaladok és behozok valami kis harapnivalót...

Stiglicz: Maradj csak itt! Ilyen korban már nem kell annyit szaladgálni... Hisz olyan öreg vagy már mint a

MEIN KÁVÉ

Bem anyó! (*Tartja az arcát.*) Ha most nem, akkor soha!

Bella (*megdöbbenve, de nem mérgesen*):

En öreg vagyok? Mint az a Bem anyó? Hány éves volt az a hölgy?

Polák: Maximum hetvenöt esztendő!

Stiglicz (*aki egyre dühösebb lesz, Polákhoz*): Hol a pofon, maga csirkefogó?

Bella (*aki egyre kedvesebb lesz*): Hát olyan öregnek nézek ki már, szívem?

Stiglicz: Á! Csak kicsit ráncos már a bőr azon a petyhüdt orcádon! De a korodhoz képest egész jól tartod magad! (*Félre.*) Valami történi Bellával!

Steiner: Alászolgája! (*El akar menni.*)

Stiglicz (*ordít*): Üljön le gazember!

Bella: A fontos, hogy neked tetszem, édes kis férjcském. Más ügye számít!

Stiglicz (*dühvel*): Hogy neked tetszel? Ne hagyj magad kiröhögni, fiam! Nekem a te évfolyamodban tetszik a Jászai Mari, de nem te! (*Tartja az arcát.*) Üss pofon, ha mersz!

Bella (*sóhajtvá*): Miért ütnélek pofon, mikor igazad van, szívecsikém! A mi korunkban már nem fontos a tetszés vagy nem tetszés! A fő, hogy szorgalmas, odaadó feleséged vagyok!

Polák (*félre*): Ez egy angyal!

Stiglicz: Odaadó feleség? Mit adtál nekem oda, ha nem vagyok indiszkrét? Azt a pár használt fehérneműt, azt a pár hamisfogat és azt a paróka-készletet, ami az egész hozományodat képezte?

A világhírű író, WILDE OSZKÁR

egyik leghíresebb színdarabjában azt írja, hogy: „először a modor, azután a morál”. Ez valóban így is van, mert a társadalmi forma és érintkezés már sok ember karrierjének vetette meg alapját. Az Athenaeum kiadásában most megjelent

DAMA ÉS GAVALLÉR

című tízezer kimeríti mindazokat a formákat és szokásokat, melyek a társadalmi érintkezésben a jó modornak és biztos fellépésnek minden eddigetien kellékei. Ár: 1 pengő 80 f., bérmentve 1 pengő 90 f. Megrendelhető: kiadóhivatalunkban, (VII. ker., Dohány u. 12)

Azt is úgy vette a nagyapád az az öreg handlél!

Bella (*rémülten*): De Jenőké, no de kérlek, az Isten szerelmére, itt az urak előtt...

Stiglicz (*rém dühösen, félre*): Nem akarsz pofonütni! Na megállj! (*Fenn.*) Nem bánom, hadd tudja meg mindenki, hogy milyen nő az én feleségem, ez az életelkeseredési indítók! Én dolgozom folyton, mint egy bolond, se nappalom, se éjjelem és te még azt a kajla füledet sem moztatod? Mi?

Bella: Mit csináljak, ha nem tudom a fületem moztatni?

Steiner: Na, én megvelek!

Stiglicz (*rettenetes dühösen*): Ülsz le rögtön, te csirkefogó!

Steiner (*ijedten leül*).

Stiglicz (*félre*): Most jön a pofon! (*Bellához.*) Úgy látom, addig itt nem lesz rend, míg csak egyszer alaposan pofon nem ütlek...

Bella (*ijedten*): Pofon akarsz ütni? Csak nem?

Stiglicz (*örült dühösen*): Nem hiszed, hogy erre képesek vagyok?

Bella: Nem, sem... nem hiszem!

Stiglicz (*rém dühösen pofonüti Bellát*): Nesze!

Bella (*sírva rogy az asztalra*).

Polák (*odalép Stigliczhez*): Nyugodjon meg, Stiglicz úr, így is el lehet válni!

Stiglicz: Elválni? Így együtt is lehet maradni!

(Függetlenül.)

Szegedi szakácskönyv

több mint 300 recepttel, díszesen kötve, ára 3 pengő 40 fillér bérmentve. Megrendelhető: a „Délbáb” kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány uca 12

A bűvészet könyve

Különféle bűvészműtárgyakokat tartalmazó könyv 500 ábrával. Ára kötve 5 pengő, portó 50 fillér, utánvét 40 fillérrel drágább. Megrendelhető: a „Délbáb” kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány uca 12

Dobos Viola, a tizenhét éves magyar táncművész, aki Németországban és Hollandiában nagy sikerrel vendégszerepel

000

z az

o de
t az

Nem
gállj!
udja
ő az
edési
mint
elem
sem

om a

sz le

(Bel-
lesz
osan

Csak

szed,

llát):

bdjon
lehet

lehet

yv
ára
elő:
est.

szó
ortó
abb.
gala-

Mi igaz a Hollywoodi mesékből?

Néhány hét óta Budapesten tartózkodik egy csöndes, szerény fiatalember, Farkas Viktor. A neve ismeretlen a magyar közönség előtt, pedig odaát a másik világrészben, Dél-Amerikában együtt emlegetik a legjobb spanyol írókkal Victor Farkast. Közel négy évig tartózkodott kint Dél-Amerikában és most, hogy hazajött pihenni, érdekesnek tartottuk őt felkeresni, hogy nyilatkozzon a „Délbáb” olvasói számára karrieréről, a délamerikai színházi és irodalmi viszonyokról.

— Párizsban nevelkedtem — mondja Farkas Viktor — és tíz évvel ezelőtt a Théâtre Antoinette mutatta be az első háromfelvonásos színdarabomat „L'amour c'est tout” címmel, amelyet, mint hallom, később a budapesti Belvárosi Színház is bemutatott. Négy évvel ezelőtt átutaztam Dél-Amerikába, ahol felolvasó körutat tartottam. A pár hónapra tervezett utazásból négy év lett és most is csak azért jöttem haza, hogy régóta nem látott családomat meglátogassam.

Közben két új darabomat mutatta be a buenos-ayresi Theatre Municipal.

Az egyik volt „A könnyű asszony”, a másik a „Szép szeretnék lenni” című színdarabom. Mindkét női főszerepet Camilla Ciroga, az argentinaiak legnagyobb drámai színésznője játszotta.

Dél-Amerika színházi élete nagyon érdekes. Nincsen kimondott szezonjuk és állandó művészegyüttesük, kivéve Argentínát. Gyönyörű színházai vannak, amelyekben azonban csak külföldi társulatok vendégszerepelnek. Egy nyáron át három-négy francia, angol, olasz és spanyol együttes vendégszerepel itt. Délamerikai színdarabspecialitás a „Sainet”, amely egy felvonásból és több képből áll és főleg komikumot visz a színpadra.

A háromfelvonásos dráma úgy-szólván ismeretlen fogalom.

Külön említésreméltók a délamerikai revűk, amelyek pazar kiállításban, ötletességben messze felülmúlják a párizsi Folies Bergére és Ambassadeur legszemkáprázatóbb látványosságait. Ezek a revűk mindössze egy órát tartanak, úgyhogy egy éjjel kilenctől háromig négy-öt előadást is tartanak a revűszínházak.

Hazafelé Hollywoodon keresztül vitt az utam, ahol hat hónapot töltöttem el.

Őszintén be kell vallanom, hogy a Pesten filmsztárokká kikiabált hollywoodi magyarok hallatlan nyomorban élnek.

Persze, vannak kivételek is és ilyen például Várkonyi Mihály, aki Cecil B. de Mille favoritja. A nagy filmrendező, mióta önálló filmgyárat alapított, nagyon sokat foglalkoztatja az azelőtt bizony nagy nehézségekkel küzdő Várkonyi Mihályt. Akkoriban mutatták be New-Yorkban *Korda* Sándor „Szép Heléna szerelmei” című filmjét, amelyben felesége, *Korda* Mária játszotta a női főszerepet. A filmbemutatón majdnem kitört a botrány. *A nagy reklámmal beharangozott film nem tetszett az amerikai közönségnek* és kizáróan csak a szellemes feliratok mentették meg a már-már kritikussá vált helyzetet.

Bánky Vilma sem az a filmsztár, akinek itthon elképzelik. Csak úgy-nevezett segédcillag.

Igy nevezik kint azokat a filmszínésznőket, akik egy nagy férfi filmsztár filmjében játsszák a női főszerepet. Ezekben a filmekben csak a férfi a fontos és nem a nő. Ugyanúgy, mint vannak filmek, amelyekben a nő a főszerep és ilyenkor viszont a férfi főszereplő játssza a segédcillag szerepét, mint például a *Talmadge*-képeknél. Az amerikai nép udvarias és ennek ellenére Bánky Vilma neve kis betűkkel szerepel azokon a plakátokon, ahol

ugyanakkor ökölnyi betűkkel hirdetik Ronald Colmant. Vagy beszéljünk például Lukács Párról. Hallom, Pesten elterjedt a híre, hogy Lukács lelkiismeretlen ügynök kezébe került, aki minden pénzt bezsebel és neki csak bizonyos fix összeget utal ki.

Hollywoodban napokig nevettek a pestiek hiszékenységén, amikor a magyarországi újságokban elolvasták ezt a naiv hírt.

A többi kint élő magyar filmszínész helyzete még sokkal rosszabb. Pártos Gusztáv, Béla Miklós és Mindszenthy Tibor csak nagynehezen tudják magukat fenntartani a statisztálással, amelyért olyan heves és komoly harcok folynak, amilyent itthon el sem képzelnek.

Másképp áll a helyzet a kint élő íróinkkal, filmrendezőinkkel és a filmszakma egyéb ágain elhelyezkedő magyarokkal. Vajda Ernő például a legnagyobb tekintély kint Hollywoodban. A filmélet egyik legkimagaslóbb és legtiszteltebb embere, aki annyi pénzt kereshet, amennyit akar.

Pesten szinte elképzelhetetlen az a nagy népszerűség, amely Molnár Ferenc nevét körülveszi.

Amikor legutóbb kint járt Amerikában, úgy ünnepelték őt, mint egy valóságos kiskirályt. Egy este végignézte a Ziegfeld Theatre előadását. Amikor Eddie Cantor, az egyik legnagyobb amerikai színész észrevette őt, abbahagyta a jelenetét, a rivaldához lépett és meleg, áradó szavak kíséretében üdvözölte Molnárt, kérve a közönséget, hogy vele együtt ünnepeljék a világ legnagyobb drámaíróját. A következő pillanatban pedig mindenfelől reflektorok ontották fényüket Molnár Ferencre, akit valósággal extázisban ünnepelt a zsúfolt színház publikuma.

Most pedig talán térjünk vissza Pestre. Néhány hét óta, mióta itthon vagyok, rávettem magam az új magyar irodalom olvasására, esténként pedig végignéztem a színpadírás legújabb termékeit.

A magyar művészet és irodalom alaposan kijózanított,

mert semmi újat nem találtam benne.

A most felkapott írók darabjai unalmasak, laposak, a sztárok pedig még mindig ugyanazok, akiket gyermekkoromban már láttam. Egyetlen kifogástalan színház van Pesten és az a Nemzeti Színház. Végigjártam az egész világot és nyugodt szívvel mondhatom, hogy a Nemzeti Színházban van a földteke egyik legjobb színházi együttese. Bajor Gizi művészete pedig egyenrangú a legkitünőbb külföldi drámai sztárokéval.

Láttam az új magyar revüt is, a „Miss Ameriká”-t. Bizony, nem valami jól sikerült. Két jó szám van benne, a „Hosszú az éjszaka” és a nápolyi jelenet első dala. Ezek viszont, sajnos, betétszámok a „Five o’clock girl” című nagysikerű amerikai szindarabból...

— Pardon — szólunk közbe most először, — itt valami tévedés lehet. Hiszen ezek Eisemann Mihály saját szerzeményei, mint ahogy azt a színlap is hirdeti, nem pedig betétszámok.

— Igazán? — kapja fel a fejét csodálkozva Farkas Viktor. Elszomorodik, nem folytatja tovább a beszélgetést, amit, kedves olvasóink, egyedül csak Eisemann Mihálynak köszönhetünk. Elment a kedve a beszédől.

Farkas Viktor

Öszintén...

Rózsahegyi Kálmánt, a Nemzeti Színház nagy művészt a „rendkívül súlyos anyagi helyzetére való tekintettel kivé-

Schwarz Vera a bécsi „Egyptomi Heléna” címszerepében (Foto D'Óra—Benda)

telesen és utoljára“ szabadságot a miniszterére.

Ha a miniszter megtagadta volna Rózsahegyi szabadságolását, mindenki fel lett volna háborodva. Nincs benne szociális érzék, nem érti meg a művészek helyzetét — és így tovább.

Szerencséjére azonban Rózsahegyi minisztere okos ember és ha egy kicsit szigorú levél kíséretében is, megadta, amit a művész kért.

Mindenestre reméljük, hogy a kísérb levelet egyetlen külföldi lap se fogja citálni. Mert nagyon elcsodálkoznak azon a kultúrállapoton, hogy az élő magyar színészgeneráció egyik legnagyobb alakja, a Nemzeti Színház örökös tagja „rendkívül súlyos anyagi helyzetbe” kerülhet.

Milyen rosszul állhat a magyarok valutája, ha kétezernégyszáz pengőből csak egy rendkívül súlyos anyagi helyzetre telik!

A miniszter nagyon jól tette, hogy megadta Rózsahegyinek a szabadságot. De Rózsahegyi nagyon rosszul tette, hogy kikérte.

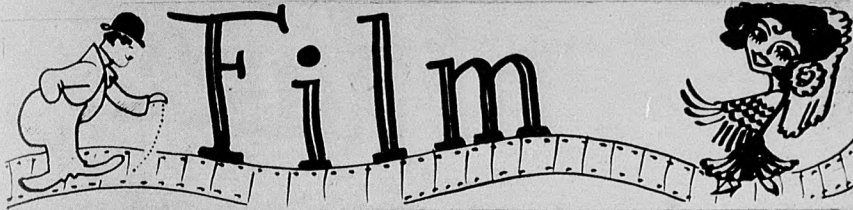
Nagy művész és minden előny, ami megadható, kijár neki. Csak egy nem, hogy kivételes elbánásban részesüljön. A Nemzeti tiltja tagjainak a vendégszereplést, de azért Odry és Csontos, a többi kétezernégyszázpengős (a mellékjövedelmek nem számítjuk) megkapja a maga kis szabadságát.

Ezek a művészek elfelejtik, hogy a nagy ember legigazibb ékességei: a szerénység, a fegyelem. Nagyon rosszul áll Rózsahegyinek az a panaszkodás, amellyel kisírta magának a szabadságot. Mert mit mondjon az a színész, akinek az övénél tízszer kevesebb fizetésből — tilos a nyomorgás?

Rózsahegyi csakugyan öreg tagja a Nemzetinek. A színház családtagja. Sok minden szabad neki. De úgylátszik, elfelejti „Kálmán bácsi”, hogy ő a Nemzetinek nemcsak bácsija, hanem színésze is és hogy ennél fogva nemcsak jogai, hanem kötelezettségei is vannak.

Elég baj a színészeknek az a szelleme, hogy mikor régen hozzátartoznak valamelyik színházhoz, még mindig nem tekintik magukat felelősödött katonájának, csak zsoldosnak. Ha másutt kicsivel nagyobb a prófunt, szó nélkül odébb áll az új zászló alá.

Nagyrabecsült Rózsahegyi Kálmánunk: Őnt az utókor nagy művészként fogja emlegetni, de ez a kis kiugrás nem tartozik pályafutásának legékesebb lapjai közé.

Lotte Lorring új német filmesillag (Foto Photomaton)

Hollywood * lelke *

Hollywoodot a film tette nagygyá, a film pedig — a reklám. Az amerikai reklám merően különbözik az európaiktól. Merészebb, fantasztikusabb és hangosabb. A reklám minden amerikai vállalat, üzlet lelke, mozgatója és felvirágoztatója. És sehol az egész világon semminek akkora reklámot nem csinálnak, mint a filmnek és azoknak az embereknek, akik a filmhez tartoznak. A reklám ismeretlen kis színésznőből huszonnégy óra alatt híres sztárt csinál és ezért, ha valaki Hollywoodban karriért akar csinálni, akkor minden helyes vagy helytelen, izléses vagy izléstelen eszközt meg kell ragadnia, hogy reklámot csináljon magának. Akiről beszélnek, ahhoz dől a pénz, akiről nem beszélnek — bármennyire is tehetséges legyen — szegény marad. Hogy milyen a hollywoodi reklám? Ime, néhány példa:

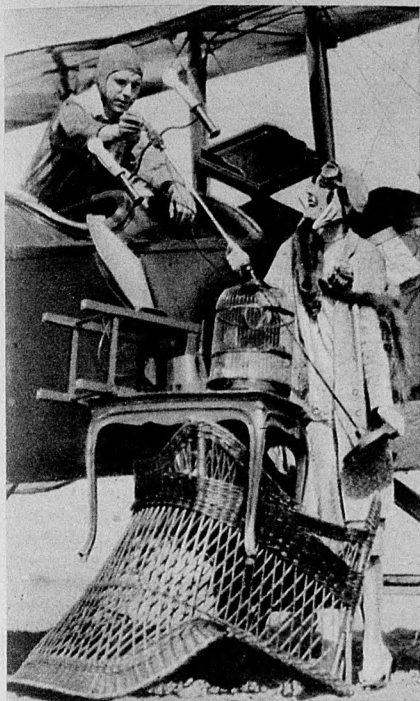
F. W. Murnau sok munkája miatt nem tudott a fodrászhoz menni, tehát a fodrász a stúdióban nyírta meg a haját . . .

F. W. Murnau, a világhírű rendező két esztendővel ezelőtt egy nagy filmet rendezett. A munka alaposan lefoglalta és ezért még borotválkozni sem ért rá. Amikor már alaposan kinőtt a szakála és a haja is már jól lenőtt a nyakára, kénytelen volt borbélyt hívatni a filmstúdióba, aki munka közben nyírta le a haját és borotválta meg. Ezt a jelenetet egy fényképész megörökítette és attól kezdve majdnem minden híres filmrendező lefotografáltatta magát hasonló pózban: abban a pillanatban, amikor őt rendezés közben a borbély megborotválja. Ezek a fényképek nagyon jó reklámot csináltak az illető rendezőknek, mert Hollywoodban csak annak a rendezőnek van jó hírneve, aki a sok munkától semmire sem ér rá. Az sines kizárta, hogy legközelebb már olyan fényképet is fogunk látni, amely az elfoglalt rendezőt a filmstúdióban, a fürdőkádában ábrázolja és erről a rendezőről megfogják írni, hogy annyira lefoglalja őt legújabb filmjének nagy rendezési munkája, hogy kénytelen volt a fürdőkádat a filmstúdióba viteni.

Egy kis filmszínésznőről megírták a hollywoodi lapok, hogy Beverly Hillsben pompás villát vásárolt magának. Néhány hét múlva a filmszínésznő menedzsere arról értesítette a kaliforniai lapokat, hogy a „nagy sztár” nem találta elég elegánsnak Beverly Hills-i palotáját és ezért San Fernandóba költözködik; még pedig — repülőgépen . . . Repülőgépen fogja elszállítani villájának berendezését is.

És másnap már megjelent az amerikai lapokban egy fénykép, amely azt a történelmi nevezetességi pillanatot ábrázolta, amint a filmszínésznő repülőgépre rakja bútorait. Persze, hogy napokig beszéltek a nőről és ezzel jó reklámot csapott magának.

Mary Pickfordról és Douglas Fairbanksról állandóan írni kell az amerikai lapoknak. Az olvasók megkövetelik az újságoktól, hogy ennek a nép-

Egy filmszínész repülőgépen költözködött
Beverly Hillsből San Fernadóba . . .

szertű házaspárnak minden lépéséről beszámoljanak. Nemrégiben például a következő hír jelent meg róluk:

Douglas Fairbanks és Mary Pickford Washingtonba utaztak, hogy adóügyüket elintézzék, mert szerintük a kaliforniai adóhivatal túlnagy adót rótt ki rájuk. Washingtonban eljártak az ügyben s közben résztvettek Coolidge köztársasági elnök villásreggelijén. Mégis csak fenegyerek ez a Doug! Sikerült neki jövedelmi adójából egy reggeli árát ledrukkolni!

*

A filmsztárok életében a legfontosabb pillanat az, amikor hosszúlejárati szerződést kötnek a vállalatokkal. Természetes, hogy ezt a pillanatot a filmgyárok is fontosnak tartják. Ezért tehát ezeket a pillanatokot mindig fényképekkel örökítik meg és ezért az amerikai lapokban mindennap lehet látni olyan képet, amely Norma Talmadget ábrázolja abban a pillanatban, amikor aláírja szer-

ződését vagy amint Gloria Swanson éppen a retiküljébe teszi az aláírt szerződést, vagy amikor Busier Keaton örömeiben az igazgató nyakába borul a szerződés aláírása után. Azonban minden képet felülmul az a fotografia, amely George K. Arthurt, az ismert fiatal komikust ábrázolja abban a pillanatban, amikor a szerződés aláírása után elhagyja az igazgató irodáját. A fényképész abban a pillanatban fotografálta le a filmkomikust, amikor afeletti örömeiben, hogy prima szerződést sikerült kötnie, a lépcső korlátján függve, fejfelé olvassa a szerződést.

*

Ezek a reklámcikkek nem fizetett hírek, mert a lapok olvasói követelik őket a szerkesztőségektől.

Ezek nélkül Hollywood nem tud megélni. Ez a lelke és kenyere . . .
Reklám!

George K. Arthur filmkomikus, annyira örült új szerződésének, hogy az igazgatósági iroda ajtaja előtt így olvasta el újból a szerződés egyes pontjait . . . (Photo M—G—M)

Egy * CSODÁLATOS * * FILMKARRIER * * TÖRTÉNETE *

Sztár!... Világhírű, népszerű, körülrajongott és sokat kereső. Pedig csak *kutya*. És mégis többet ér az élete, mint száz amerikai filmstatisztának. Becézik, ápolják és őrzik. *Rin-Tin-Tin* neve bejárta az egész világot és mindenütt, ahol mozi van, ismerik. Együtt szerepelni vele egy filmen nem jó üzlet, mert a Rin-Tin-Tin-filmek szereplői közül csak őt ismerik és a kétféle partnerek a névtelenség tengerébe merülnek.

Kutya és mégis annyi cikket írnak róla, mint a világhírű művészekről. *Krokkik, tudományos értekezések, riportok, novellák* hirdetik csodálatos képességeit, intelligenciáját és tehetségét.

Csak egy kutya és mégis kétezer dollárt keres hetenként. Tehát annyit, amennyit ötszáz tisztviselő sem keres meg. Ez mindent megmagyaráz. Megmagyarázza a krokkikat és a tudományos értekezéseket is. Megmagyarázza az amerikai kutyatulajdonosok állandó izgalmát, az állatidomítók buzgalmát, hogy új Rin-Tin-Tin-eket fedezzenek fel.

Rin-Tin-Tinről mindent megírtak, amit egy filmesillagról meg lehet írni. Tehát újat mi sem tudunk közölni róla. Kénytelenek vagyunk ideiktatni néhány róla szóló írásművet.

Íme a krocki, amely egy híres német írónak a műve:

„Nem tudom megérteni, hogyan lehetséges az, hogy eddig még senki sem kért intervjút Rin-Tin-Tintől, a népszerű négy lábú filmsztártól. Én tehát elmentem hozzá Beverly Hillsbe, kutyavillájába, ahol nagyon barátságosan fogadott és a következő érdekes nyilatkozatot tette (természetesen kutyanyelven):

— Igen jó családból származom — ugatta Rin-Tin-Tin — és már gyermekkoromban is nagy vágyat éreztem a színház iránt. Egy napon egy vándorcirkusz érkezett a falunkba és mivel apám sohasem adta volna beleegyezését ahhoz, hogy „komédiás” legyek, megszöktem hazulról. Ezután nagyon sok szenvedésen és nélkülözésen estem keresztül, mert eltekintve attól, hogy a társulatnál nagyon sokat kellett dolgoznom, *heti gázsim mindössze kitalenc darab esont volt.* S mégis

ennek a társulatnak köszönhetem karriéremet, mert amikor utunkon Los Angelesbe érkezünk, felfedeztek a film számára is. Ez 1923-ban történt és én Los An-

Rin-Tin-Tin találkozása egy bronzkutyával (Photo Warner Bros)

R
geles
de sz
hogy
szalt
Eg
kusz
vány
műv
hívt
nek a
lejár
s ebb
rab t
két d
Ne
még
hogy
gon
arány
olyan
soma
gokk
legke

Rin-Tin-Tin ajándékkal lepi meg Audrey Ferris filmszínészt (Photo Warner Bros)

gelesben is minden este felléptem, de szerepem mindössze annyiból állott, hogy egy ló mögött ügettem és közben szaltókat csináltam.

Egy este Tom Mix is eljött a cirkuszba és amikor meglátta mutatványaimat, annyira el volt ragadtatva művészetemtől, hogy másnap felhívta rám az egyik filmgyár rendezőjének a figyelmét. Két nap múlva hosszú lejáratú szerződést kötöttem a gyárral s ebben az időben *heli gázsim négy darab tyúk, két kiló pecsenye és harminckét darab csont volt.*

Nem akarok szerénytelen lenni, de mégis kénytelen vagyok leszögezni, hogy igazán ragyogó és az egész világon páratlan pályát futottam be aránylag igen rövid idő alatt. Ma már olyan népszerű vagyok, hogy *ugatásomat még a rádió is továbbítja.* Az újságokkal való összeköttetésem is a lehető legkellemesebb, hiszen az egész vilá-

gon állandóan közölnék rólam cikkeket és fényképeket.

Nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy Hollywoodban néha igen rosszúl érzem magam, mert nem tudom megérteni, hogy az emberek nem tudnak megélni pletykázás nélkül. Még az én becsületemet is kikezdték. A közelmúltban azt állították rólam, hogy Pola Negri kutyájával jóbarátságot tartok fenn, holott, amióta különváltan élek feleségemtől, nem érdekelnek a nők...

Hogy mi a véleményem emberi kollégáimról? A legnagyobb színésznek Charlie Chaplint tartom, aki különben egyik filmjében a mi szomorú életünket is vászonra vitte. *A filmszínésznők egy cseppel sem tetszenek nekem, mert kutyavéleményem szerint kissé túlsóványak.*

Mit meséljek még magamról? Átúszom a legszelebb folyót is, hogy

a film hőseit megmentsem vagy hogy kisgyermeknek életét megvédelmezem. Lehetséges, hogy a jövőben más szerepkörre térek át, sőt azon is gondolkozom, hogy talán eljátszom Rómeó szerepét. Sajnos, nagyon sokat kell dolgoznom és emiatt nem tudom megvalósítani régen tervbe vett európai körutazásomat, de hát — magunk között szólva — érthető, hogy a filmgyár nem engedélyez nekem hosszabb szabadságot... A beszélőfilm nem aggaszt, nem is értem, hogy emberi kollégáim miért ijedtek meg tőle annyira... Nagyon jó hangom van és remélem, hogy ezt legközelebb már egy beszélőfilm keretében is be fogom bizonyítani...

Az interjú ezzel véget ért és Rin-Tin-Tin alaposan megrázta a kezemet és barátságos ugatással vált el tőlem.

*

A kroki azonban csak kroki, de a tudományos értekezés már valamivel komolyabb dolog, különösen akkor, ha azt egy igen komoly és híres német egyetemi tanár írja. Ennek az egyetemi tanárnak a sorait szintén leközzöljük, természetesen elhagyjuk a tudós unalmas fejtegetéseit és csak kutatásainak eredményeit közöljük. A tudós szerint Rin-Tin-Tin anyja német juhászkutya volt és szinte jacklondoni tollal írja meg a kutya multját. De lássuk magát a cikket:

„1917-ben, a háború alatt történt, hogy egy szászországi fiatalember bevonult és a harctérre vonulása előtt arra kérte parancsnokát, hogy idomított juhászkutyáját is magával vihesse. A fiú megkapta az engedélyt és így a kutya a harctéren egyszerű szolgálatokat tett neki. A fiatalember értette a módját, annak, hogy hogyan lehet kutyájának ösztönét kihasználni s ezzel nemcsak bajtársainak, hanem fellebbvalóinak is értékes szolgálatokat tett. A kutya mint elsőrangú hírvívő szerepelt hosszú hónapokon keresztül, mert egyszerű volt a halála, éles a szimata, pedig akkor mindössze négyéves volt.

1918-ban a fiatalember halálosan megsebesült, de a kutya mellette maradt s addig ugatott és vonyított, amíg magára terelte egy amerikai katona figyelmét. Ez a katona egy jóindulatú fiú, megszánta a haldokló fiatalbembert, néhány csepp konyakot csepegtetett az ajkai közé és ezzel megszerezte a kutya háláját. A német

katona meghalt és a kutya új gazdáját, az amerikai katonát követte. A háború véget ért és a kutya az amerikai katonával együtt Észak-Kanadába került. Az amerikai civilben prémvadász volt és a leszerelés után folytatta polgári foglalkozását, még pedig a német juhászkutya segítségével. Sokszáz mérföldet gyalogoltak a havas vadonban és eközben nem egyszer veszedelmes kalandokon estek keresztül, mert a kanadai prémvadászok között állandó a harc. Egyszer egy hóviharban a kutya elszakadt gazdájától. Egy kunyhóba került, amelyet betemetett a hó és csak többheti fogság után szabadult ki börtönéből és természetesen első dolga volt, hogy gazdáját élve vagy halva megtalálja. Az éhség azonban vaddá tette az erős kutyát, a vadonban összekerült a farkasokkal és ezekkel három hónapra keresztül versenyzett a szarvasok szétszaggatásában. Végül aztán egy vadászállomáson gazdájára bukkant és itt látott napvilágot Rin-Tin-Tin, akinek anyja német juhászkutya, apja pedig kanadai farkas volt.

*

Rin-Tin-Tin, a csodálatos filmkutya gazdája egy Duncan Lee nevű amerikai, aki hosszú esztendőkhöz keresztül mindennel megpróbálkozott, hogy pénzt szerezzen. Gyárakban, irodákban dolgozott, ügynökösködött, találmányok értékesítésével foglalkozott és egyszer a sors egy éhes, kóbor kutyát vezetett eléje. A kutya megszerette, maga mellé vette, de nemsokára felfedezte a négylábú rendkívüli képességeit. Hosszú ideig azonban nem tudott pénzt szerezni a kutyával, de egy napon, amikor az egyik filmgyár egy készülő drámához kutyaszereplőt keresett, Rin-Tin-Tint heti tíz dollárért bérebe adta. A filmgyárban is azonnal felfedezték a kutya tehetségét és mindig nagyobb és nagyobb szerephez juttatták.

És egyszer aztán az egyik rendezőnek bolond ötlete támadt: egy olyan filmet akart csinálni, amelynek főszerepét a kutya játszotta volna el. A rendezőt kinevették, de az ötlet nem veszett el, mert az szegyet ütött Duncan Lee fejébe és attól kezdve állandóan különböző filmgyárak irodáiban lábatlankodott és mindenkor rá akart venni arra, hogy csináljanak egy igazi kutya-filmet. Kitartó mun-

Délbáb

Rin

kája
egy
szerep
solt é
Ezzel
s ma
nek r
A r
zett
Tint
juhás
dotta
megs
Most
mész
A f
teljes
perre
kiegy
forn
is fel
mily
magu

Rin-Tin-Tinnél családi esemény történt. A gazdája ehhez gratulál (Photo Warner Bros)

kája sikerrel járt, mert végre akadt egy rendező, aki Rin-Tin-Tinre főszerepet bízott. Mindenki bukást jósolt és a film mégis nagy sikert aratott. Ezzel megindult Rin-Tin-Tin karrierje és ma már ott tart, hogy annyit beszélnek róla, mint egy emberről.

A kanadai prémvadász is jelentkezett... Meglátta a moziban Rin-Tin-Tint és megismerte benne az ő német juhászkutyájának az ivadékát. Elmondotta, hogy Rin-Tin-Tin egy napon megszökött tőle és azóta hiába kereste. Most a moziban látta viszont és természetesen visszaköveteli...

A filmkutya új gazdája azonban nem teljesítette ezt a kívánságát és ezért perre került a dolog, közben azonban kiegyeztek és azóta Rin-Tin-Tin Kaliforniában él. Néha-néha azonban most is felbukkannak emberek, akik valamilyen különös és fantasztikus címen maguknak követelik a kutyát, persze

csak azért, mert tudják, hogy Rin-Tin-Tin sokat keres a gazdájának. Akadnak aztán olyan „ötletes“ emberek is, akik elviszik a stúdióba a saját kedvenc kutyájukat és be akarják bizonyítani, hogy Rin-Tin-Tin csak egy kis kezdő az ő négy lábú primadonnájuk mellett. Végül mindig kiderül, hogy ezek a „tehetséges kutyák“ semmit sem tudnak.

Csak egy kutya... Hollywoodtól New Yorkig, London-tól Bombayig és Tokióig sok százezer, sőt millió ember ismeri...

Autogramot nem kérnek tőle, de ha gazdája kiviszi őt a kaliforniai tengerpart homokjára, a strandon az emberek megbámulják és boldogok, ha a közelében lehetnek...

Bizony, Rin-Tin-Tin jövedelméért nagyon sok ember szívesen juhászkutya lenne

Filmszillagok anyakönyve

ANYAKÖNYVVEZETŐ: HAVAS ZSIGMOND

Philbin, Mary, amerikai filmszínésznő, 1904-ben született. Egyike a legnagyobb tehetségeknek. A maszkirozás művészetét Lon Chaneytől tanulta meg és ez a világhírű szépségpercek alatt a

Mary Philbin

legrútabb aszszonnyá tud változni. Nagyobb és nálunk is ismert filmjei:

„Az operaház fantomja”, „Lyon Lea”, a „Nevető ember”. Az utóbbiban egy vak leány szerepében mesteri alakítást nyújtott. Nemrégiben Berlinben járt, ahol eljegyezte magát az Universal filmgyár európai igazgatójával, Paul

Kohnerrel. Amerikai címe: Universal Studio, Universal City, California.
Pickford, Mary, amerikai filmszínésznő, polgári neve: Gladys Smith, 1893 április 8-án, Torontóban (Kanadában) született. Még mielőtt iskolába járt volna, már komoly színpadokon szerepelt és ez el is döntötte egész jövőjét. Hosszú esztendő-kön keresztül gyermekszerepeket alakított a felvevőgép előtt, mert törekeny, kisleányos alakja egyenesen predesztinálta őt erre a szerepkörre. Csak nemrégiben tért át a „felöltött szerepekre” és ezzel egyidejűleg le-

Mary Pickford

vágatta hosszú szőke haját is. A híres filmszillagok közül ő hódolt be legutoljára a bubifrizurának, még pedig azért, mert édesanyja nem engedte meg neki azt, hogy a haját levágassa. Anyjától kitűnő üzleti érzéket örökölt és ennek köszönheti, hogy ma óriási vagyona van. A filmnél szerzet pénzt kitűnő üzletekbe fekteti, a tőzsdén spekulál és több nagybank igazgatósági tagja. Hét esztendőn keresztül Owen Moore, az ismert filmszínész felesége volt, 1920-ban azonban elvált tőle és Douglas Fairbanksszal kötött házasságot. A legharmonikusabb házasságot élék. Férjével együtt saját stúdiójuk van és itt saját költségükön állítják elő filmjeiket. Nagyobb filmjei: „A kis lord”, „Uristen madárkái”, az „Ucca hercegnője”. 1928. év végén elvállalta az első beszélő-szerepet, ezt a filmet azonban csak Amerikában és Angliában fogják bemutatni. Címe: Pick-Fair Studios, Hollywood, Calit.

Piel, Harry, német filmszínész. Nincsen olyan város, ahol ne lennének rajongói, akik autogramkérő leveleikkel valóság-gal megostromolják őt. Ugynevezett szenzáció-filmeket készít saját vállalatánál, saját rendezésében és ezeknek a filmeknek a főszerepeit is ő maga játssza. 1892 július 12-én, Bécsben született. Hajja, szeme barna, 176 cm. magas, 79 kg. Amikor iskoláit elvégezte, a kereskedői pályán működött nem sok eredménnyel, mert valami arra ösztökélte, hogy művészi pályán próbáljon elhelyezkedni.

Harry Piel

Egy napon aztán tényleg fellépett egy kis varietében, ahol mindig nagyobb és nagyobb szerepeket bíztak rá. Már ekkor feltűnt akrobatikus mutatványaiával, úgyhogy a filmgyárak double-mannek alkalmazták, hogy a színészek helyett elvégezze a veszélyes produkciókat. Így került a filmhez. Később a szenzáció-filmek rendezését is rábízták és nem sokkal utóbb felismerték kitűnő színészi kvalitásait is és így lett Németország egyik legnagyobb és legismertebb filmszínésze. Néhány év múlva megalapította saját filmgyárát, ahol a szcenáriumírástól a rendezésig mindent maga végez. Nős. Második felesége Darry Holm filmszínésznő, aki legtöbb filmjében a partnernője is. Nálunk a „Fejnelküli lovas” című filmmel tűnt fel. Vakmerő mutatványai miatt nem egyszer érte súlyos baleset. Nagyobb filmjei: A „Fekete zokék”, „Repülő autó”, „Cirkuszbestiák”, „Hatnap az apacsok között”, „Pánik”. Címe: Berlin-Schöneberg, Am Park 12.

Pitschau, Werner, német filmszínész, 1902 március 24-én, Berlinben született. Ernst Pitschaunak, a bécsi Burgszínház színészeinek a fia. Katonatiszti pályára készült, később azonban beiratkozott a kereskedelmi akadémiára. De apjától örökölt színészszeret nem engedte nyugodni és végül is a színpadra lépett. Prágában szerepelt, ahol Erika Glassner és Hans Junkermann fedezte fel a film számára. Berlinbe hívták, ahol már első filmjével is nagy sikert aratott. Azóta egy sereg film főszerepét játszotta el nagy sikerrel. Nagyobb filmjei: „Ahogy Bécs sír és nevet”, a „Jégmenyasszony”, „Egy apáca visszaemlékezései”.

Werner Pitschau

Néhány hónappal ezelőtt elvállalta a „Mária nővér” című magyar film-dráma főszerepét, Budapestre jött, de nemsokára Berlin mellett halálos autóbaleset érte.

Porta, la Elizza, német filmszínésznő, 1904 március 1-én Crajovában (Romániában) született. Színésziskolába járt

és már tizenhét éves korában férjhez ment egy olasz színészhez, akit la Portának hívtak, aki azonban kétévi házasság után meghalt. A fiatal özvegy nemsokára megismerkedett egy holland filmvállalkozóval, aki filmet készített Berlinben. Ennek a filmnek a főszerepére szerződtette la Porta asszonyt. A filmnek azonban nem volt sikere és ezért a holland filmvállalat kénytelen volt felszámolni. Elizza la Porta kenyér nélkül maradt az idegen városban és csak háromévi futkosás után sikerült álláshoz jutnia. Ezalatt természetesen nagyon sokat szenvedett. Egy Conrad Veidt-film-

Elizza la Porta

ben főszerepet kapott és abban nagy sikert aratott. „Egy éj titka”, „Könyvnyű gavallérok” és még egy sereg film főszerepét játszotta el. Gustav Fröhlich, a kiváló német filmszínész menyasszonya. Haja, szeme fekete, 158 cm. magas. Címe: Berlin-Charlottenburg Kurländerallee 1.

A kis óvatos

Rátkai Márton kérde egy nemrégiben nősült barátjától:

— Nos, hogy ízlik a házaseset?

Hogy vagy megelégedve a feleségeddel?

— Nem mondhatok rá semmi rosszszat.

— Olyan minta feleség?

— *Na nem éppen, csak félek, hogy visszamondják.*

Éppen elég

— Hallom, hogy a feleségének milyen jó hangja van — mondja egy régen látott ismerősének Hegedüs Tibor, a Vigszínház főrendezője. — Miért nem képezteti a hangját?

— Isten ments — kiáltott fel rémülten a megszólított, — *igy is éppen elég hangos.*

Evelyn Brent

Bebe Daniels

MI TÖRTÉNT?

Elmult az idő,

amikor a filmszínésznők arisztokratákkal kötöttek házasságot. Az utóbbi időben az amerikai filmszínésznők sokkal praktikusabban gondolkoznak és vagy rendező, vagy pedig filmgyári igazgatók feleségei lesznek. Ennek következtében ma az a helyzet, hogy minden második amerikai filmszínésznő valamelyik filmrendezővel köt házasságot. Így tett Evelyn Brent is, aki néhány nappal ezelőtt kötött házasságot Harry Edwards rendezővel. A filmszínésznők úgy gondolkoznak, hogy mindig jó, ha egy rendező van a ház-nál, aki megfelelő szerepekről gondoskodik...

Bebe Daniels nemesak jó filmszínésznő,

hanem jó üzletasszony is és ezért az utóbbi időben az üzletei miatt egészen elhanyagolja a filmjeit. Legújabb üzleti terve: egy internátus építése a losangelesi egyetem női hallgatói számára. Az internátus építését már meg is kezdték és a tervek szerint ez az intézet páratlan lesz a maga nemében, mert a kétszáz személy befogadására alkalmas épületben minden lakosztályt egyéni izléssel és más-más stílusban fognak berendezni. Természetes, hogy a tennispálya, úszómedence és sportcsarnok sem fog hiányozni az internátusból.

Jellemző arra,

hogyan születnek meg a filmsztárok nevei, Zazu Pils esete. A filmvárosban már sokat törték a fejüket az emberek azon, hogy a színésznő keresztnéve honnan származik, mert a világ egyik nyelvében sem fordul elő a Zazu név. Most végre maga a filmszínésznő adta meg a magyarázatot. Elmondta, hogy neki két becsületes keresztnéve van: Eliza és Susanne. Ennek a két névnek az összevonásával keletkezett később film-keresztnéve.

A gyűjtőszendevély

a filmszínészeket sem kerüli el, mert a filmvárosban alig van híres sztár, aki valamit ne gyűjtene. Bélyegét, érmet, porcellánt, szőnyegét, képet és sítábotokat gyűjtjenek. Adolf Menjou most minden kollégáját lepipálta, mert birtokán kutyafarmot létesített, ahol eddig százharminc kutya talált otthont. Menjou szigorú etvek szerint gyűjti a kutyákat. Így többek között egy-egy fajta kutyából csak két darabot tűr meg a farmon.

Elmult

Hollywoodban a szőkék konjunkturája. Eddig az volt a helyzet, hogy a filmszínésznők nyolcvan százaléka szőke volt. Ma azonban, amikor a publikum inkább a barnákat kedveli, azok a filmszínésznők, akik eddig szőkék voltak, lassan mind barnák lesznek. Ezzel kapcsolatban nagyon érdekes az a megállapítás, hogy Hollywoodban mindössze tizennégy valódi vöröshajú filmszínésznő van. Ezek között a legszebb haja Nancy Carrollnak, Doris Hillnek és Clara Bounak van.

Hatszáz kínai

szerepel a „Tong War” című filmben, amelynek főszerepeit Wallace Beery és Florence Vidor játsszák. A hatszáz kínai statisztista közül több mint ötszáz Amerikában született és kitűnően beszél angolul. Nagyon érdekes, hogy ezek a statiszták milyen foglalkozást űztek eddig. Van közöttük húsz egyetemi hallgató, három író, egy szobrász, ötven porcellánfestő, százharminc kereskedő, sőt az egyik statisztista tábornok volt a kínai hadseregben és egy esztendővel ezelőtt még tevékeny részt vett a kínai polgárháborúban. Ugy látszik azonban, hogy otthon már nagyon éghetett a lába alatt a talaj, mert áthajózott Kaliforniába, ahol most békésebb foglalkozást űz.

Amin az egész világ nevet

Udvarlás

Színészek egymás közt

— Kérlek, kinn vagyok tegnap a derbyn és megjászom egy lovat...

Közbevág a másik:

— No végre, hogy egy neked való szerephez jutottál. (Punch.)

Lélekvándorlás

Színigazgató (a költőnhöz, aki legújabb darabja kéziratát hozta): Nagysád hisz a lélekvándorlásban?

— Igen.

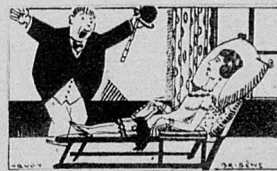
— Akkor mit gondol, mi lesz önből a halála után?

— Nem tudom.

— Nem tudja? Majd én megmondom. Kopírpapír.

(Le Journal Amusant.)

Választhat

Politikus a feleségéhez: Édes szívem, lehetséges, hogy ma későbben jövök haza. Ott maradokk apartmentben. Csak ebédeltjen meg egyedül.

— Miért marad ott?

— Hát ha botrány lesz.

— Hát én azt tanácsolom magának édes fiam, hogy csak jöjjön időre haza. Inkább ott legyen botrány, mint idehaza. (Le Journal Amusant.)

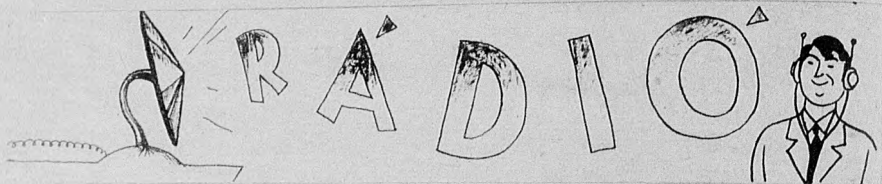
— Hát mért nem jön hozzám feleségül Lilike?
 — Majd ha híresebb lesz, majd ha nagyobb karriért fut be.
 — Jó jó, én hozzálatok a munkához, de mivel biztosít arról, hogyha eljutok a csúcsra, akkor feleségül jön hozzám?
 — Miért kell ehhez biztosíték?
 — Hogyne kellene! Maga képes arra, hogy akkor is kosarat ad nekem és akkor én ott állhatok a karrieremmel. (Sourire.)

Mikor a papa karmester

A karmester kislányát először életében, elviszik a színházba. Az előadás megkezdésekor kialszanak a lámpák, azonban a karmesteri pulpituson természetesen egy lámpa égve marad. Mire a kis Lucy így szól a mamájhoz:
 — Mama! Mama! A papa fejét nem oltják el?
 (Le Riere.)

Furesz tábla

A professor úr feleségét megoperálják. A professor buzgón ápolja a beteget, a harmadik éjszakán azonban már nem bírja tovább — lefekszik ő is. Mielőtt elaludna, hirtelen eszébe jut valami, felkel és a következő szövegű táblát akasztja ki az ajtóra:
 „Nem szabad bemenni. Az ápoló alszik.” (Punch.)

A műsorcsere kulisszatitkai

A külföldi Studiók előfizetőiket hertenként rendszerint kétszer szokták megörvendeztetni azzal, hogy más országok rádióműsorát közvetítik. A detektoros készülékek tulajdonosai így tehát ízelítőt kaphatnak a lámpás-készülékkel felszereltek örömeiből. Ezek a külföldi közvetítések mindig nívósak. Szimfónikus hangversenyeket, nagynevű művészek énekszámait, oratóriumokat és egyéb abszolút művészi produciókat szoktak közvetíteni.

Ebben a szezonban a magyar rádióamatőröknek másodszor volt részük a külföldi műsorcsereben. Először a müncheni Stúdió adott le néhány részletet a „Denevér”-ből, amelyet nálunk boldog-boldogtalan kívülről ismer. A rossz műsort csak az az előzékenység enyhítette, hogy az egyes számokat magyarul is bekonferálták. Az elmúlt héten folyt le a második műsorcsere. Ezúttal a bécsi Stúdió továbbított könnyű zenét, Wilhelm Vacek úr vezényletével.

A műsor stílusos volt a karmester nevéhez

és itt még csak az az enyhítő körülmény sem volt, mint a müncheni közvetítésnél. A számokat kizáróan csak német nyelven konferálták be, magyarul nem. Pedig Bécsnek büszke városában igazán nem nehéz magyar embert találni, aki vállalkoznék a műsor magyar konferálására. Mindezek miatt a magyar rádiósajtó valóságos pergőtűszerű támadást intézett a bécsi Stúdió ellen.

Mi, akik sajnos túlon-túl ismerjük a pesti Stúdió kulisszatitkait, kénytelenek vagyunk védelmünkbe venni az osztrák sógort. Amikor a magyar rádiótársaság nagynehezen rászánta magát a műsorcsere, terjedelmes megállapodást kötött a müncheni és a bécsi Stúdiókkal. E megállapodás szerint

a közvetített műsorokért természetesen mindegyik Stúdió fizetni köteles a másiknak.

Még pedig mindig a felét annak az összegnek, amit a közvetítő állomás fizet a műsorcsere alatt fellépő művészeknek. Már most, hogy elkerüljék a pénzátszámítás és az átutalás nehézségeit, elhatározták, hogy mindig ugyanolyan értékű műsort adnak egymásnak cserébe, mint amennyiben a másiké kerül. Így tehát magával a műsor közvetítésével fizetik ki egymást a Stúdiók.

Mit csinált ezek után a mi kis szőfogatlan, rakoncátlan, dorgálásra mindig érdemes Stúdióknak? Ugyanazt, amit minden este a magyar rádióelőfizetőkkel! Bőséges cigányzenét közvetített úgy a müncheni, mint később a bécsi Stúdióknak is. Mondanunk sem kell, hogy

ezek a közvetítések egy huncut krajeárjukba sem kerültek a pesti Stúdióknak.

A cigányzenével megtisztelt Stúdiók azonban úgy tudták, hogy ezek a műsorok 40—50 pengőbe kerültek. A megállapodás értelmében tehát ők is ilyen értékű műsort állítottak össze. Így tehát a műsorcsere sokkal többbe került a külföldi Stúdióknak, mint a miénknek és nem az ő hibájuk, hanem kizáróan csak a magyar rádiótársaságé, hogy értékes zenei program helyett Vacek úr és zenekarának hangversenyében kellett gyönyörködnünk. Kiderült tehát, hogy nem a külföldiek, a müncheniek és a bécsiek becsülték alá a magyar rádióhallgatók nivóját, hanem a budapesti Stúdió, mert hiszen tudnia kellett, hogy az ő műsoráért mit fog kapni cserébe. Hát meg is kapta. A Stúdió vezetősége úgy látszik szintén beleesett abba a hibába, hogy azt hiszi, a közönség van érte és nem ő a közönségért.

AZ ANTENNA HIREI

Kellemetlen kérdések, amelyet olvasóink intéznek a pesti Studióhoz.

Rádióistentisztelet tartottak az angliai Middlesborrough-i Szent Péter-templomban, ahol összegyűltek a hívők és a londoni Westminster Abbeyből hallgatták végig Davidson hercegeknek búcsúprédikációját. A kísérlet oly fényesen bevált, hogy e hónaptól kezdve minden héten egyszer közvetíteni fogják a Westminster Abbey-i istentiszteleteket.

Eredeti rádiózenét fog ezentúl adni az összes német adó. A Deutsche Rundfunkgesellschaft főelhívást intézett a német zeneszerzőkhöz, hogy speciálisan rádióközvetítésre alkalmas zenét komponáljanak. Az eszme maguknak a zeneszerzőknek is tetszett, amit legjobban az bizonyít, hogy a legkitűnőbb német muzsikuskok kötöttek szerződést a német rádiótársaságokkal.

Rádióházakat építenek Londonban, ahol a háztulajdonosok elhatározták, hogy építendő házaikban minden lakást a telefonhoz hasonlóan rádióvezetékekkel szerelnek fel.

Három héttel ezelőtt indítottuk meg lapunkban a rádiórovatot és máris tömegével érkeznek hozzánk olvasóinktól a Studió ellen panaszkodó levelek. Helyszűke miatt csak néhányat közlünk itt le, távirati stílusban:

Mért közvetít a rádió minden héten unalmas, avult és idejétmúlt népszínműveket?

(Kérdi: Brenner Zoltán, Budapest.)
A pesti Studió több szünetet ad, mint másorszt. Nem lehetne ezen segíteni?

(Kérdi: Darnóczy Géza joghallgató, Budapest.)

Mért csak minden öt héten közvetít a rádió operettelőadást?

(Kérdi: Udvarhelyi Ferencné, Budapest.)

Mért kell úgyszólván minden este cigányzenét hallgatnunk?

(Kérdi: Dobos Elek, Szeged.)

Miert van pont mindig szombat, vasárnap a legrosszabb és legunalmasabb műsor?

(Kérdi: Biala György, Győr.)

Uzsonnázó-asztal, mint hangszóró

Senja Hennie, a hölgy műkorcsolyázás világbajnoknője

Fritzi Burger, a hölgy műkorcsolyázás világbajnokságának második helyezettje

Csehszlovákia jégkorci Európa-bajnok csapata

Melitta Brunner, aki harmadik lett a hölgy-műkorcsolyázás világbajnokságában

Scholtz és Kaiser, a páros műkorcsolyázás világbajnokai

Lengyelország csapata a jégkorci Európa-bajnokságának második helyezette

A csípők elszélesedése

minden asszony réme. De kár félni tőle, hisz el lehet kerülni. Félelem helyett tessék tornázni.

A csípők, általában az alsó test elhízása ellen speciális tornagyakorlatokat lehet végezni, amelyek aránylag nem is nehezek.

Ha tekintetbe vesszük, hogy lényegében a csípő karcsúsága adja meg az egész alak jellegét, sőt ettől függ a mozdulatok és járás rugalmas szépsége is, akkor azt kell mondanunk, hogy azt a pár tornagyakorlatot, mely a csípő elszélesedését és a has-tájék elhíjasodását megakadályozza, minden nőnek kivétel nélkül meg kellene csinálni.

Ez azért fontos, mert még a sovány nők is — egész csekély kivétellel — hajlamosak arra, hogy csípőben elszélesedjenek, elformállanodjanak. Hogy pedig ezt az elszélesedést mennyivel okosabb és könnyebb megelőzni, mint a már eltespedt, elhíjasodott testet rendbehozni, azt igazán senkinek sem kell magyarázni.

Ezek, az alsó test karcsúságát megőrző tornagyakorlatok a következők:

1. A padlóra háttal lefeküdni, karokat, lábszárakat teljes hosszban jól kinyújtani.

2- Előbb az egyik lábszárát emeljük a magasba' de úgy, hogy a térdizület be ne hajoljon. Minél közelebb tudjuk így hozni a lábat a felső testhez, annál jobb. Ezt öt-tízszer megismételjük.

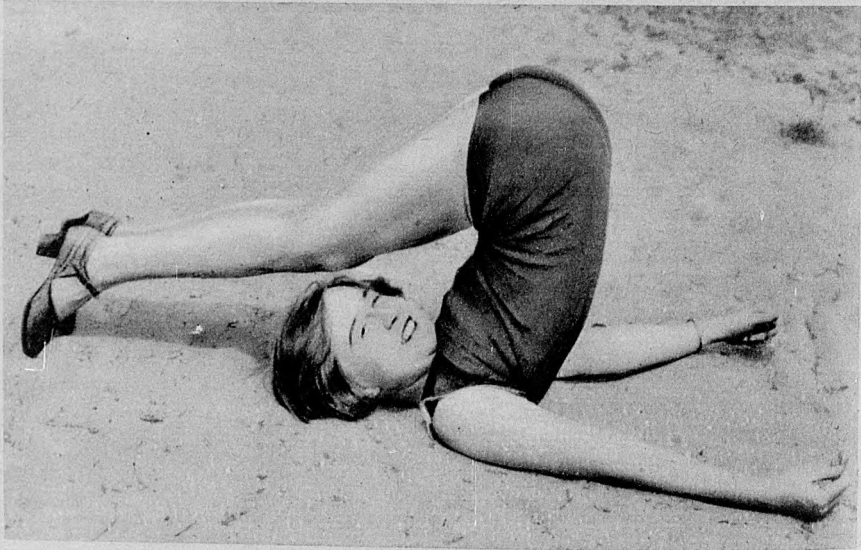
3. Ugyanezt csináljuk a másik lábszárral.

4. Most egyszerre mindkét lábszárral végezzük a gyakorlatokat úgy, hogy közben a sarkok szorosan záródjanak.

5. Ezután a felső testünket emeljük úgy, hogy ülő helyzetbe kerüljünk. A hátgerincnek, nyakcsigolyának behajolni nem szabad.

Ennyi az egész.

Az a nő, aki még nincs elhízva, e körülbelül tíz percig tartó tornázás által megőrizheti teste karcsúságát, élénkíti vérkeringését, miáltal üdévé teszi az arc színét s előmozdítja emésztését, ami egyik főfeltétele a szépségnek és egészségnek.

Else Eckersberg német színművésznő reggeli tornagyakorlatait végzi. Mint a képről látható, eléggé hajlékonyá tornázta már karcsú testét

Kro
száric
nek, a
Bogat
de mé
ségnek
érte a
tikusa
érkezi
remér
hajú
nak a
Ernö
szokt
nőoru
ítélték
Most
lus ör

Egy
erotiká
Dokt
ban is
rülrajo
paciens
telte őt
és ez a
A mag
emberr
redett.
lenciáj
nem t
inkább
ságból
mogorv
asszony
lőlv vo
Régi

Kronacher Alwin úr, a bőbeszédű impresz-szárító, akit ismerősei „élő ujságnak“ neveznek, Bogatára vár a cuxhaveni kikötőben. Bogata világhírű énekesnő, már nem fiatal, de még mindig szép asszony. Ennek a szépségnek azonban nagy ára van. Lemondott érte a szerelemtől, sokat tornázik és dietetikusan él. Bogata éppen amerikai turnéjára érkezik vissza Európába s vele jön egyik reménytelen rajongója, Devereux, az őszhajú gyapotkirály. Devereux autóján utaznak Berlinbe, ahol Bogata jelkeresi Selus Ernő doktort, aki Bogata romló szépségét szokta felfrissíteni. Selus valamikor híres nőorvos volt, de egy tiltott műtét miatt elítélték, ült s azóta visszavonult életet élt. Most csak szépségápolással foglalkozik. Selus örömmel fogadja régi páciensét, Bogatát.

Egy tudományos munkát is írt az erotikáról.

Doktor Selus még fiatal orvos korában ismerkedett meg Bogatával. A körülrajongott énekesnő már akkor is a paciensei közé tartozott. Az orvos tisztelte őt, csendes, különös módon imádta és ez a hódolat tetszett az asszonynak. A magányt kedvelő, visszavonultan élő emberrel csakhamar barátságba keveredett. Ekkor omlott össze az egzisztenciája. Börtönbe vitték, pedig bűnét nem annyira nyereségvágyból, mint inkább szanalomból követte el. A fogásból kikerülve még zárkózottabb és mogorvább lett. Egy személyben az asszonyi szépségek imádója és nőgyűlölő volt.

Régi paciensei közül egy se akart

hallani róla. Az egyetlen Bogata maradt hű hozzá. A doktor egy álmodozó gimnazista lelkesedésével ragaszkodott a különös asszonyhoz.

Bogata kezelése pompásan haladt előre, de az asszony türelmetlenkedett.

— Mit érek vele, ha külsőleg fiatal is vagyok. Belül azonban rettenetesen öregnek érzem magam.

— Korán lenne még — felelte Selus doktor, — ez csak múltó hangulat önmél. A legmelegebb nyárban is akadnak hűvös, őszi esték...

— Selus, kedves barátom, az én bajom az, hogy félek az élményektől. Kizárom életemből a kalandokat, a meglepetéseket. Az életem olyan akár egy óramű. Kényelmes vagyok és gyáva.

— Fiatal lelket, sajnós, nem tudok adni önnek — felelte Selus doktor, — de ön így is a legelragadóbb asszony a világon!

— Igen, engem szeretnek, ám mit ér ez, ha én nem tudok többé szeretni, ha üres az életem...

— Önnek valami nagy megrázkódtatásra lenne szüksége — tűnődött a doktor. — Ezt azonban nem lehet megrendelni. Egyszer azonban majd meglepi, amikor legkevésbé várja.

— Nem hiszek benne. Sokat átéltem már, sok bűnt követtem el önmagam ellen. Boldog szeretnék lenni, ennyi az egész.

A doktor elgondolkodva járt fel-alá a szobában.

— Erkölcsei elvek akadályozzák a boldogságában? — kérdezte anélkül, hogy rátekintett volna.

Bogata felkacagott:

— A férfiak nekem csak csillapító-szerkénnyel kellettek. Egyáltalán nincsenek elveim. Az érzéseim parancsolnak, de sohasem tudtam teljesen kielégülni. A nagy fellángolások után sohasem maradt bennem semmi, csak egy kis keserű utóíz... nem éreztem mást, mint csalódást és szomorúságot.

Mosolygott.

— Tetszem a férfiaknak. Kezdve a húszévesektől, fel a legmagasabb korhatárig.

Önkénytelenül is Devereuxra kellett gondolnia.

Doktor Selust érdekelni kezdte a dolog.

— Egy tudományos elméletet állítottam fel, azt hiszem, hogy rátaláltam az abszolút igazságra!

Odalépett az íróasztalához és rámutatott a kéziratra, amelynek födelén ezek a szavak állottak:

A SZERELEM HULLÁMAI.

— Mi az, hogy „szerelem hullámai“?

A doktor komoly arccal mondta:

— Ön tudja, hogy már hét éve kutatok ezen a területen. A természet mindenütt tele van titkokkal, de a legtitokzatosabb a mi erotikus életünk. Én alapos bepillantást nyertem ebbe a boszorkánykonyhába. Hiszem, hogy megismertem a keletkezésünk mechanizmusát és tisztában vagyok a szerelem mágikus titkával. Ennek a megismerésnek éppen az egyszerűsége a csodálatos.

Doktor Selus szinte átszellemülten állott a nő előtt.

— Nem könnyű dolog egy asszony-nak tudományos problémákról beszélni, de amiről én mesélek, az nem új dolog. Egy egyiptomi filozófus, az öreg alexandriai Philo már tizenkilenc évszázaddal ezelőtt foglalkozott evvel a kérdéssel, de a technika akkor még nem volt ennyire előrehaladott, mint napjainkban és így csak ösztönösen érezhette

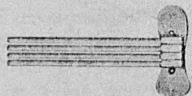
Vasaló P 6-161

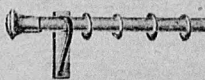
Fagyálógépek
Amerikai rendszerű P 18-161

mosdóállványok
Különböző kivitelben
P 10-30-161

Villás törülközőtartó
P 2-50-161

sárgaréz függönytartók
P 3-60-161

Tűzálló tálak
(Ovál vagy kerek)
P 2-80-161

Zsemlyeőrő
P 5-50-161

Kávéőrő sárgaréz
szekrényben
P 6-50-161

Rézmozsár, csiszolt P 7-161

Fayence só-tartó
P 2-80-161

Háztartási mérleg
P 9-40-161

Fakeretes tálcák
P 2-50-161

Húsőrő
P 7-161

Burgonyanyomó
P 2-50-161

ZÖLDFÁ ÁRUHÁZ

részvénytársaság

VAS ÉS HÁZTARTÁSI CIKKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, IV, VÁMHÁZ KÖRUT 6

A Központi Vásárcsarnokkal szemben

Teljes konyha-, éléskamra-, előszoba-, fürdőszoba-, cseléd-szoba-, mosókonyha, vasalószoba-berendezések és egyes kellékek

Mindenféle és fajtájú edény, konyhaszer, konyhagépek, különleges főző-, sütő- és süteménykészítéshez való eszközök
Összes háztartási cikkek

Vidéki megkereséseket különös gonddal intézünk el

azt, amit a mai tudomány pontosan definiálni tud. A természet nagy. Motorikus és alkotó ereje a villamosság, a fény, a hang, hullámszerűen haladnak előre.

Egy pillanatra elhallgatott és az asszonyhoz hajolva, diadalmasan mondotta:

— Az erotika épp olyan alkotó erő, mint a villamosság és a fény. Az ember alkotó ereje is hullámokon nyugszik, az Eros hullámain, amelyek úgy sugároznak ki belőlünk, mint a fény a napból. Igen, Eros-hullámok formájában küldi nyilait és én tudományosan definiáltam: Eros hullámai úgy áradnak embertől-emberig, mint a fény csillagtól-csillagig.

A doktor reszketett a felindulástól. Első ízben történt, hogy egy asszonynak erről beszélt.

— Érti már, kedves Janina?

Bogata így felelt:

— Persze, hogy értem. Csakhogy én egészen természetesnek találok a dolgot. Hogy aztán ezek hullámok-e vagy sugarak, nekem egészen mellékes. Azt hiszem, a tudomány itt hiábavalóságokon töri a fejét. A főkérdés az, hogy

minden ember rendelkezik-e ezekkel a hullámokkal?

— Sajnos, nem mindenki. Vannak emberek, akik erősebb hullámokkal hatnak, mint ön és mások, akik egészen gyöngék, mint például én — tette hozzá melankolikusán. — Az asszonyoknál rendszerint gyakorjabbak ezek a csodálatos fluidumok. Az ilyen asszonyok boldogítanak és megváltanak bennünket szerelmükkel.

— És hogy áll a dolog a férfiakkal?

— A férfiaknál ez az erő csak átmeneti jellegű. Egyeseknél csakhamar rövidzárlat támad, míg másoknál túlságosan bőséggel szökken elő ez a rejtélyes áram és ezek a férfiak bűvös erővel rendelkeznek a női nem felett. Itt vannak például a mozisínészek, kik a világ minden részében megejtik a női szíveket...

— Érti már, kedves Janina ?

bb

mai?
da:
ve ku-
mészet
a leg-
etünk.
ebbe
hogy
necha-
szere-
meg-
ége a

műlten

szony-
eszélni,
dolog.
alexan-
zaddal
rdéssel,
n volt
pjaink-
ezhette

senlyeőrő
P 5-50-161

őrő sárgaréz
krényben
6-50-161

mozsár, csi-
lt P 7-161

Burgonyi
nyomó
P 2-50-161

— Gyűlölöm a szép férfiakat —
mondta Bogata nyersen.

— Ennek semmi köze a külsőhöz.
A terinészet ezt az értékes ajándékot
nem külső szerint ajándékozza. Jelen-
téktelen külsejű férfi is szenvedélyes
szerelmet kelthet önben.

— És a hullámnélküli férfiak?

— Ők sem boldogtalanok. Nekik
legalább megmaradnak az illúziók...

Bogata rátekinett.

— Ön?

— Én már évek óta szeretem önt.
Ez az illúzió egyre erősebb lesz. A
gondolat oly erős, hogy a fizikai szere-
lemre nincs is szükségem. A boldog-
ság realitását kiélem álmaimban. A fan-
táziám segítségével minden asszonynak
az ura lehetek. De én csak téged kí-
vánlak. Bírlak téged. Boldog vagyok.

Lehúnyta a szemeit.

Bogata kiosont a szobából.

Másnap véget ért a kezelés. Bogata
meg volt elégedve a sikerrel és hálásan
szorított kezét doktor Selussal.

— Hová utazik, istennőm?

— Wiesbadenbe, a kastélyomba.

— Mit keres ott?

— Meglátogatom a kislányomat.

Selus meglepetten mondta:

— Kislánya? ... Hasonlít magára?

— Nem tudom... Már régen lát-
tam... Nem is tudom, mi lett ebből
a gyermekből...

A téma szemmelláthatólag nem na-

gyon érdekelte Bogatát. Rövidesen el-
búcsúzott a doktortól. Frissen, fiatalo-
san szállt az autójába.

Doktor Selus az ablakból integetett
utána, amíg csak az autó el nem tűnt
a szomszéd ucca fordulójánál.

III.

Bogata már régen nem látta Néró-
hegyi villáját. Nem szerette ezt a házat,
pedig innen indult el szerencsecsillaga,
itt ismerte meg a férjét is, Stürmer
Kurtot, a népszerű udvari színészt, aki
rövid udvarlás után feleségül vette. Há-
zassága csak rövid ideig tartott. Tulaj-
donképpen csak névszerint volt férjnél
és a házasságot egyikük se vette komo-
lyan. Nőül ment hozzá, mert köteles-
ségnek tartotta, hogy születendő gyer-
mekének nevet adjon. Tipikus színházi
szerelem volt ez, a rivalda fényében,
ruzzsal, sminkkel és kulisszákkal kö-
rítve. Csakhamar tisztába jött férje
kicsinyes hiúságával, kinevette és a
szerelem elilant, akár a parfümjé. Fel-
bontotta a szerződést, Wienbe szerző-
dött az Operához és megindította a
válópert férje ellen. Kislánya, Stefi egy
svájci intézetben nevelkedett. Csak a
szüniidőben jött haza az apjához, az
anyját ritkán láthatta.

Erre gondolt az énekesnő, míg autója
a villához közeledett. Nyomott hangu-
latban állt meg az ajtó előtt. A szoba-
lánya, aki betessékelte, nem ismerte.

Világhírű festmények reprodukciói ritka alkalmi áron!

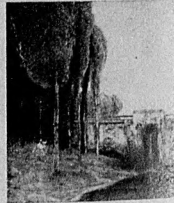
I.

II.

III.

IV.

Itt bemutatjuk egyszínben a képeket, de
amit szállítunk, azok ragyogóan szép színes képek.

Az egyik kép, melyet I-ső számmal jelölünk:
„Krisztus a töviskoronával“. II. számú képünk:
„Szűz Mária“. III. számú: „Lakodalmi menet“,
míg a IV. számú kép: „Ős park“.

Egy-egy ilyen színes festmény-reprodukció
bérmentve 95 fillér. Ha kétféle képet rendel

egyszerre, akkor 1 pengő 70 fillér bérmentve.
Ha mind a négyféle képet rendel meg egyszerre,
úgy 3 pengő 80 fillér helyett 2 pengő 90 fillért
kérünk (az összeg bélyegben is beküldhető).

A képek mérete: 26 cm. széles és 36 cm. ma-
gas. A képeket erős tokban szállítjuk, úgyhogy
azok nem sérülhetnek meg.

Megrendelések Tolnai Világlapja kiadóhiva-
talához küldendők, Budapest, VII, Dohány u. 12

Bogata gyors léptekkel sietett férje dolgozószobájába.

A berendezésen — ezt nyomban megállapította — semmit se változtattak. A sarokban Wallenstein páncélja, a falak mentén nagy könyvszekrények, megsárgult babérkoszorúk, Stürmer fotográfiái különböző szerepeiben és II. Vilmos életnagyságú arcképe, kezében marsallbottal és sajátkezű aláírásával. A hiúság kistemploma volt ez a szoba.

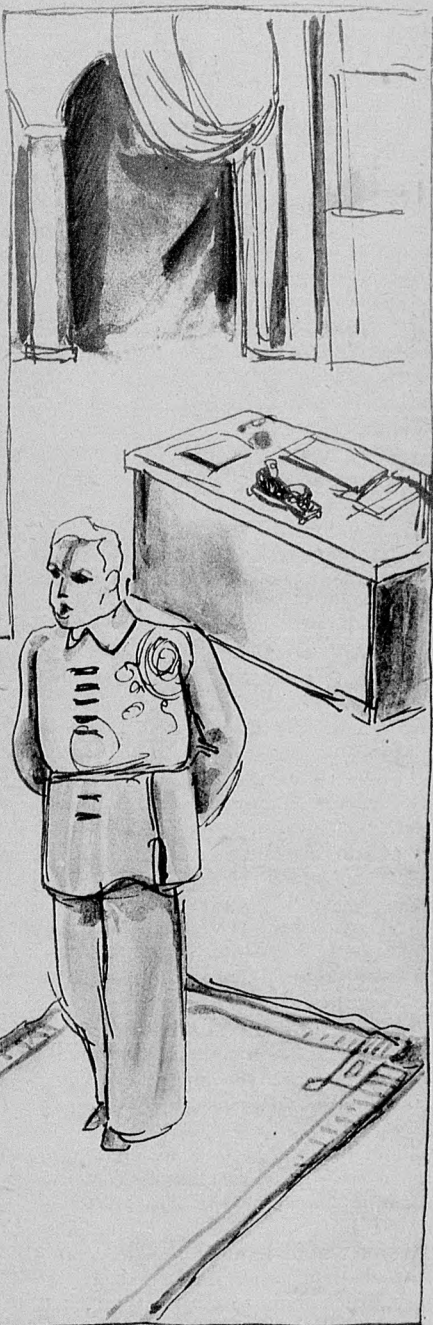
Stürmer Kurt udvari színész feltűnő háziruhában ült az íróasztal előtt. Egy leánytanítványának a látogatását várta. Amikor felismerte Janinát, zavartan ugrott fel. Mint valami öregedő boxbajnok, úgy állott előtte, brutális atléta arccal, lesímított hajjal. Az asszony úgy nézett rá, mint egy idegenre.

— Ezt a férfit szerettem én valaha? — kérdezte magában és doktor Selus hullámteóriája jutott az eszébe.

Stürmer ezalatt összeszedte magát.

— Janina, a hajam megőszült...

Valami finom remegés volt a hang-

— Janina, a hajam megőszült...

jabán. Elérezékenyült. Ezzel mindig biztos hatást ért el csitri lányoknál. Janina azonban ismerte az öregedő ripacs fogásait.

— Valószínűleg már nem fested többé? — mondta hűvösen.

Stürmer patétikus mozdulattal tárta ki karjait a császár képe felé:

— Amióta az én jóságos császárom Hollandiába menekült, egyetlen csepp festék se érintette a hajamat!

Aztán így szólt:

— Örülök, hogy itt vagy. A szobád készen áll. Várja úrnőjét!

Úgy szavalt akár a színpadon. Kitért belőle a drámai hős.

Janina leintette:

— Pár napig maradok csak. Szobalányom rövidesen itt lesz a poggyázzal.

— A nagyszerű Róza?

— A nagyszerű Rózát rövidesen ki fogom dobni. Túlsokat bizalmaskodik velem.

Leült.

— Stefit szeretném látni.

— A gyermek sétál valamerre.

— Mért tartod itthon? Nem szeretem, ha egyedül kószál. Miért hoztad el Lausanneból?

— Nem akart maradni. Makacs és önféjú, akár az anyja.

Stürmer most a gyengéd apa szerepét akarta játszani.

— Nem tudok elég szigorú lenni hozzá. Drága kölyök...

Konyakot vett elő és felhajtott egy pohárával. Az asszony rászólt:

— Még mindig iszol? Hiszen az orvos megtiltotta.

— Tudom, hogy szívbajos vagyok — érzelgett, — el vagyok jegyezve a halállal, de az ilyen nagy lelki meg rázkódtatásoknál szükségem van alkoholra.

Ismét húzott egyet az üvegből.

— Egyébként vasenergiával szoktattam le magamat az ivásról! — jelentette ki.

Janina szájalommal mosolygott a tragikus paprikajansin.

— Még mindig nincs itthon Stefi. Jobban kellene vigyázni rá.

— Valószínűleg a tanítónéninél jár.

— Mit tanul?

Stürmer zavarba jött.

— Mindenfélét. Valósággal falja a könyveket. Ezt a tudásszomját tölem örökölte.

Az előszobából léptek hallatszottak. A küszöbön megjelent Stefi, tizenkilenc esztendejének teljes ragyogásában.

Bogata egy szép lányt látott, aki ugyan idegennek tűnt neki, de mégis rá hasonlított.

Stefi hozárohant és átölelte. Bogata viszonzta az ölelést.

— Milyen szép vagy, anyám! — kiáltotta elragadtatással.

Az anyja ennek jobban megörült, mint udvarlóit őszes bőkjainak.

— Te is csinos vagy ám, Stefi!

— Meddig maradsz nálunk, anyám?

Bogata összeráncolta a homlokát.

— Ne nevezz engem anyádnak — mondta.

Aztán békíteni kezdte a meglepett lányt.

— Látod, Stefi, te már nagy lánnyá serdültél. Idősebbnek látszol, mint amennyi vagy. Ha az emberek megtudják, hogy ekkora lányom van, öregasszonyoknak fognak tartani. A közönség pedig nem szereti az idült énekesnőket. Ártani fog a presztízsemnek, ha rájönnek. Sajnos, így is gondosan számon tartják az éveimet.

Stefi szemei könnybe lábadtak.

Stürmer, aki nem állta meg sokáig szó nélkül, remegő hangon jelentette ki:

— Ez az az áldozat, amelyet a művészet tőlünk megkíván. De engem mindig nyugodtan nevezhetsz apádnak. Az én tekintélyemen nem eshet csorba.

Stefi összeszedte magát:

— De hogy nevezzelek, ha nem szólíthatlak anyámnak?

— Hívj Janinának, mint a többi barátaim.

Stefi sugárzott az örömtől és halkán maga elé suttogta az anyja nevét: „Janina...”

Bogata, aki minden helyzetben könnyen feltalálta magát, most valami dilettáns elfogultsággal nézett a lá-

nyára. Nem ismerte az anya szerepét és nem tudott mit kezdeni Stefi kedveskedésével. Szórakozottan simogatta az arcát, akár a pincsijét.

Ha csak egy pillanatra is kedvesebb tudott volna lenni a lányhoz, örökre meg tudta volna nyerni gyermeke szívét.

A szobalány megérkezett a bőröndökkel. Stefi bekísérte anyját a szobájába, ahová évek óta senki se tehetett be a lábát.

Anya és lánya nem tudtak összemegedni. Pedig mindkettőjükben megvolt a jóakarát. Stefi, anyja távolléte alatt, egy bakfis rajongásával tisztelte őt. Úgy csodálta, mint valami tüneményt. A valóság azonban kiábrándította. Anyját ritkán láthatta. Akkor is mindig idegenek, komponisták, ujságírók és muzsikuskok társaságában és alig jutott néhány perc a számára. A gyermeket a francia *bonne* nevelte. Janina különben sem értett a gyermek neveléséhez. Gyakran igazságtalan volt a gyermekhez, ami Stefit dacossá tette.

Valami titkolt idegenkedés volt közöttük.

Amikor Stefi tízéves lett, nevelőintézetbe küldték. Ettől kezdve még ritkábban találkoztak. Janina amerikai turnéja alatt pedig egyáltalán nem látták egymást.

Mindez most eszébe jutott Janinának.

— Ha fiam lenne — gondolta, — azt talán jobban szeretném.

A kis Stefi leült a zongorához. Chopint játszott. Énekelni nem mert.

Másnap Stürmer jelenlétében kezdtek beszélgetni egymással. Stefi a zongoránál ült és félhangosan a Bohémekből játszott egy motívumot. Hirtelen abbahagyta.

— Anyám...

Aztán gyorsan kijavította:

— Janina... nem énekelnél? Úgy szeretnék hallani...

— Majd máskor...

Hirtelen átmenettel így szólt:

— Ez a ház nem való neked... még az intézetben kéne maradnod. A neve-

— Ugy szeretnék hallani...

lésed nincs befejezve. Miért akarsz itt maradni?

— Mit keressek én Lausanne-ban? Tizenkilenc éves vagyok! Ott csak olyan lányok vannak, akik házasságra és férfirra várnak. Nem való nekem.

— Maradj csak te is olyan, mint a többiek.

— Én más akarok lenni!

— Más? Milyen?

— Mint te, Janina. Énekesnő szeretnék lenni...

Az asszony megrettent:

— De gyermekem, te nem tudod, hogy mit beszélsz! A látszat csal, ha a legmagasabbat is eléred, akkor se lesz más életed, mint nyugtalanság és küzdelem. Aggódnod kell az állásodért és hangodért. Ellenségek vesznek körül. Intrikák és csapdák várnak rád. Évekig kell tanulnod.

— Janina, egyszer mégis csak meg kell tudnod — szólt közbe Stürmer, — Stefi már két év óta tanul énekelni.

Bogata hevesen támadt a férfirra:

— Miért engedted?

— Nem tudom elképzelni, hogy gyermekünk a színházon kívül is élni tudna.

Ez egyszer valóban őszintén beszélt. Ő maga is elesdálkozott rajta.

— Kinél tanulsz, Stefi? — érdeklődött az anyja.

— Erichsen udvari karmesternél.

— Az öreg intrikus még él? Ez csak azért tanít téged, hogy mindenütt elfe-
cseghesse: Bogata öregszik, Bogata lánya már felserdült. Igaz, hogy jól érti a dolgát. No és megvan veled elégedve?

— Azt mondja, olyan a hangom, mint a tiéd.

— Úgy? Emögött is valami gonosz-ság rejlik.

— Egészen olyan a hangja, akár a tiéd — szólt Stürmer. — Amellet erősebb és nem olyan elhasznált.

Bogata nem méltatta figyelemre a férfi csípős megjegyzését. Rákiáltott Stefire:

— Ne kertelj, hanem ülj le a zongorához és énekelj nekem valamit.

Stefi félénken engedelmeskedett. Ujjai lassan siklottak tova a billentyű-

kön, Tosca áriáját játszotta. Az első néhány taktus után elmúlt a félénksége. Hangja tisztán és bátran szárnyalt.

Az ablakok megremegtek. A kristályos hang szinte szétvetette a termet. Janina felfigyelt. Stefi álomszerű könnyedséggel hozta ki a legnehezebb hangokat. Mikor az ének véget ért, a lány magába süppedve hallgatott a zongora előtt.

— Énekelj még valamit! — parancsolta Bogata.

(Folytatjuk)

A 5. számú keresztretjvény megjelentése.
Vízszintes sorok: 1. Pápai prelátus 13. Orangutang 15. Ida 16. Aig 17. Eta 18. Gnom 22. Ojt 23. Eho 24. Klíma 26. Aa 27. Láb 29. Litanía 32. Arm 33. Onal (Vonal) 34. Ráró 35. Tied 37. Di (Dél) 38. Kád 39. Vagyok 42. Ia 43. Ósdi 54. Apró 56. Éjszaka 59. Or 60. Lapos 63. Koldus 64. Lá 65. Ik 66. Ok 67. Kó 68. Hazám 70. El 71. Aki mer az nyer. Függőleges sorok: 1. Popolod'Italia 2. Árajanlat 3. Part 4. Angella 5. Igehirdetés 6. Puto (Plútó) 7. Eag (Gea) 8. Ln (Len) 9. Ág 10. Ti 11. Udvar 12. Salamon király 14. Takar 19. Ni 20. Óma 21. Ma 25. Ln (Len) 28. Bakter 30. Tandij 31. It 36. Eol 39. Varsó 40. Górá 41. Kidől 45. Kazla (Kazal) 46. Ló 49. Tó 53. Sas 55. Pakk 57. Ad 58. Ku 61. Po 62. Ohm 63. Kör 67. Ke 68. Ha 69. Me 70 Er.

A Friedler-féle szabadalmazott

„GAMMA” hajnövesztő

egyszersmind a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legtokéletesebb gyógyszere.

„GAMMA” hajszappan teljesen feleslegessé teszi minden más hajmosó használatát, mert általa a haj és a fejbőr teljesen megszabadul a felrakódott idegen anyagoktól. Orvosiilag kipróbálva és ajánlva. Kapható mindenütt.

FRIEDLER-LABORATÓRIUM

Budapest, VII. kerület, Murányi uca 46 sz.
Telefón: József 464—71

Előfizetési ár:

¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő.
Ausztriában példányonként 60 Groschen.

Budapest, VII, Dohány uca 12

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰ-
INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgópein,
Budapest, VII, Dohány uca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma:
József 423—39 és József 423—50.

ÓRIÁSI VÁSZONÁRUKÉSZLETÜNK

bámulatos nagy tömegét apasztani óhajtván, csodás olcsóra leszállított árért bocsátjuk ezt nb. vevőink rendelkezésére. Ilyen kedvező vásárlási alkalmat könnyelműség volna elmulasztani! Csakis a legjobb gyártmányú, finom árúkat adjuk, tehát pénzt jóért adja ki és nem fillérek, hanem pengőket takaríthat meg!

Ágyneművászon pamut, igen jó minőség . . . P	1.25	Selyemfényű puplinok ingek- re, divatos minták és rayék P	2.90
Lepedővászon pamut, 145 cm széles, igen tartós . . . P	2.20	Nansoue fehérnemű- batsiztok . . . P 2.40, 1.90, 1.60	1.20
Kelengyesifón la finom és tartós P	1.20	Zefirek és oxfordok divatos mintákkal P	1.90
Paplanlepedő 176 cm., rendkívül tartós . . . P	3.60	Nadrágköperék la rendk. tartós minőség P 2.70 2.40	1.80
Ágyneműdamaszt la virágos és csíkos P	2.20	Törülközők damasztból tisztan lenből P 2.50 finom trottir . . . P 2.50	1.20
Angin és kanavász la rendkívül erős minőség 1.90 1.60 P	1.30	Asztalkészletek damaszt 6 személyes . P 19.80 14.90, 9.80	6.90

**Minden létező lenárú, pohártörök, portörök darabja 68 fill.
Női- és férfifehérneműek pazar választékban rendelésre is.**

**Tegyen egy próbavásárlást!
Nagy öröme lesz, mert gyönyörű árúkat adunk!**

Mindezeket azért nyújtjuk, hogy meggyőződjön min-
denki arról, hogy tényleg legjobban vásárolhat:

KLEIN ANTAL

vászon- és divat nagyáruházában

Király ucca 53. sz. (Akácfa ucca sarok.) Alapítva: 1889.

DR. PRÉM IÓZSEF:

Idégen szavak szótára

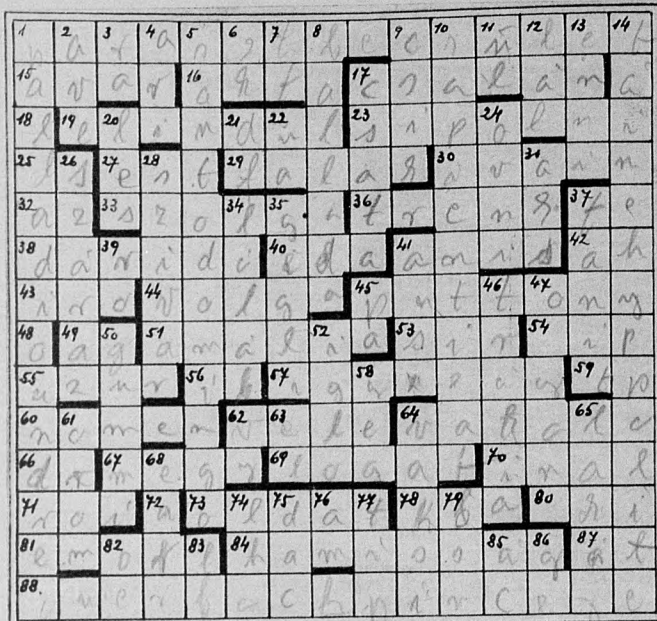
A nagy közönség számára. Ára bérmentve
2 pengő 20 fillér. Megrendelhető a „Délbáb”
kiadóhivatalában, Budapest, Dohány u. 12

A hasbeszélés titka

Írta: RÓNAI VIKTOR

Ára bérmentve 90 fillér. Megrendelhető: a
„Délbáb” kiadóhivatalában, Budapest, VII,
Dohány ucca 12

6. számú keresztrejtvény.

Vízszintes sorok:

- Híres opera címe
- Kihalt török népfaj
- Ügyirat
- Csipós növény
- Ötven római számjelzéssel
- Mozgás kezdetét jelentő ige, igekötővel
- A mitológia szerint ezt szerette Pán
- A függőleges 20. mássalhangzói
- Napszak
- A ház része
- A franciák Zerkovitz, (magyaros írással)
- Névelő
- Alárendelt személy
- Jókai-regényhős
- Személyes névmás
- Nagy mulatság
- Női név
- Fűszer
- Felkialtató szó
- Tejtermék
- Orosz folyó
- Szüretkor nagy szerepet játszó eszköz
- Az elmúlt esztendő
- Az utolsó két betű kettőzésével vőn
- Női név
- Ige is, főnév is
- Az utolsó betű kettőzésével egy híres operett hősének neve
- Ilyen kék az ég
- Egy mássalhangzóval a végén fiú arabul
- A mitológiában be van kötve a szeme
- Egy magánhangzó közbeszúrásával
- „Név” klasszikus nyelven
- Névmás
- Ilyen kanállal dolgoznak az építőmunkások
- Címzésrövidítés
- Mozgást jelentő ige
- Ha valaki ezt teszi az orrával, akkor szomorú
- Iszkol
- „Király” más nyelven
- Névelő
- Vegytanl kifejezés
- Az utolsó betűt az elejére téve régi ürmérték
- Névmás
- Zenei műszó
- Álnokság
- Igekötő
- A „Faust” egyik

jelenetének színhelye, amely még ma is létezik Lipcsében

Függőleges sorok:

- Az olasz renaissance-építészet mestere
- Latin üdvözlő szó
- Helyhatározó rag
- Visszafelé olvasva „harag” más nyelven
- Köztársaság Haiti szigetén
- Egy magánhangzó közbeszúrásával van ilyen szó is
- Multiidő jele
- Költői műfaj
- Sáv
- Latin szállóige
- Ige
- Az első betűjét a végére téve az előző ige ellentéte
- Sokan szeretnének, de sajnos sokszor nem tudnak
- Francia író a XIX. században
- A világháború sok ilyenből állott
- A vadász teszi
- Német helyhatározó szó
- Visszafelé olvasva bánat
- Az anya szokta a gyermekét mindentől.....
- Igy hívják mostanában Amerikát a borivók
- A cigaretta konkurrens
- A Ludovikások rövidített neve
- Ha ez kilátszik, akkor kiderül a turpisság
- Olasz énekes
- Oktat
- Görög betű
- „Vége” más nyelven és fonetikusan
- Kettőzve családtag
- A Balkán-félsziget része
- Virág
- Van ilyen harisnya is
- Magyar város
- Német villamosági gvár nevének rövidítése
- Hegytető
- Egy magánhangzó közbeszúrásával magyar főúri család neve
- Igekötő
- Ilyen az újszülött cica
- Villa
- Az utolsó két betű felcserélésével angol főúri cím
- Az első betűjét a végére téve a Balatonban sok van
- Konokság
- Német előjáró szócska
- Az utolsó két betű kettőzésével sportműszó
- Az utolsó betűt az elejére téve kérdőszócska
- „Ó” a táviratban
- Egy magánhangzó közbeszúrásával testrészt
- Elején egy mássalhangzóval pestkörnyéki város
- Mássalhangzó fonetikusan

Francia nyelvtan

kezdők számára. Ára bérmentve 70 fillér. Megrendelhető: a „Délbáb” kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12

Lillian Harvey legújabb szerepében (Foto Ufa)

XIX.
ú sok
tt
zi
atá-
vasva
okta a
min-
nosta-
ikát a
kon-
ok rö-
e
tszik,
ül a
nyel-
kusan
ládtag
szíget
haris-
os
amos-
vének
hangzó
ával
ri csa-
szülött
et betű
el an-
m
űjét a
a Bala-
van
járó
et betű
sport-
etűt az
kérő-
ratban
hangzó
ával
mással-
estkár-
zó io-

AN
fillér.
atalá-
ca 12

Délibáb

30
fillér

Dorothy Janis új amerikai filmsztár (Foto M-G-M)